

PETRU POPESCU

**TRANSCENDENȚA
ȘI VIAȚA SOCIAL-ARMONIOASĂ
A OMULUI**

**ÎN CĂUTAREA SAU REASERTAREA
UNOR PRINCIPII**

Elemente de sociologie
creștin-otodăxă

Considerând sociologia știința care trebuie să aibă drept scop suprem desăvârșirea omului, autorul încearcă să clarifice unele probleme existente în sociologia contemporană. Numai că elementele invocate în acest sens sunt cele ce aparțin unei sociologii creștine, adică fundamentată de creștinism în ipostază ortodoxistă. Astfel cercetătorul privește umanitatea prin prisma legii unității lumii, urmărind manifestările acestei legi în realitatea obiectivă, forța și materialitatea informațională a gândurilor omenești, eternitatea ființei umane, calea spre desăvârșire etc.

Toate drepturile asupra acestei ediții rezervate autorului.

Cuprins

Introducere	4
Capitolul 1. Umanitatea privită prin prisma legii unității lumii	18
1. Manifestarea legii unității lumii în realitatea obiectivă	18
2. Forța și materialitatea informațională a gândurilor.	31
3. Eternitatea ființei umane	34
Capitolul 2. Scopul suprem al vieții omului pe pământ	62
1. Calea spre desăvârșire	62
2. Obiectul și obiectivul sociologiei	72
Încheiere	92
Bibliografie selectivă	96

Introducere

Subiectul prezentei lucrări îl constituie omul și considerăm că aceasta nu știrbește cu nimic importanța acordată astăzi științei sociologice, pentru că toate eforturile depuse de noi pe parcursul lucrării în scopul cunoașterii cât mai clare a ființei umane încearcă să clarifice problemele omului, existente în sociologie. Numai că elementele ce vor fi invocate în continuare aparțin unei sociologii creștine, adică fundamentată de creștinism în ipostaza sa ortodoxă. Așa cum există o sociologie catolică sau una budhistă sau alta pe care o doriți, trebuie să existe una creștin-ortodoxă din perspectiva căreia scriu în continuare despre om și viața lui socială.

Dar să ne întrebăm, de ce viața omului este socială? Sau, altfel spus, de ce omul este ființă socială?

Dacă ne îndreptăm privirea asupra omului, observăm că el reprezintă o entitate ființială ce are parte de autonomie relativă, în raport cu restul lumii existente. Și numai datorită relativei sale autonomii putem vorbi despre manifestarea omului concret în situații concrete. Numai datorită relativei sale autonomii omul poate fi afectat de restul lumii existente și, la rândul său, poate afecta prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, restul lumii existente, cu care se află în legătură de netăgăduit.

Anume faptul datorat posibilității de a fi afectat de către lumea înconjurătoare și de a putea afecta la rândul său restul lumii înconjurătoare, prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, determină ființa umană ca ființă socială, iar acțiunile sale ca acțiuni sociale.

Dacă omul ar dispune de absolută autonomie, atunci n-ar mai fi posibil nici să fie afectat, nici să afecteze prin acțiunile sale restul lumii existente și deci n-ar mai fi posibil să vorbim despre om ca despre o ființă socială.

Tot așa cum, n-ar fi posibil să vorbim despre legătura de interdependență a omului cu restul lumii și deci despre ceea ce numim unitatea lumii existente în toată diversitatea părților sale componente.

Faptul de relativă autonomie a entității umane are o semnificație fundamentală fiind de importanță primordială în procesul de

cunoaștere veridică a fenomenului social și, totodată, pune în evidență legea unității lumii, parte componentă a căreia este omul.

Dacă lumea din care face parte omul reprezintă un întreg infinit în spațiu și timp, atunci reiese că omul are locul și rostul său în această lume unitară și veșnică. Și ar fi greșit să credem și să afirmăm că moartea fizică a omului este inevitabil însoțită de dispariția lui, ca entitate ființială existentă.

Astfel spus, o dată ce lumea autentic-unitară există în veșnicie, rezultă că și omul ca entitate ființială și ca parte componentă a acestei lumi există veșnic. Iar moartea fizică a omului, însoțită de suprimarea corpului său fizic nu este decât o iluzie a dispariției definitive a entității sale ființiale.

Dacă ar fi ca omul să dispară în mod absolut ca entitate ființială, atunci, conform legii unității lumii, ar trebui să dispară împreună cu el și tot restul lumii existente sau, cel puțin, să se desfacă în părți absolut izolate una de alta. Dar așa ceva e imposibil, căci, dacă lumea autentic-existentă este infinită în spațiu și timp, ea nu poate să dispară în chip absolut, ci — fără a-și schimba esența — poate suporta numai anumite transformări specifice, pe care, cu același succes, le poate suporta și ființa umană, fără a-și pierde relativa sa autonomie.

Tot așa cum e imposibilă și desfacerea lumii în părți absolut izolate, pentru că părțile ar trebui separate prin ceva și, anume, acel ceva care le-ar separa ar asigura, în același timp, și legătura lor.

Dacă unitatea lumii existente ar putea fi suprimată, aceasta ar echivala cu cel mai mare rău pentru ea și ar însemna, totodată, că răul reprezintă puterea absolută. Întrucât suprimarea unității lumii este imposibilă, reiese că puterea absolută este echivalentă nu cu răul ei, ci cu binele, ceea ce înseamnă că binele poartă în sine semnificația absolutului. Iar răul nu reprezintă decât un fel de stare patologică, un fel de distorsionare sau de suprimare locală și temporară a armoniei unității lumii, un fel de distorsionare a legăturilor armonioase dintre componentele lumii existente.

Răul nu poartă în sine semnificația puterii absolute, de aceea el poate fi totalmente anulat, prin actualizarea armoniei depline, ca întruchipare a binelui absolut și deci ca întruchipare a adevărului absolut sau, altfel spus, a adevărului adevărat. Deci răul nu există ca entitate ființială, pe când binele — contrar răului — este reprezentat prin

manifestările unei entități ființiale de sine stătător existente, care întruchiează într-o unitate armonioasă puterea absolută, libertatea absolută, adevărul absolut; reprezintă omnipotența și omniprezența infinită în spațiu și timp; stăpânește peste tot și peste toate.

Această entitate ființială de sine stătătoare existentă, infinită, în spațiu și timp, care întruchiează în mod armonios toate caracteristicile absolute și care este cauza a toate și domină în mod suveran peste toate, are tot dreptul să se numească Domnitro, Domn, Dumnezeu.

Întruchiparea de către Dumnezeu în mod unitar armonios a tuturor caracteristicilor absolutului nu echivalează cu omogenul absolut. Căci omogenul absolut nu dispune de caracteristici multiple și manifestate, ci semnifică ceva inexistent și lipsit de viață, ceva despre care poate fi vorba numai dacă este reală existența unei Ființe Suverane, nemărginite în spațiu și timp și care se manifestă prin unitatea forțelor Sale armonios-creatoare și a celor create prin ele.

Manifestarea primă a lui Dumnezeu nu poate fi parțială sau în discordanță cu propria Sa natură, căci în acest caz nu s-ar mai putea vorbi nici despre existența ipostatică unitar-armonioasă a caracteristicilor Sale absolute, nici despre existența ipostatică a spiritului Său armonios-lucrător, prin care să se poată actualiza în toată plenitudinea natura persoanei Sale; nici despre existența ipostatică actualizată a entității Sale ființiale în toată plenitudinea ei.

Astfel, dacă Dumnezeu întruchiează în mod unitar și armonios toată gama caracteristică absolutului, apoi prin manifestarea Sa primă, infinită în spațiu și timp, sunt puse concomitent în evidență existența a trei ipostaze specifice și primordiale ale Sale, care sunt nedespărțite și, totodată, inconfundabile. Și care în comuniune fac posibilă desfășurarea forțelor armonios-creatoare, ce au menirea de a demonstra plenitudinea perfecțiunii și atotputerniciei Sale, prin plăzmuirea și darea de viață diferitelor specii de entități ființiale, relativ-autonome, capabile să se reproducă prin diversitate la infinit, păstrând armonia unității și demonstrând că Unitatea se poate manifesta numai prin diversitate, iar diversitatea poate exista numai prin Unitate.

Dumnezeu își poate demonstra plenitudinea perfecțiunii și atotputerniciei Sale, numai dacă prin forțele Sale lucrătoare poate crea specia unei entități ființiale, care, prin conlucrare cu El, are putința, dacă vrea, de a se îndumnezei prin devenire, păstrându-și, totodată,

individualitatea personală inconfundabilă, fără a se topi în El și coexistând armonios împreună cu El în veșnicie.

Altfel spus, existența și viața Unicului Dumnezeu, infinit în spațiu și timp, indivizibil și atotputernic, este reală, numai dacă manifestările Sale armonios-lucrătoare își găsesc expresia într-o infinită diversitate de entități ființiale, care de la geneză conțin în structura lor potențialul necesar ce le face posibilă îndumnezeirea, dacă ele personal cred în asta și dacă vor să facă acest lucru, fără a fi programate în mod automat sau impuse cu forța, ci dispunând de libertatea alegerii.

Adevărul care se cere luat în seamă este Cel ce bate la ușa inimii noastre și care ne destăinuie că existența entității umane relativ independente este o necesitate în țesătura universală a lumii și că absența omului ar însemna lipsa atotputerniciei și perfecțiunii lui Dumnezeu. Căci nici o entitate a speciilor ființiale existente pe pământ nu demonstrează atotputernicia nemărginită a lui Dumnezeu, precum o demonstrează entitatea ființială a speciei umane. Și nu se știe dacă mai există în univers o altă specie de entități ființiale care poate demonstra plenitudinea și perfecțiunea lui Dumnezeu, însă se știe cu certitudine, după cum demonstrează experiența personală a multor oameni, că specia entității umane dispune de potențialul și condițiile necesare pentru a se îndumnezei prin conlucrare armonioasă cu Dumnezeu și a trăi o viață veșnică în deplină fericire, libertate și adevăr.

Dacă Dumnezeu este o ființă absolut bună și atotputernică, reiese că atât manifestările Sale creatoare, cât și toate cele create prin bunăvoința Sa – inclusiv ființa umană, ca entitate relativ-autonomă – sunt de natură benefică și au ca suport armonia unității universale.

Datorită relativei sale autonomii, ființa umană dispune de un potențial de libertate ce-și găsește expresia semnificativă în facultatea omului de a crea și deci în posibilitatea de a conlucra armonios cu forțele lucrătoare ale Creatorului său, la propria sa devenire și desăvârșire. Sensul profund al potențialului de libertate constă în faptul că omul are posibilitatea alegerii, el nu este impus cu forța să ia parte la conlucrare, ci este liber să-și exprime voința sa personală, ce decurge inerent din propria sa experiență socială, respingând sau acceptând colucrarea. Iar atunci când conlucrarea este acceptată, nu-i este impusă o formă rigidă de activitate instinctuală, ci i se propune o modalitate de efectuare a acțiunilor sale cu gândul, cuvântul și fapta, ce corespunde

armoniei unității lumii și asigură deschiderea spre infinit a formelor specifice de activitate, adică i se propune calea spre libertatea adevărată și deplină, calea spre nemurire.

Cu alte cuvinte, omul este invitat să conlucreze armonios cu forțele lucrătoare prin care se manifestă iubirea Creatorului său, întru propria sa devenire și a semenilor săi, întru binele său propriu și binele tuturor, întru libertatea sa proprie și libertatea lumii.

În ce măsură au înțeles și respectă oamenii mesajul înscris chiar în propria lor ființă și cel al tuturor forțelor naturale purtătoare de viață, ne putem da seama, privind la efectele acțiunilor omului concret, în condițiile lui concrete de viață.

Pentru moment e de ajuns să ne îndreptăm privirea asupra unui singur om, căci mesajul invitației este același pentru toți și poate fi ușor extrapolat la fiecare individ, la scara tuturor comunităților și societăților umane.

În condițiile pământești, prin intermediul corpului său fizic, omul dispune de posibilitatea asimilării din mediul ambiant a diferitelor substanțe nutritive benefice, purtătoare și dătătoare de viață, – aerul, apa, alimentele – pe care transformându-le prin diferitele acțiuni ale sale, cu gândul, cuvântul și fapta, produce în mod direct sau indirect, anumite efecte benefice sau malefice asupra propriei sale persoane, precum și asupra lumii înconjurătoare din care fac parte și alți semeni ai săi.

E firesc să ne întrebăm: de ce, propriu-zis, unele acțiuni ale omului sunt rele și produc efecte malefice, dacă substanțele nutritive asimilate de către el sunt de natură benefică?

Nu se datorează oare aceasta faptului că omul prin unele modalități ale acțiunilor sale distruge, într-o măsură sau alta, unitatea armonioasă a lumii existente?

Acțiunile cu efect malefic nu ne vorbesc oare despre distorsiunea armoniei substanțelor nutritive asimilate, când omul gândește cu ură, mânie sau invidie?

Nu ne vorbesc oare acestea despre distorsiunea armoniei entității ființiale umane și a legăturilor ei armonioase cu restul lumii existente?

Oare această distorsiune a armoniei unității lumii, cu gândul, cuvântul și fapta mai poate fi numită conlucrare cu forțele lucrătoare și

dătătoare de viață ale Creatorului său? Mai poate fi numită înțelegere și respectare a mesajului ce permite conlucrarea armonioasă?

Dacă omul, datorită relativei sale autonomii, se află în legături de neînălăturat cu restul lumii din care face parte, atunci el are la dispoziție două posibilități reale de a se manifesta prin acțiunile sale cu gândul, cuvântul și fapta. Prima posibilitate constă în aceea că omul, prin acțiunile sale, se poate racorda la armonia unității lumii, trăindu-și viața sa eternă în deplină bucurie, libertate, dreptate și adevăr. A doua posibilitate de a se manifesta, constă în aceea că omul, prin acțiunile sale cu gândul, cuvântul și fapta poate distorsiona sau suprima, pe anumite intervale de spațiu și timp, armonia unității lumii, având ca efect apariția răului, care semnifică lipsa adevărului adevărat, a dreptății, libertății și bucuriei.

Datorită faptului că omul reprezintă o entitate ființială relativ-autonomă, înseamnă că orice gând, cuvânt și faptă a sa sunt deja acte socio-umane, căci afectează atât restul lumii înconjurătoare, cât și propria sa persoană, în rezultatul cărora el devine un mic epicentru al binelui sau al răului și se află în situație de a face, după propria sa voință, alegerea liberă a modului său de manifestare; plasându-se fie în acord cu armonia unității lumii, fie în dezacord cu ea și demonstrând, totodată, că voința sa poartă, ca și acțiunile sale, amprenta socialului.

Omul vrea ceva atunci când simte setea de noi forme armonioase de a fi, ceea ce îl îndeamnă și la noi acțiuni. Or atunci când îi lipsește starea de armonie deplină, ca rezultat al distorsiunii legăturii sale armonioase cu forțele lucrătoare ale Creatorului său, omul este nevoit să acționeze pentru restabilirea armoniei depline, ca o condiție necesară a dreptății, libertății și bucuriei depline. Deci după cum ne putem da seama, voința omului este condiționată de modul său de acțiune în raport cu armonia unității lumii și nu de efectele acțiunilor sale care, parțial, uneori, pot fi plăcute, însă lipsite de o racordare deplină la armonia unității lumii și deci lipsite de adevărul adevărat, de libertatea și bucuria deplină.

Bucuria condiționată de armonia deplină și deci de adevărul adevărat, de dreptatea și libertatea deplină, nu are nimic comun cu bucuria falsă, adică cu bucuria bazată pe libertatea falsă, pe dreptatea falsă, pe adevărul fals, rezultat al distorsiunii sau suprimării armoniei unității lumii. De aceea, dacă omul vrea ca bucuria vieții sale să nu fie falsă, dacă vrea ca viața sa eternă să fie în acord cu adevărul adevărat,

cu dreptatea și libertatea deplină, este necesar ca acțiunile sale cu gândul, cuvântul și fapta să fie în conformitate cu principiile ce permit respectarea armoniei unității lumii, principii ce sunt solicitate, inerente și sugerate de însăși natura socială a omului, ca entitate ființială relativă independentă în raport cu restul lumii existente.

Crearea de către Dumnezeu a ființei umane ca entitate relativ-autonomă, încadrată în unitatea armonioasă a lumii universale, este însoțită concomitent și de apariția fenomenului social-uman, care pune în evidență și **aspectul sociouman** al armoniei unității lumii. Acest aspect de importanță majoră pentru viața social-armonioasă a omului și deci pentru sensul vieții omului, poate fi înțeles numai prin descifrarea și **respectarea** de către om a principiilor fundamentale de activitate social-armonioasă, ce-și descoperă adevărata lor valoare în procesul de îndumnezeire a omului, ca rezultat al acțiunilor sale de conlucrare armonioasă, atât cu forțele lucrătoare ale Creatorului său, cât și cu restul lumii înconjurătoare din care fac parte și alți semeni ai săi.

Posibilitatea omului de a conlucra cu alți semeni ai săi se datorează numai existenței reale a forțelor lucrătoare ale Creatorului său, prin care toate s-au făcut și care fac ca toate entitățile ființiale umane să reprezinte, în primul rând, o comunitate pe baza căreia oamenii se pot reproduce; se pot constitui în diferite societăți, în diferite etnii, popoare și națiuni, interacționând unii cu alții și căutându-și, totodată, **rostul** propriilor vieți.

Dacă interacțiunea și conlucrarea omului cu alți semeni ai săi este posibilă numai datorită existenței forțelor lucrătoare ale Creatorului său, apoi nu este clar oare că omul se află în permanentă relație cu acesta?

Oare pentru viața social-armonioasă în comunitate și societate nu este necesar ca omul să se găsească în relație de legătură armonioasă, în primul rând, cu forțele lucrătoare ale Creatorului său și deci cu însuși Creatorul său?

Oare pentru a fi în armonie socială cu propriul său Creator și cu lumea creată de către El, nu este necesar ca omul să recunoască existența Lui și să conlucreze cu El?

Și oare pentru a răspunde științific la aceste întrebări, nu este necesar ca persoana care le formulează să dobândească adevărul din

propria sa experiență de viață și deci **din propria sa conlucrare cu Dumnezeu?**

Oare metoda de cercetare experimentală, în care cercetătorul este implicat în mod direct zi de zi și clipă de clipă, este în contradicție cu știința și cunoașterea sociologică?

Oare cunoașterea sociologică nu izvorăște direct din raportul omului cu restul lumii existente?

Și oare viața omului nu trebuie să fie permanent în conformitate cu **știința adevărată** și cât mai puțin posibil să cunoască eroarea?

Dar cine, cunoscând esența fenomenului social-uman, își poate permite să înșire neadevăruri în fața lui Dumnezeu și să se comporte în așa fel, de parcă El nici n-ar exista?

Și cine, cunoscând adevărata esență a fenomenului social-uman, ar îndrăzni să spună că Dumnezeu n-a creat toate condițiile necesare pentru viața social-armonioasă a omului, când însuși Dumnezeu, prin existența Sa personală, îndeplinește rolul principal în această privință?

Experiența demonstrează că omul, care nu crede în Dumnezeu și prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, nu se află în conlucrare armonioasă cu Creatorul său, nu va fi, niciodată, în raport de deplină armonie socială cu semenii săi, iar cine prin credință și acțiunile sale se află în relații de armonie cu Dumnezeu, se află concomitent în raport de armonie și cu semenii săi, chiar dacă semenii săi s-ar afla în raport de dizarmonie cu el. **Acesta este adevărul** și cine cu credință conlucrează cu Dumnezeu se îndumnezeiește, căci la Dumnezeu nu există nedreptate și neadevăr.

De aceea este firesc ca principiile fundamentale ce permit conlucrarea social-armonioasă a omului cu Dumnezeu asigură concomitent și conviețuirea social-armonioasă a omului cu toți semenii săi și sunt aceleași pentru toți. Căci Dumnezeu este Unul pentru toți și prin intermediul forțelor Sale armonios-lucrătoare se află, totodată, în legătură cu toți, unindu-i într-un întreg pe toți și asigurându-le tuturor existența cu substanțe nutritive dătătoare de viață, – cum sunt aerul, apa și alimentele – ca manifestare specifică a aceluiași forțe armonios-lucrătoare ale ființei Sale.

Dacă omul se află în legătură cu Dumnezeu prin intermediul forțelor Lui armonios-lucrătoare și dacă Dumnezeu întruchipează armonia deplină și adevărul deplin, atunci reiese că numai conlucrând armonios

cu forțele lucrătoare ale lui Dumnezeu omul poate ajunge la cunoașterea adevărului deplin, atât despre sine, cât și despre Creatorul său.

Iar dacă Dumnezeu întruchipează adevărul deplin și armonia deplină rezultă că, în mod inerent, calea omului spre cunoașterea adevărului este de o **simplicitate uluitoare**, deoarece **omul care crede din toată inima și cu smerenie în Dumnezeu se racordează la forțele Lui lucrătoare și se află în armonie cu El**, trăind bucuria cunoașterii adevărului în măsura capacității sale de a **nu distorsiona** prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, armonia legăturilor sale cu Dumnezeu asigurate prin intermediul forțelor armonios-lucrătoare ale Creatorului său și prin care poate conlucra cu el la procesul îndumnezeirii sale și a semenilor săi.

Îndumnezeirea entității ființiale umane reprezintă voința lui Dumnezeu în privința omului, însă nu-i este impusă cu forța, ci este o invitație făcută omului cu dragoste din partea lui Dumnezeu. De aceea, dacă omul vrea, o acceptă, iar dacă nu vrea, o respinge, și trăiește cum se nimerește, căci refuzând conlucrarea cu Dumnezeu, omul nu se mai află în armonie cu El, ci orbit de ignoranța sau preamărirea sa, rătăcește în căutarea unei vieți fericite fără Dumnezeu, nedându-și seama că atât existența substanțelor nutritive dătătoare de viață asimilate de către el, cât și însăși existența propriei sale entități ființiale se datorează, în ultimă instanță, existenței și atotputerniciei lui Dumnezeu.

Omul, care prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta răspunde pozitiv la invitația lui Dumnezeu, conlucrând armonios cu forțele lui Lucrătoare, **devine martorul propriei sale îndumnezeiri** și poate mărturisi că a conlucra cu forțele lui Dumnezeu, înseamnă a fi în legătură armonioasă cu însuși Dumnezeu și deci cu iubirea Lui, pentru că armonia forțelor Sale lucrătoare reprezintă expresia concretă a iubirii Sale depline față de om.

De aceea **principiul primordial** ce permite conlucrarea social-armonioasă a omului cu Dumnezeu și deci concomitent cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi și cu care se adresează omului însuși Dumnezeu, este: **“Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.”**¹

Deci, dacă armonia forțelor lucrătoare ale lui Dumnezeu asigură legătura omului cu Creatorul său și cu semenii săi și reprezintă expresia

¹ Matei 22, 37.

concretă a iubirii lui Dumnezeu față de ființa umană, atunci reiese că pentru a respecta principiul iubirii, adică pentru a putea fi iubit și a putea iubi cu iubire deplină este necesar ca omul, asimilând substanțele nutritive dătătoare de viață, – forma specifică a acelorași forțe lucrătoare ale lui Dumnezeu – să se manifeste prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, în așa fel ca să **nu provoace distorsiunea armoniei legăturii sale cu Dumnezeu și cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi.**

Dacă omul **nu crede** că se află în legătură cu Dumnezeu și grație conlucrării cu forțele Lui lucrătoare se poate îndumnezei, atunci alunecă pe calea înșelăciunii. Și, în felul acesta, încalcă una din condițiile principale ale iubirii sau, altfel spus, încalcă un alt principiu fundamental necesar pentru păstrarea legăturii sale armonioase cu Dumnezeu și cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi: **nu înșela.**

Formele înșelăciunii comise de către om pot fi de o diversitate infinită, însă cea mai gravă înșelăciune și, practic, autoînșelăciune o reprezintă necredința omului în existența și atotputernicia lui Dumnezeu. Căci **prin actul necredinței sale omul provoacă o sucire a sa față de Dumnezeu și nu numai că deformează, ci chiar suprimă armonia legăturii sale cu Creatorul său.** Iar aceasta are grave consecințe pentru sine, deoarece prin actul necredinței sale, el nu anulează existența lui Dumnezeu, ci posibilitatea de a conlucra cu El în chip armonios, și deci posibilitatea de a se îndumnezei.

Starea de dezarmonizare a omului față de Dumnezeu nu se manifestă numai când el neagă existența Creatorului său, ci și atunci când omul recunoaște existența Lui, însă prin acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, caută a-și dobândi fericirea sa și a semenilor săi fără a conlucra cu Dumnezeu, bătându-se orgolios în piept că poate face acest lucru fără ajutorul Lui. O asemenea comportare a omului față de Creatorul său nu este altceva decât o preamărire de sine, care distruge, în mod evident, armonia legăturii sale cu Dumnezeu și cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi, și care semnifică încălcarea unei alte cerințe principale a iubirii sau, altfel spus, a unui alt principiu fundamental ce asigură respectarea vieții social-armonioase a omului: **nu te preamări.**

Dacă omul, asimilând substanțele nutritive dătătoare de viață, – alimentele, apa, aerul – care sunt rodul forțelor armonios-lucrătoare

ale lui Dumnezeu, nu îndeplinește voința Creatorului său conlucrând, prin acțiunile sale, cu El la îndumnezeirea sa, atunci devine risipitor și în consecință furător. Deoarece faptul de a folosi bunurile ce nu-i aparțin, în contradicție cu voia Celui cărui îi aparțin, nu este altceva decât un furt. Iar a folosi substanțele nutritive, cu gândul, cuvântul și fapta, în contradicție cu voința lui Dumnezeu, înseamnă a te afla în dezarmonie cu El, și deci înseamnă a încălca una din cerințele principale ale iubirii sau, altfel spus, înseamnă a încălca unul din principiile fundamentale ce asigură respectarea vieții social-armonioase a omului: **a nu fura**.

Folosirea de către om a substanțelor nutritive asimilate în contradicție cu voința lui Dumnezeu, vorbește de faptul că omul, prin acțiunile sale, înșală așteptările Creatorului său și alunecă pe calea infedilității față de El. Forma cea mai camuflată a infedilității o constituie adulterul, care nu se referă numai la infidelitatea sexuală a soților unul față de altul, ci are o semnificație mult mai profundă. Esența adulterului constă în faptul că omul săvârșește actul sexual nu numai cu scopul de concepere a copiilor – de care să aibă grijă și să-i îndrume pe calea adevărului – ci, adesea, cu scopul de a căpăta plăcerea trupească, consumând energia, concentrată în semințele reproducerii umane în van. Faptul provoacă distorsiunea armoniei unităților lumii și, chiar, suprimarea ei, făcând ca omul să rămână departe de a înțelege și a trăi adevărata iubire, confundând plăcerea trupească, actul sexual, cu iubirea. Aceasta ne vorbește despre o mare rătăcire a omului, deoarece actul de concepere a copilului trebuie să decurgă din iubire, dar nu invers, adică dorința de plăcere trupească, nu înseamnă iubire. Din păcate, mulți copii sunt concepuți din plăcerea trupească și nu din iubire, iar aceasta reprezintă o deosebire asemeni celei dintre lumina opaițului și cea a Soarelui și deci copilul, în loc să poarte în privire lumina Soarelui, o poartă pe cea a opaițului. O mai mare iresponsabilitate a omului față de copiii săi nici că se poate, iar aceasta rezultă din faptul că acest fel de concepere a copiilor este înfăptuit de Om fără a conlucra cu Dumnezeu, rămânând străin față de măreția iubirii adevărate ce izvorăște de la El.

Omul care iubește cu adevărat, și deci care conlucrează cu Dumnezeu, n-are nevoie de contraceptive și nici de abstenență, căci fiind stăpân pe sine folosește cu dragoste energia sa în activități binefăcătoare, ce n-au nimic comun cu adulterul. Iar dacă dorește să

conceapă copiii, atunci face acest lucru îndemnat de iubire și nu de plăcerea trupească, deoarece iubirea, fiind constantă, este expresia puterii și deci armonia legăturii sale cu Dumnezeu, în timp ce plăcerea trupească, fiind trecătoare, reprezintă expresia slăbiciunii și deci lipsa legăturii armonioase a omului cu Dumnezeu. De aceea, una din cerințele principale ale iubirii sau, altfel spus, unul din principiile fundamentale ce asigură respectarea legăturii armonioase a omului cu Creatorul său și cu tot restul lumii existente din care fac parte semenii săi, este **principiul: nu săvârși adulter.**

Trebuie menționat că e de ajuns ca omul să gândească, să vorbească sau să făptuiască ceva cu ură și deja provoacă distorsiunea sau chiar suprimarea **armoniei** unității lumii, pe un anume interval de spațiu și timp. Iar aceasta dă naștere răului, în epicentrul căruia se află însuși omul care-l generează și care se situează în rolul de răufăcător sau, altfel spus, de om ucigaș și sinucigaș în același timp, căci a suprima înseamnă a ucide. Deci uciderea semnifică dispariția **armoniei** unității lumii pe un anume interval de spațiu și timp, ce are ca efect apariția răului, și reiese că ea reprezintă o formă concretă de manifestare a răului. După cum am demonstrat anterior, răul nu există ca entitate ființială de sine stătătoare și nu dispune de putere absolută, de aceea uciderea nu semnifică dispariția **unității** lumii existente, infinită în spațiu și timp, ci numai dispariția a **armoniei** unității lumii, localizată pe un anume interval de spațiu și timp, care poate fi restabilită prin puterea de manifestare a binelui și deci, în primul rând, prin puterea de manifestare a lui Dumnezeu.

Dat fiind faptul că entitatea ființială umană face parte din unitatea lumii existente, ce se datorează, în ultimă instanță, existenței lui Dumnezeu, se poate afirma că moartea omului ce survine fie în mod natural pașnic, fie în rezultatul uciderii forțate a corpului său fizic, nu semnifică dispariția definitivă a acestei entități, ci numai trecerea ei dintr-o formă existențială în alta. Și dacă omul se află în legătură armonioasă cu Dumnezeu, adică sub protecția puterii lui Dumnezeu, atunci **armonia entității sale** ființiale nu poate fi distrusă de către nimeni și nici odată, căci ea semnifică **esența nemuririi**, și cine se încumetă să-l ucidă pe el se ucide pe sine însuși. De aceea una din cerințele principale ale iubirii sau, altfel spus, unul din principiile fundamentale ce permit realizarea vieții social-armonioase a omului în

relațiile sale cu Dumnezeu și, totodată, cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi, este **principiul: să nu ucizi**.

Astfel, omul care se află în conlucrare armonioasă cu Creatorul său, este invincibil în fața oricărui rău, inclusiv al aceluia ce poate veni din partea semenilor săi, căci răul se topește în focul iubirii sale, ce izvorăște din conlucrarea sa cu Dumnezeu. În schimb, dacă la răul semenilor săi el răspunde cu rău, prăbușirea în dezarmonie este inevitabilă și ceea ce n-ar putea face ura a miliarde de semeni îndreptată împotriva sa, ar putea face el prin propria sa lipsă de iubire față de ei. Din acest motiv pentru viața social-armonioasă a omului este necesar **principiul: iubește pe semenul tău ca pe tine însuți**, care semnifică: **să nu-l înșeli, să nu-l furi, să nu faci adulter cu el, să nu te preamărești față de el**, ceea ce, în esență, reprezintă cealaltă fațetă a principiului primordial: să iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău; fiindcă fără aceasta este imposibil să te iubești pe tine însuți și, totodată, să poți iubi semenul cu adevărat. Dacă omul nu-l iubește pe Creatorul său, nu-și poate iubi nici semenul său, – deoarece puterea de a iubi se alimentează de la Dumnezeu și are la bază potențialul ce l-a primit de la crearea sa – iar dacă urăște pe semenul său, atunci distruge armonia legăturii sale cu Dumnezeu, aflându-se concomitent în dezarmonie cu tot restul lumii existente, inclusiv cu toți semenii săi. **Acesta este adevărul despre viața social-armonioasă a omului**, iar ce este adevăr pentru un om, este adevărat și pentru restul semenilor săi, căci la Dumnezeu nu există nedreptate și neadevăr. Deci orice om, care râvnește spre viața social-armonioasă, este chemat să-și realizeze acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, urmând următoarele principii universale:

1. Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău;

2. Să nu înșeli;

3. Să nu te preamărești;

4. Să nu furi;

5. Să nu săvârșești adulter;

6. Să nu ucizi;

7. Să iubești pe semenul tău ca pe tine însuți.

Îndeplinirea acestor principii universale și fundamentale, face posibilă realizarea vieții social-armonioase a tuturor oamenilor de pe

întreg pământul. Cine trăiește în conformitate cu ele cunoaște puterea acestui adevăr. De aceea doctrinele cercetătorilor științifici din domeniul sociouman, care caută să îmbunătățească viața socială a oamenilor, ignorând factorul îndeplinirii acestor principii, mai ales după venirea lui Iisus Hristos pe pământ, sunt niște doctrine jalnice, oarbe și rătăcitoare. Și sociologia degeaba își atribuie rolul de regină a științelor social-umane, dacă dascălii ei n-au cunoscut și n-au înțeles acest suprem adevăr. Căci știința social-umană, care se limitează numai la faptul de a arăta viața oamenilor așa cum este ea, fără a pătrunde în esența și rostul ei, rămâne în fond o știință a falsului adevăr.

Adevărata știință socioumană există numai atunci când omul în conlucrare cu Dumnezeu realizează acțiunile sale, cu gândul, cuvântul și fapta, prin prisma principiilor arătate mai sus, în diverse domenii: economic, juridic, politic sau religios, căci aceste principii universale și fundamentale **sunt criteriile de valoare ale vieții omului**. Sunt criteriul de apreciere a nivelului de cultură a omului, al facultăților sale formate în conformitate cu aceste principii și aplicate în toate domeniile sale de activitate. Sunt scopul suprem al vieții omului; sunt calea și instrumentul întru desăvârșirea și îndumnezeirea lui; sunt calea și modul realizării vieții social-armonioase a omului; sunt calea trecerii omului de la neputința de a iubi la putința de a iubi dumnezeiește, de la starea de om muritor la cea de om nemuritor; sunt calea cunoașterii adevărului Suprem.

Cine nu vrea să pășească pe această cale nu este impus cu forța să o facă, dar cine pășește pe această cale de conlucrare cu Dumnezeu, nu există forță ce poate să-l zdrobească, deoarece nu există putere mai mare ca puterea lui Dumnezeu. Acesta este adevărul.

Capitolul 1

Umanitatea privită prin prisma legii unității lumii

1. Manifestarea legii unității lumii în realitatea obiectivă

Datorită cunoștințelor acumulate în domeniul fizicii știm că materia Universului, începând de la atom și până la galaxie, are aceeași configurație, un nucleu format din protoni și neutroni, ce gravitează în jurul axei sale, și electroni care se rotesc pe orbite precise în jurul lui cu viteza luminii. Această structură a atomului o găsim la minerale, plante, animale și om.

După cum ne demonstrează mecanica cuantică, restul particulelor ce se află în spatele frontierei nucleului sunt instabile. De această natură sunt hadronii, care participă la toate interacțiunile cunoscute, dar care se descompun și ei în entități mai mici: *cuarcii*. Acești cuarci reprezintă un fel de “zid dimensional”, pentru că nu există o mărime fizică mai mică decât a lor, de 10–18 metri. Prin urmare, se poate spune că particulele subatomice nu există ca obiecte, ca entități stabile, semnificative prin ele însele, ci sunt perceptibile doar prin efectele pe care le determină. Astfel cuarcii pot fi considerați ca “stări intermediare” într-o rețea de interacțiuni numite “câmpuri de materie”.

Deci rezultă că obiectele care ne înconjoară nu sunt altceva decât ansambluri de câmpuri: câmp electromagnetic, câmp gravitațional, câmp protonic, câmp electronic. Pe baza acestor câmpuri fundamentale vibratorii, care în ansamblul lor constituie o rețea de informație, materia se organizează în cadrul sistemelor cosmologice sau biologice și este implicată în funcții și procese evolutive.

După toate cele menționate până aici se naște o întrebare firească: ce legătură au toate acestea cu sociologia? Căutând răspunsul, vom constata că toate au legătură în primul rând cu omul, care la fel ca și restul lumii din care face parte are la baza existenței sale aceleași câmpuri fundamentale informaționale și aceeași configurație atomică universală. Iar odată ce omul constituie subiectul de bază în științele socioumane, atunci este explicabilă legătura cu sociologia.

Și dacă este așa, să revenim la câmpurile de materie.

Deci realitatea subiacentă este ansamblul câmpurilor posibile care caracterizează fenomenele observabile, acestea existând doar prin intermediul particulelor elementare. Astfel, „fondul” materiei nu este sub forma unui lucru, a unei ultime părțicele de realitate. Ceea ce observăm noi sunt doar efectele produse de întâlnirea între aceste existențe fundamentale, numite particule elementare, de-a lungul unor evenimente fugare și fantomice.

Fizicienii încep să perceapă că ceea ce caracterizează un câmp este simetria, ce reprezintă o ordine subiacentă a naturii din care rezultă tot ceea ce noi vedem și că universul nu este altceva decât o imensă rețea de informație.

Particulele infraatomice și obiectele pe care le produc prin combinația lor nu sunt altceva decât „scheme de informație” într-o continuă mișcare².

Privită prin această prismă, umanitatea, parte componentă a realității, ni se prezintă ca o comunitate de oameni, în care fiecare dispune de o autonomie proprie, dar această autonomie este relativă, deoarece legătura între ei la nivel infraatomic nu dispare. De aceea oamenii trebuie să țină cont de această legătură și să acționeze în conformitate cu această lege a unității lumii și principiilor ce derivă din ea, pentru că toate acțiunile lor, cu efect bun sau rău, direct sau indirect, afectează umanitatea în întregimea ei.

Dar la aceste probleme vom reveni.

Acum, pentru a avea o imagine mai clară despre realitate și unitatea ei, să privim la ea prin prisma unor experiențe efectuate de către fizicieni.

Să urmărim o experiență pe care fizicianul englez Thomas Young a efectuat-o pentru prima dată în anul 1801.

Să construim un dispozitiv care reprezintă o suprafață plană străpunsă de două fante, cu o sursă de lumină situată în fața ei, iar în spatele suprafeței fisurate să instalăm un ecran (o placă fotografică).

Cu sursa de lumină să trimitem fotoni, adică corpuscule luminoase, spre ecran. Când trimitem particulele luminoase una câte una spre cele două fante, este imposibil să spunem care din ele va fi traversată de

² Jean Guiton, Griska Bogdanov și Igor Bodganov, **Dumnezeu și știința**, Harisma, București, 1992, p. 78.

particulă și unde va ajunge aceasta pe placa fotografică. Din acest punct de vedere, mișcarea și traiectoria particulei luminoase sunt aleatorii și imprevizibile. Totuși după vreo mie de tiruri fotonii nu mai lasă o pată întâmplătoare pe placa fotografică. Ansamblul particulelor trimise separat formează acum o figură perfect ordonată de dungi verticale, alternativ luminoase și întunecate, cunoscută sub denumirea de dungi de interferență.

Să reținem acest fenomen și să prelungim experiența introducând unele elemente noi. Să închidem mai întâi una din cele două fante, să zicem fanta A, și să reluăm trimiterea fotonilor. În acest caz, fotonii vor putea trece doar prin fanta B, rămasă deschisă. Trimitem un foton, o clipă mai târziu fotonul trece prin singura fantă deschisă și sfârșește prin a întâlni ecranul.

Dat fiind faptul că deja cunoaștem originea, viteza și direcția fotonului, putem, cu ajutorul legilor lui Newton, să prezicem exact punctul de impact al fotonului pe ecran.

Apoi să deschidem fanta A și să trimitem un foton în direcția aceleiași fanta B, acest foton pleacă din același loc cu primul, se deplasează cu aceeași viteză și în aceeași direcție. De aceea fotonul numărul doi ar trebui să se izbească exact în același loc cu fotonul numărul unu. Or, nu se întâmplă deloc așa. Fotonul al doilea lovește ecranul cu totul în alt loc, total distinct de punctul de impact precedent. Altfel spus, totul se întâmplă ca și cum comportamentul fotonului numărul doi ar fi fost modificat prin deschiderea fantei A. Dar cum a descoperit fotonul că fanta A este deschisă?

Și cum boabele de lumină, aruncate separat unele de altele, pot să alcătuiască figuri coerente și precise sub forma unor dungi obscure și luminoase în ordine succesivă?

Ca răspuns la fenomenul alcătuirii figurii coerente și precise, putem spune că, de fapt, caracterul „aleatoriu” al comportamentului fiecărei particule izolate ascunde un grad de organizare foarte ridicat.

În privința celeilalte întrebări, fizicianul Evan Walker, a expus următoarea teză:

„Conștiința poate să fie asociată tuturor fenomenelor cuantice ..., fiindcă orice eveniment este, în ultimă instanță, produsul unuia sau al mai multor evenimente cuantice; universul este locuit de un număr aproape nelimitat de entități conștiente, discrete (în sens matematic),

în general necugetătoare, care au responsabilitatea funcționării universului”³.

☞ Dar, fără a ajunge să discutăm despre conștiința asociată fenomenelor cuantice, să dezvoltăm experiența mai departe și vom constata cât de strâns este legată realitatea observată de punctul de vedere adoptat de **observator**.

Să punem un om ca să urmărească cu atenție concentrată și hotărâtă prin ce fantă ar trece fiecare foton trimis spre ecran.

☞ În consecință, oricât de surprinzător ar părea, nu vom constata pe ecran formarea tramei de interferențe. Altfel spus, dacă observatorul (omul) **hotărăște** să verifice experimental dacă fotonul este sau nu o particulă care trece printr-o anumite fantă, atunci fotonul se comportă foarte exact ca o particulă care trece printr-un orificiu.

Și dimpotrivă, dacă **observatorul nu se înverșunează** să urmărească traiectoria fiecărui foton în timpul experienței, atunci distribuția particulelor pe ecran sfârșește prin a forma o figură de interferență a undelor.

☞ În concluzie, se poate spune că fotonii „știu” că cineva îi observă sau cel puțin că sunt influențați de voința observatorului (omului). Deși e greu de admis că într-adevăr conceptul de „conștiință” ar fi **transpozabil** entităților care populează universul la nivel microscopic, totuși această experiență confirmă faptul că a vorbi de o existență obiectivă a unei particule elementare într-un punct definit al spațiului nu are sens. Mai mult decât atât, se dovedește că o particulă nu există sub forma unui obiect punctual, definit în spațiu și timp, decât atunci când ea este direct observată.

☞ Acest fapt ne permite, de asemenea, să spunem că spațiul și timpul sunt la rândul lor proiecții legate de câmpurile fundamentale și că nu au nici un fel de existență independentă.

☞ În fond, rezultatele unei astfel de experiențe ne arată că, în realitate, fotonul nu există decât sub forma unei unde de probabilitate, care traversează simultan cele două fante și se interferează cu ea însăși pe ecran.

☞ Când încercăm să observăm această undă de probabilitate, ea se transformă într-o particulă precisă și dimpotrivă, când nu o observăm

³ *Ibidem*, p. 86.

ea păstrează toate opțiunile sale deschise. Iată ce ne face să gândim că fotonul manifestă o cunoaștere a dispozitivului experimental: ba chiar știe ce face și ce gândește observatorul, într-un anumit sens, **părțile sunt deci în raport cu întregul. Și e foarte posibil că gândurile omului sunt de aceeași natură cu particulele elementare**, fiindcă, în concluzie, lumea se determină în ultimul moment, în chiar clipa în care o observăm.

Înainte nimic nu este real, în sens strict, îndată ce fotonul a părăsit sursa luminoasă, el încetează să mai existe ca atare, devenind o suită de probabilități ondulatorii.

Fotonul original este atunci înlocuit printr-o serie de „fotoni fantomă”, o infinitate de dubluri care urmează itinerarii diferite până la ecran. **Și este suficient să observăm acest ecran** ca fantomele să dispară și fotonul care rămîne să devină atunci cel real.

Pentru a merge până la capătul raționamentului, trebuie adăugat că lumea noastră reală rezultă dintr-o suprapunere a două realități alternative, care corespund cu două itinerarii posibile ale fotonului.

Îndată ce observăm ecranul pentru a ști prin ce fantă a trecut particula, a doua realitate se topește instantaneu, ceea ce suprimă interferențele⁴.

Este evident că observatorul (omul), prin voința sa exprimată în gânduri, definește o alternativă sau alta a realității, la nivelul particulelor infraatomice ca mai apoi să evolueze până la nivelul microscopic.

Experiența analizată mai sus ne arată că omul dispune de un potențial de libertate care-i permite să-și realizeze acțiunile cu gândul, cuvântul și fapta, în conformitate cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii. **Principalul e să vrea să făurească binele și nu răul, și să știe sau măcar să creadă** că ceea ce face este modul său de autoorganizare, ca proces și ca bază a existenței sale eterne.

A interveni în sfera câmpurilor informaționale ale materiei la nivel subatomic înseamnă a decreta, a impune o voință a observatorului, a defini o anumită cantitate de materie (energie) informațională.

De altfel, în experiențele sale M. Planck a căutat să modifice mecanica **fără a schimba legile esențiale** ale mișcării, ci doar restrângând numărul mișcărilor considerate posibile de vechea

⁴ *Ibidem*, p. 84-88.

dinamică; de aceea el determină aceste mișcări să satisfacă anumite condiții. În forma lor primitivă, acestea sunt: un oscilator liniar armonic nu poate executa decât oscilații a căror energie să fie egală cu un multiplu întreg de o anumită cantitate elementară de energie; această cuantă (cantitatea elementară de energie), care joacă aici rolul unui atom de energie, este egală cu $(h\nu)$, (ν) fiind frecvența oscilatorului și (h) constanta universală, care de atunci a fost numită constanta lui Planck. Această experiență este efectuată printr-o adevărată operație a savantului; acesta îi **va impune restricții**, îi va interzice anumite mișcări, decretând că o energie de oscilație nu poate fi decât un multiplu întreg de o cantitate elementară de energie. Ne aflăm în fața unei **legiferări oarecum etice** a experienței obiective, a unei acțiuni, pe care am putea-o numi, juridice a **gândirii** în sânul faptelor fizice⁵.

Aici subiectul, ca să zicem așa, își arogă dreptul obiectului, vrea să realizeze rolul acestuia, a ceea ce **trebuie să ne dea rezultatul teoretic**, iar nu punctul de plecare sensibil al investigației constructoare, cu alte cuvinte, a ceea ce **trebuie să apară ca realitate conceptuală obiectivă în spatele experienței concrete actuale a variației și schimbării**. Reamintim că misiunea științei clasice este să actualizeze, și prin aceasta, să subiectivizeze eterogenul, virtualizând și obiectivând astfel **conținutul, cauzalitatea, legătura, permanentul, constantul** etc. în tot atâtea nuanțe logice care fundează și modelează conceptul de identitate. Operația cuantică este, dimpotrivă, o intervenție identificatoare, o tentativă a subiectului de actualizare în sânul proceselor fizice a unor norme care prin însuși acest fapt țin de principiul de identitate. Rezultă de aici, ca o consecință a mecanismului și a constituirii dualiste și contradictorii a gândirii logice în calitate de activitate cognitivă, un început de punere în evidență a unei valori de variație care se pretinde principială, datorită virtualizării sale conceptuale, o frecvență care se revendică drept realitate proprie, pentru ea însăși⁶.

Dar, pentru a generaliza ipoteza cuantelor, M. Planck s-a simțit obligat să înlocuiască cuanta de energie cu cuanta de acțiune, cea dintâi nemaifiind decât un caz particular al acesteia. Discontinuu pune astfel stăpânire,

⁵ Ștefan Lupașcu, *Experiență microfizică și gândirea umană*, Editura Științifică, București, 1992, p. 56.

⁶ *Ibidem*, p. 58.

oricât ar părea de paradoxal, pe acțiunea însăși. După cum se știe, acțiunea are dimensiunile produsului dintre energie și timp sau dintre cantitatea de energie și lungime. Deci, dacă cuantificarea cucerește acțiunea, înseamnă că ne aflăm în fața unui proces discontinuu alcătuit din particule elementare de acțiune. Fiecare particulă și, prin urmare, întregul proces discontinuu pe care ele îl formează, manifestă astfel o ciudată interdependență a **geometricului** și **dinamicului**, fără să se poată acorda în mod riguros primordialitate unuia în raport cu celălalt; interdependență a cărei legătură se prezintă și rămâne ca o legătură de contradicție, în ciuda tuturor eforturilor pe care le-a făcut și le mai face încă gândirea contemporană, cu totul pătrunsă cum este de logica clasică a noncontradicției, pentru ai pune în evidență caracterul aparent⁷.

Atât cuanta ($h\nu$) lui M. Planck, cât și experiența cu fotonii și fantele ne demonstrează nu numai legătura dual contradictorie între configurația spațială și mișcare, ci și legătura dintre observator și obiectul de observat (cunoscut), legătură dual contradictorie care nu poate fi depășită decât asimptotic.

Această legătură ne vorbește despre unitatea lumii, unitatea subiectului și obiectului. Căci dacă ar fi omul absolut izolat de restul lumii, n-ar mai fi posibil să o cunoască. De fapt, omul se află în rolul de subiect al cunoașterii numai în măsura în care actualizează în frontierele acțiunii sale de cunoaștere, o parte oarecare a realității, în rest diferență între subiect și obiect nu este.

Pentru a ne forma o viziune și mai clară despre unitatea lumii reale, parte componentă a căreia este și omul, să mai analizăm unele experiențe.

Să repetăm experiența efectuată de către fizicianul francez Alain Aspect, în anul 1982.

Să luăm doi fotoni (două fire de lumină) care se mișcă în direcții opuse unul față de altul și, cu ajutorul unui filtru, să modificăm polaritatea unuia dintre ei. Ca rezultat vom observa că de fiecare dată celălalt pare să "știe" imediat ce se întâmplă cu tovarășul său și suferă în mod instantaneu aceeași alterare a polarității.

Acest fenomen nu poate fi explicat decât numai prin unitatea lumii. Pentru că aceste două particule, aparent separate în spațiu, fac parte

⁷ *Ibidem*, p. 68.

din aceeași totalitate, spațiul fiecărei particule constitutivă numai o autonomie relativă în raport cu totalitatea lumii, care și ea la rândul ei, constituie o configurație spațială unitar autonomă în corelație cu configurația spațială a tuturor obiectelor ce intră în componența ei.

Legea unității lumii poate fi observată cu claritate în exemplul hologramei.

Cei mai mulți oameni care au văzut o imagine holografică (care se obține proiectând un fascicul de laser printr-o placă pe care a fost fotografiată o scenă) au avut strania impresie că ei contemplă un obiect real în trei dimensiuni. Te poți deplasa împrejurul proiecției holografice și să o observi sub unghiuri diferite, exact ca pe un obiect real. Doar trecând cu mâna peste obiectul proiectat, îți dai seama că de fapt nu-i decât o suprafață plană. Ori dacă luăm un microscop puternic, pentru a observa imaginea holografică a unei picături de apă, vom vedea microorganismele care se găsesc în această picătură.

Și încă nu e tot. Imaginea holografică posedă o însușire și mai curioasă. Să admitem că facem o fotografie a turnului Eiffel. Dacă rupem negativul fotografiei în două și dezvoltăm una din cele două jumătăți, nu vom obține, desigur, decât o jumătate din imaginea originală a turnului Eiffel.

Dar totul se schimbă când e vorba de imaginea holografică. Oricât de ciudat ar putea să pară, dacă se rupe o bucată dintr-un negativ holografic și se pune sub un proiector laser, nu se va obține o parte a imaginii, ci imaginea întregă. Chiar dacă rupem negativul în mai multe părți și oprim o părticică minusculă, ea va conține mereu totalitatea imaginii.

Aceasta arată într-un mod spectacular că nu există o corespondență univocă între regiunile (sau părțile) scenei originale și regiunile plăcii holografice, cum ar fi cazul pentru negativul unei fotografii obișnuite. Scena întregă a fost înregistrată pretutindeni pe placa holografică, în așa fel încât fiecare "părticică" a plăcii reflectă totalitatea⁸.

După cum a demonstrat Louis de Broglie, materia obiectelor este compusă din configurații ondulatorii care se interferează cu configurațiile de energie, răspîndindu-se neîncetat prin tot universul.

⁸ Jean Guilton, Grigorka Bogdanov și Igor Bogdanov, **Dumnezeu și știința**, Harisma, București, 1992, p. 105.

Putem spune că fiecare regiune a spațiului materiei, oricât de mică ar fi ea, coborând până la simplul foton, care este tot undă sau un „pachet de unde”, conține, ca și fiecare particulă a plăcuței holografice, configurația ansamblului.

Umanitatea, ca parte componentă a universului, este supusă și ea legii unității lumii, și din acest punct de vedere ea reprezintă o comunitate de indivizi care, deși păstrează fiecare autonomia sa relativ spațială, nu sunt separați absolut unul de altul, ci datorită forțelor armonios lucrătoare ale lui Dumnezeu ei se află în legături de netăgăduit și de neînlăturat unul cu altul.

De aceea tot ce face omul și, în primul rând, ce gândește și cum gândește afectează atât propria sa persoană, cât și restul lumii înconjurătoare din care fac parte semenii săi.

Dacă datele științifice contemporane ne vorbesc de faptul că universul din care facem parte are un început și că e posibil să aibă și un sfârșit, apoi ne putem da bine seama că Ființa care a creat acest univers deține în mâinile Sale puterea și libertatea totală, nemărginită. Dar că acest univers al nostru a fost creat, știința de astăzi nu se mai îndoiește. Și dacă n-ar fi fost creat de o singură Ființă, în primul rând, n-ar fi fost unitar și atât de simetric.

Una dintre cele mai elocvente experiențe care demonstrează unitatea lumii existente o constituie cea condusă de fizicianul francez Leon Foucault în 1851, care voia să demonstreze că Pământul se învâрте în jurul axei sale.

Pentru aceasta el a atârnat o piatră foarte grea de o coardă fixată de tavanul Panteonului. Or, odată lansat, acest pendul începu să arate ceva uimitor: pe măsură ce orele treceau, **planul de oscilație al pendulului** (adică direcția în care se deplasa acesta în timpul mișcărilor sale) **pivota în jurul axului vertical**. Dacă la început oscila pe direcția est-vest, câteva ore mai târziu pendulul se deplasa pe direcția nord-sud. Din ce motiv?

Foucault spunea că schimbarea de direcție e doar aparentă: planul era fix și doar Pământul se rotea. În raport cu ce era fix planul? Fiindcă în univers totul este în mișcare, Pământul se învâрте în jurul Soarelui, care la rândul lui se află în mișcare în jurul centrului din Calea Lactee care este și ea în mișcare spre centrul grupului local format de galaxiile învecinate, antrenate și ele spre o aglomerare și

mai mare, adică un grup de galaxii încă și mai vast. Or acest ansamblu gigantic de galaxii se îndreaptă el însuși spre ceea ce se numește „Marele Atractor”, un imens complex de galaxii masive situat la o foarte mare distanță.

Deci concluzia pe care o putem trage din experiența lui Foucault este uluitoare: indiferent de masa — deși considerabilă — pe care o reprezintă Soarele și galaxiile apropiate, planul de oscilație al pendulului este aliniat la obiectele cerești care se află la distanțe enorme de Pământ, la orizontul universului, în măsura în care totalitatea masei vizibile a universului se află în miliardele de galaxii îndepărtate, aceasta înseamnă **că pendulul este determinat în comportamentul lui de univers în ansamblul lui și nu doar de anumite obiecte cerești care se află în apropierea Pământului.** Practic toate fenomenele ce se întâmplă pe minuscula noastră planetă sunt în relație cu imensitatea cosmică, ca și cum fiecare ar purta în sine totalitatea universului.

Cu pendulul lui Foucault suntem deci nevoiți să recunoaștem că există o interacțiune misterioasă între toți atomii universului, interacțiune care nu face să intervină aici nici o schimbare de energie sau de forță, **dar care conectează totuși universul într-o singură totalitate.** La o asemenea concluzie ajungea Teilhard de Chardin, care scria că „în fiecare particică, în fiecare atom, în fiecare moleculă, în fiecare celulă a materiei, trăiesc ascunse și lucrează fără știrea nimănui, omnisciența eternului și omnipotența infinitului”⁹.

Deci, dacă noi admitem că existența omului (a unui singur om) se sfârșește odată cu moartea sa fizică, atunci, odată cu aceasta, trebuie să admitem și sfârșitul existenței întregului univers, pentru că omul este parte componentă a universului și ceea ce se întâmplă cu omul (adică sfârșitul existenței lui) trebuie să se întâmple cu întreg universul, or universul nu-și încetează existența cu toate că deja au fost date pământului mii și mii de corpuri fizice ale oamenilor ce au murit.

Faptul demonstrează că moartea fizică este un fenomen de trecere a omului de la starea sa pământeană la o altă stare mai evoluată, care de la conceperea lui se află sub formă de stare posibilă, virtuală în el. Și odată ce materia este infinită și timpul este o funcție a ei, înseamnă că și omul

⁹ Ibidem, p. 101-102.

la rândul său este etern, deși spațial relativ finit, ca mod concret de organizare a materiei.

Chiar dacă admitem că acest univers din care face parte omul acum, ca cel mai înalt mod de organizare a materiei cunoscut nouă, va dispărea cândva, ca mod de organizare a materiei care și-a atins scopul său final de a fi și și-a îndeplinit cu aceasta funcțiile sale, omul nu-și va înceta existența, ci va avea un mod de organizare al său care-i va permite să existe și sub alte moduri de organizare a materiei.

Materia păstrează toată informația acumulată în procesul de dezvoltare evolutivă, utilizând-o în scopul organizării modului său superior de existență. Și odată ce omul este un mod de a fi al materiei, el își definește autonomia sa spațială, relativă în raport cu lumea înconjurătoare, și prin aceasta există ca ceva finit în corelație de legătură cu restul infinit al lumii.

Dacă presupunem că nu există unitatea lumii, ar însemna că există altceva infinit, în raport cu acest ceva finit, care este omul, și că ambii sunt absolut separați și nu se supun uneia și aceleiași legi a unității.

Însă aceasta nu poate fi, pentru că atunci când vorbim despre ceva finit noi vorbim concomitent și despre infinit, căci infinitul definește finitul ca ceva specific al său, iar finitul, prin aceasta, la rândul său, definește infinitul ca pe ceva dincolo de frontierele sale, deci este vorba de o unitate și nu de lumi separate.

E lesne de înțeles că omul, ca entitate, în frontierele sale spațiale, conține infinitul mic, dar anume prin aceasta putem vorbi de micul infinit și de Marele infinit care se determină reciproc. Altfel n-ar mai putea fi vorba nici de micul infinit nici de Marele infinit.

Poate să pară intrigant faptul că, din experiența cu pendulul lui Foucault, noi ajungem la concluzia că dacă omul ar dispărea ca existență în rezultatul morții sale fizice, ar trebui să dispară și universul. Anume așa este, dar nu numai universul ar trebui să dispară, ci și Creatorul acestui univers, pentru că omul se află în legătură de netăgăduit cu Creatorul său. Această „părticică-om” indestructibilă, această sămânță de lumină, este ceva asemănător cu binecunoscuta "constantă a lui Planck", despre care am pomenit deja în lucrarea de față.

Valoarea ei este de o micime extremă ($h = 6,626 \cdot 10^{-34}$ Joule-secundă), aceasta reprezintă cea mai mică dintre cantitățile de energie existente în lumea noastră fizică, cea mai mică „acțiune mecanică ce poate fi concepută”.

Ne aflăm în fața unui zid dimensional, care marchează limita divizibilității spectrale și, prin aceasta, limita extremă a oricărei divizibilități.

De aceea conchidem că omul este indestructibil, el poate fi modificat până la anumite limite, dar nu și distrus.

Trebuie să reamintim că M. Planck a decretat cuanta sa de energie, adică a impus-o cu gândirea ca pe o normă etică, interzicându-i anumite mișcări, fără ca să schimbe legile esențiale ale mișcării. Iar în experiența efectuată cu fotonii și cu cele două fante, observatorul influențează asupra mișcării și deci configurației spațiale a fotonilor, de asemenea, cu ajutorul gândirii.

Așadar reiese că această cuantă, această sămânță indestructibilă, docilă și smerită, este de aceeași natură cu gândul omului.

Omul n-a creat această „sămânță-gând” și nici n-o poate distruge, și e bine că n-o poate distruge, dar Ființa care a creat această sămânță indestructibilă atât a omului, cât și altor viețuitoare, a făcut lucrul acesta, de asemenea, prin gândire și deci poate fi cunoscută această Ființă de către om tot prin gândire.

De aceea ar fi o greșală din partea noastră să nu credem cele spuse de către Sfântul apostol Ioan:

“Întru-nceput era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Cuvântul Dumnezeu era.

Acesta era dintru-nceput la Dumnezeu; toate printr-Însul s-au făcut și fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut. Viața era într-însul, și viața era lumina oamenilor; și lumina întru întuneric luminează și întunericul nu a cuprins-o”¹⁰.

Omul reprezintă o “sămânță de lumină” cu toate culorile fundamentale ale spectrului care o constituie. Și această “sămânță-om” conține în stare latentă, virtuală, esența Creatorului ei, esență care poate fi cunoscută doar numai prin munca depusă de către om în conlucrare cu Dumnezeu, acționând consecvent cu gândul, cu cuvântul și fapta, conform legii unității lumii și principiilor armoniei socio-umane ce derivă din ea, predestinate omului de către însuși Creatorul său: Să iubești pe Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău; să nu înșeli; să nu te preamărești; să nu furi; să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși.

¹⁰ Sfânta Evanghelie După Ioan 1, 1-5.

Această activitate consecventă a omului în conformitate cu legea unității lumii și cu principiile armoniei sociale enumerate mai sus, și care derivă din ea, este nu numai o modalitate de cunoaștere ci și de creație la nesfârșit; o modalitate de racordare la armonia universală, la armonia inerentă însuși Creatorului acestei lumi; o modalitate de autodesăvârșire și transcendere a morții, o modalitate de dobândire a libertății și fericirii depline.

Cine are neîncredere și îndoieli în privința celor enunțate mai sus, are posibilitatea să verifice totul prin propria sa experiență, dar neapărat la temelia experienței sale trebuie să stea credința. Căci, dacă omul de la bun început se îndoiește în existența Creatorului acestei lumi și în ceea ce vrea să facă, înseamnă că el prin această neîncredere a sa alterează acțiunile sale.

Ființa care a creat lumea, a creat-o prin credință, căci primul act al gândirii este credința.

Nu poți să creezi ceva, dacă nu crezi că poți crea, și dacă nu crezi că ceea ce vei crea va avea influență benefică sau malefică asupra ta.

Omul poate să vrea să creeze ceva ce nu există nicăieri, dar el nu poate să vrea ceea ce nu există, căci el nu știe ce trebuie să vrea, nu are obiectul voinții ca să-l poată vrea până nu-i este prezentat sub forma gândului, ideii, conceptului. Iar dacă nu știe ce vrea să creeze înseamnă că el trebuie să creadă că poate crea ceva, deci actului de voință, în creație îi precede actul de credință.

De asemenea, omul nu poate să zică: "Vreau să fiu", pe când el deja este; lui îi rămâne numai faptul să creadă în existența sa. Nu poate să zică: "Eu vreau să fiu". Poate numai să zică: "Eu sunt".

După cum ne putem da seama, adevărata creație e atunci când ceea ce trebuie sau vrei să creezi nu există nicăieri, nu există undeva înafară de creator, mecanismul de creație e însuși creatorul, ceea ce va crea el va fi întâi modificarea propriei sale ființe prin gândire și apoi ceva ce va fi numai relativ în afara sa.

Omul nu este în esența sa decât gândire, inteligență, și dacă omul nu crede în unitatea lumii, care nu este altceva decât diferitele moduri de organizare a materiei infraatomice informațional inteligibile, atunci el este de la bun început sortit greșelilor, rătăcirilor, suferințelor.

Aceasta nu înseamnă că tot ce ne înconjoară gândește de sine stătător, ci că tot universul nostru este creat prin intermediul gândirii.

Și omul ca ființă gânditoare ar trebui să fie atent în primul rând asupra gândurilor sale, căci gândurile odată emise au o forță și o influență inestimabilă, atât pentru el însuși, cât și pentru lumea înconjurătoare.

2. Forța și materialitatea informațională a gândurilor

Nu vom exagera dacă vom spune că gândirea este cea mai mare forță și bogăție a omului, care adesea este lăsată în paragină sau risipită fără rost de către om. Atât primul caz, cât și al doilea demonstrează ignoranța omului față de Izvorul vieții sale. Căci îngrijit și cultivat cu dragoste, răbdare și credință, acest Izvor de lumină și muzică aduce roadele bucuriei, fericirii și libertății depline, din care cu cât va sorbi mai mult, cu atât mai mult va adăuga, și acesta va fi miracolul pe care-l va trăi cu uimire.

Dar atunci se poate vorbi de gândirea, cunoașterea și trăirea adevărată, care este cu mult mai reală decât eterogenitatea tuturor lucrurilor aparente care ne înconjoară.

Dar, pentru a confirma măcar cât de puțin cele spuse mai sus, să analizăm unele aspecte ale gândirii din domeniul fenomenului “de afecțiune la distanță” (telepatia).

În laboratorul de electronică și biotehnologie al Institutului Stanford (U.S.A.), Harold Puthoff și Russel Targ au efectuat peste 50 de experiențe în condiții de control științific riguros, supunând experimentului persoane cunoscute care dispun de capacitatea de percepere la distanță, precum și persoane care nu-și cunoșteau astfel de însușiri înăscute.

Subiecților aflați în laborator li se cerea să descrie verbal și prin desen o serie de obiective necunoscute, situate la distanță (clădiri, șosele, peisaje), în timp ce erau vizitate de alte persoane, numite persoane-obiectiv.

Un prim experiment a constat în explorarea vizionării la mare distanță (circa 4.000 km). În acest scop, Puthoff face un voiaj în Costa Rica unde fixează câteva obiective și activități ce urmează a fi “văzute” de trei subiecții. Aceștia nu știau decât că este vorba de Costa Rica, dar nu fuseseră niciodată acolo. Se obțin astfel 12 descrieri exacte a 7 obiective și activități: 6 de la un subiect, 5 de la altul și una de la al

treilea subiect. Acesta din urmă a dat însă descrierea cea mai bogată în detalii. Rezultatele au depășit net posibilitatea calculată de cercetători a unor coincidențe întâmplătoare.

Pentru obiectivarea fenomenului de transfer de informație la distanță, autorii au făcut uz de probe indirecte ca electro-encefalografia, metoda potențialelor evocate, pletismografia. Unui subiect i se efectuează o electroencefalogramă (EEG). Într-o altă încăpere, o persoană este stimulată din timp în timp, fără ca subiectul la care se înregistrează EEG să știe. Pe traseul electroencefalografic apar, exact în momentul stimulării celei de a doua persoane, inflexiuni grafice (potențiale evocate) ce demonstrează o receptare a semnalului emis din camera vecină.

Dacă se cerea subiectului receptor (în cazul dat, cel căruia i se efectua EEG) să apese pe un buton în momentul în care sesizează o influență străină asupra sa, acesta o făcea la întâmplare, în discordanță cu ceea ce dovedea traseul EEG. Neavizat că se va acționa asupra sa, nu sesiza nimic. S-a demonstrat prin acest experiment că subiectul recepționează la nivel inconștient semnalele emise de emițător. Autorii experimentului Tarr, Llyod, Puthoff și Targ conchid că datele obținute (diminuarea în amplitudine și desincronizarea ritmului alfa, potențial evocate) pot dovedi coexistența unei înregistrări de evenimente petrecute la distanță pe o cale neconștientizată.¹¹

Am putea extrage de aici ideea că multe din gândurile oamenilor sunt recepționate unii de la alții fără ca să fie conștienți de aceasta. Se știe, de altfel, că în prezent preluăm conștient doar o mică parte din informațiile primite de creier, cele mai multe din ele rămânând la nivelul subconștientului. Și în acest fel ne putem da bine seama de influența benefică sau malefică a gândurilor “bune” sau “rele” emise de către om, atât pentru sine, cât și pentru întreaga umanitate, în care oamenii numai aparent par separați unul de altul.

Cea mai bună apărare a individului împotriva gândurilor nocive invizibile, emise de către semenii săi lipsiți de cultura gândirii, este ca el însuși să gândească benefic, frumos și măreț, formându-și această facultate atunci când gândește în conformitate cu legea unității lumii și

¹¹ D. C. Dulcan, **Inteligența materiei**. Editura Teora, București, 1992, p. 96-98.

principiilor armoniei sociale ce derivă din ea, indicate deja mai sus, căci aceasta va constitui bogăția cea mai de preț a sa, pe care nu i-o poate lua nimeni, dar de care totodată beneficiază toți.

Experiențele telepatice făcute între Kamenski și Nicolaev au demonstrat influența gândurilor asupra bunăstării omului.

Kamenski transmitea de la Moscova, iar Nicolaev intercepta mesajul la Leningrad. S-au transmis imagini de obiecte, dar și stări afective, în timpul ședințelor telepatice s-au constatat și modificări biologice. De exemplu, când a fost sugerată o emoție plăcută, globulele albe au crescut cu un număr de 1.500 și au scăzut cu 1.600 când s-a transmis o emoție depresivă.

Atât în acest caz, cât și în multe altele de felul acesta s-a observat deja de către oamenii de știință transmiterea telepatică a simptomelor și bolilor și chiar posibilitatea de transmitere a reacțiilor telesomatice.¹²

Informația nu poate fi transmisă fără un suport material și acest suport, după cum arată experiențele, se află la nivelul câmpurilor infraatomice, care, datorită actului de gândire, cu voința omului, dau naștere anumitor unde informaționale ce se propagă instantaneu în toate direcțiile.

Experiențele de transfer telepatic, riguros controlate științific, au fost efectuate de-a lungul unei vieți de profesorul Leonid Vasiliev (fost titular al Catedrei de fiziologie la Universitatea din Leningrad). El, ca și alți cercetători, tindea să demonstreze ipoteza că informația telepatică ar avea ca suport undele electromagnetice de joasă frecvență. Dar izolarea prin incinta Faraday, care are proprietatea de a bloca transmiterea undelor electromagnetice, nu a condus la blocarea undelor purtătoare de informație telepatică între subiecți, așa cum se întâmplă cu undele radio.

Legătura telepatică a fost realizată, de asemenea, între Cosmos și Pământ, de către cercetătorii de la NASA. Acest experiment s-a efectuat în timpul zborului spre Lună al navei Apollo - 14. Edgar Mitchell reușește să transmită unui receptor aflat la baza de zbor 51 de figuri Zener din 200. Rezultatul depășește net coincidența aleatorie, apreciază specialiștii americani.¹³

¹² Dr. Aurel Popescu-Bălcești, **Enigma vieții și a morții**. Editura Larry Cart, București, 1992, p. 97.

¹³ D. C. Dulcan, **Inteiigența materiei**. Editura Teora, București, 1992, p. 115, 121.

Această experiență, ca și multe altele, ne demonstrează încă odată atât prezența legii unității lumii, cât și prezența unui substrat material al gândurilor omului, care au importanță primordială pentru întreaga umanitate.

3. Eternitatea ființei umane

Atât în experiența cu fotonii și fantele efectuată de către Thomas Young, precum și în cea cu electroencefalografia efectuată de către Targ și colegii săi, am observat deja că omul cu gândurile sale poate influența asupra particulelor infraatomice și că sunt de aceeași natură cu ele.

Însă pentru ca gândurile omului să poată influența asupra câmpurilor de materie, ar trebui ca ele să fie organizate și să prezinte o forță materială și informațională dotată cu însușiri inteligibile.

Și atunci e firesc să ne întrebăm: care este organismul ce creează și recepționează gândurile omului?

După cum s-a văzut din experiența cu electro-encefalografia, și la nivelul subconștientului omul recepționează semnalele emise de emițător. Iar după cum remarcă N. Kobosev, activitatea mentală este riguros orientată, spontană și vectorială. Aceleași demonstrații vor duce întotdeauna la aceleași concluzii. Ori de câte ori vom demonstra teorema lui Pitagora, vom ajunge la aceleași rezultate. Dar atomii și moleculele cu care facem demonstrație, **deci cei cu care gândim, nu mai sunt aceiași** conform legii entropiei. Pentru ca rezultatul gândirii să fie totdeauna același, ar trebui să rămânem la același substrat molecular ceea ce ar însemna ca pe plan fizic particulele din care este făcut aparatul gândirii să se găsească la temperatura de zero absolut. Cum fenomenul nu este posibil, Kobosev ajunge la concluzia că mecanismul gândirii nu se poate realiza la nivel atomic și molecular, ci în altă parte.¹⁴

Deci după cum reiese din cele menționate mai sus, corpul fizic, mai precis creierul, nu poate îndeplini rolul de creator al gândurilor, el putând fi mai degrabă un furnizor de materie primă pentru organismul lor creator, adică materia primă fiind rezultatul entropiei, al descompunerii moleculelor și atomilor purtători de energie informațională acumulată de către ei, datorită modurilor de organizare prin care deja au trecut,

¹⁴ Ibidem, p. 166.

constituind corpul fizic al omului. Rolul principal în transmiterea de energie informațională spre organismul gânditor îl joacă, în corpul fizic, creierul, care preia paralel cu aceasta gândurile de la organismul lor creator, amplificându-le pentru a fi transmise ca mijloc de informare atât imaginar, cât și verbal.

Deci principala funcție a creierului constă în acumularea și transmiterea informației, parvenită prin intermediul organelor senzoriale ce o preiau atât din propriul corp fizic, cât și de la lumea înconjurătoare, ca infinitate a modurilor de organizare a materiei, născătoare de informație. Numai datorită modurilor sale de autoorganizare materia se îmbogățește cu informație.

După cum se știe, sistemul nervos central este un mare utilizator de energie metabolică. Astfel creierul omenesc reprezintă numai 2% din greutatea corporală, dar el utilizează aproximativ 20% din consumul total de oxigen al organismului.

Consumul de oxigen al creierului este foarte ridicat, **chiar înafara desfășurării vreunei activități cerebrale. Surplusul de energie necesară în cursul celei mai intense activități intelectuale este aproape nesemnificativ.** Această situație decurge din faptul că sistemul nervos central este permanent solicitat de către fluxul de informație senzorială. De aceea, față de nivelul de bază foarte ridicat al consumului energetic al creierului, o activitate intelectuală (ale cărei roade ar putea fi oricât de strălucite!) nu mai solicită decât un surplus energetic minor.¹⁵

Deci și faptul că creierul, chiar în timpul celei mai intense activități intelectuale, solicită o cantitate de energie foarte mică, ne face de asemenea să căutăm organismul creator de gânduri în altă parte.

Se știe că toate sistemele biologice sunt deschise, viața nefiind posibilă fără permanente schimburi de substanțe și de energie între organism și mediul ambiant. Referitor la aceste schimburi, merită să insistăm asupra faptului că absolut orice sistem viu extrage din exterior energia pe care o utilizează în mod specific și direcționat spre a se menține, a crește și a se permanentiza în timp prin autoreproducere.

Conform principiului al II-lea al termodinamicii, numai o parte din energia internă a unui sistem este liberă să fie convertită în forme utile de

¹⁵ Doru Georg Mărgineanu, **Energetică lumii vii.** Casa de Editură "Edimpex-Speranța" SRL, București, 1992, p. 100.

travaliu, o altă parte fiind legată în sistem ca energie a agitației termice a moleculelor. Această energie legată se exprimă ca produsul dintre temperatură (T) și un parametru de stare - entropia (S) - ce indică gradul de dezordine al componentilor moleculari ai sistemului. Entropia (S) este cu atât mai mare, cu cât moleculele sistemului sunt într-o stare mai dezordonată. Deci energia legată în sistem este produsul dintre temperatură și entropie, iar partea liberă, efectiv convertibilă în travaliu este:

$$F = U_{\text{suma(energiilor)}} - TS$$

În condiții izobare, energia convertibilă în travaliu se exprimă ca entalpie liberă (numită și energie liberă Gibbs) $G = H - T S$, unde H - este variația energiei interne totale a sistemului.

Trebuie menționat că entropia care se produce într-un sistem izolat crește: $dS > 0$, rămânând constantă la valoarea maximă atinsă atunci când sistemul a ajuns în starea de echilibru, când în interiorul său nu se mai produce nici o transformare, adică $\Delta S_{\text{ech}} = 0$. **La nivel molecular, creșterea entropiei exprimă dezorganizarea progresivă a sistemelor izolate, odată cu care energia lor liberă scade, devenind minimă în starea de echilibru.** Aspectul cel mai important de reținut este că un sistem ajuns în stare de echilibru nu mai poate efectua nici un travaliu, efectuarea oricărei acțiuni realizându-se numai de către sistemele ce evoluează către echilibru.¹⁶

Din cele expuse mai sus putem conchide că, în corpul fizic al omului, valoarea maximă a entropiei poate fi atinsă numai în momentul morții, când el nu mai poate efectua nici un travaliu.

Dar pînă la apariția morții, entropia corpului fizic este împiedicată totuși să se desfășoare în mod unidirecțional, căci altfel n-ar mai fi posibil să vorbim despre existența omului ca un corp fizic. Și atunci ne întrebăm: care este totuși cauza că acest corp fizic există?

Căutând răspuns la această întrebare, credem că orice corp fizic, începând de la concepere și pînă la moartea sa, este rodul dezvoltării omului ca un corp subtil și care concomitent cu dezvoltarea și cultivarea sa, în condiții terestre, datorită legii entropiei, contribuie și la manifestarea sa ca un corp fizic. Acest proces decurge în mod cuplat: pe de o parte, datorită entropiei, corpul subtil contribuie la organizarea atomilor, moleculelor și celulelor prin manifestarea sa, iar pe de altă

¹⁶ Ibidem, p. 32.

parte, corpul fizic contribuie, prin descompunerea permanentă a unui procent din atomii, moleculele și celulele sale, la aprovizionarea cu materie primă informațională a corpului subtil al omului, necesară pentru dezvoltarea și autodesăvârșirea sa.

Adesea principiul al II-lea al termodinamicii este interpretat numai unilateral, ceea ce provoacă multe contuzii. Adică entropia este privită numai ca un proces de dezorganizare, dar nu și ca proces de organizare. La drept vorbind, o lege nu este deplină atunci când funcționează numai unidirecțional. În legătură cu faptul că entropia se manifestă ca o lege dual contradictorie, vom analiza câteva rezultate din lucrările unuia din cei mai mari biochimiști actuali, premiul Nobel în chimie Ilya Prigogine.

La originea cercetărilor sale se află o idee foarte simplă: dezordinea nu este o stare "naturală" a materiei, ci dimpotrivă, un stadiu care precede apariția unei ordini mai elevate.

Ea este demonstrată nu numai teoretic, ci și pe baza experienței lui Benard.

Experiența este următoarea: să luăm un lichid, de exemplu, apă. O punem la încălzit într-un recipient: ce constatăm? Că moleculele lichidului se organizează, se regroupează într-un mod ordonat pentru a forma celulele hexagonale, oarecum asemănătoare cu elementele unui vitraliu.

Acest fenomen, mai degrabă neașteptat, cunoscut sub numele lui Benard, l-a intrigat mult pe Prigogine. De ce și cum apar aceste "celule" în apă? Ce anume poate să provoace nașterea unei structuri ordonate?

Uimitor este că fiecare moleculă știe ce vor face celelalte molecule în același timp cu ea și la distanțe macroscopice. Experiențele au demonstrat cum comunică moleculele între ele. Toată lumea acceptă această proprietate în sistemele vii, dar ea este cel puțin neașteptată pentru sistemele inerte.¹⁷

I. Prigogine ajunge la concluzia că viața este așezată pe structuri dinamice pe care le numește "structuri disipative" al căror rol constă în a împrăștiia influxul de energie a materiei și de informație responsabile pentru o fluctuație. După părerea lui, fenomenele de autostructurare pun în lumină o proprietate radical nouă a materiei: există un fel de

¹⁷ Jean Guilton, Grichka Bogdanov și Igor Bogdanov, **Dumnezeu și știința**, Harisma, București, 1992, p. 45.

trăsătură continuă care unește inertul cu pre-viul și cu viul, materia tinzând, prin construcție, să se structureze în noi stări de organizare din ce în ce mai elevate.

“Ordinea biologică este atât constructivă, cât și funcțională: mai mult, **la niveluri celulare și subcelulare ea se manifestă** printr-o serie de **structuri și funcțiuni cuplate**, de complexitate crescândă și cu caracter ierarhic. Această situație este opusă conceptului de evoluție, descris de termodinamica sistemelor izolate, care conduce spre starea cu număr maxim de microstări și, deci, spre «dezordine».”¹⁸

Deci ni se revelează destul de clar faptul că la nivelul celular și subcelular se petrece un proces de structurare și funcționare cuplată cu caracter ierarhic, adică în spatele dezorganizării celulare și moleculare, unde se credea că totul dispare, că dincolo de aceasta omul nu există.

Astăzi ne stau la dispoziție destule argumente ca să ne schimbăm părerea.

Luând în considerare faptul că procesele organizatoare antientropice se pot desfășura numai datorită celor entropice de disipare a materiei purtătoare de informație, suntem îndreptățiți să spunem că omul este o entitate dual contradictorie, care se manifestă la nivel macroscopic prin starea sa fizică ca materie vie, iar la nivel subtil (microscopic) prin starea sa ca materie spirituală.

Nu este cazul aici să punem în discuție conceptul de “materie”. Credem că este de ajuns să spunem că, prin conceptul de materie, noi înțelegem orice existență, orice mod de a fi și nu limităm noțiunea de materie numai la ceea ce poate fi sesizat de organele senzoriale ale corpului fizic la om. În legătură cu aceasta vom spune numai că, după cum se știe, energia electromagnetică radiantă se propagă perfect prin spațiul vid, fără să necesite vreun mediu material, ceea ce a arătat că este ea însăși o formă specifică de existență a materiei.

Toate corpurile - de la aștri, pînă la propriul nostru corp - emit și în același timp absorb radiații electromagnetice cu intensitate și distribuție spectrală ce depind de natura lor.

Este cunoscut faptul că razele Soarelui luminează numai când întâlnesc în calea lor corpuri, când vin în impact cu un corp anume, precum este Pământul, în rest în cosmos e beznă.

¹⁸ Ilya Prigogine, **De la existență la devenire**. Editura Științifică, București, 1992, p. 83-84.

Deci în privința omului vom spune că el se manifestă la nivel macroscopic ca corp fizic, iar la nivel microscopic, subatomic, ca un corp spiritual (subtil).

Dar care este adevărata realitate (esență) a omului, cea de corp fizic sau cea de corp spiritual?

Conform legii entropiei, ca un corp să se dezorganizeze trebuie mai întâi să fie organizat. Și dacă viața, după cum menționează I. Prigogine, e așezată pe structuri dinamice disipative purtătoare de informație, reiese că omul este mai întâi ceva organizat la nivelul materiei spirituale, ceva ca un "sâmbure", care datorită entropiei concomitent cu dezorganizarea sa la nivel microscopic, se petrece și organizarea la nivel macroscopic, pentru că entropia nu este un proces unidirecțional, ci un proces cuplu, dual-contradictoriu și transcenderea contradicției, trecerea de la o stare la alta a unui obiect are loc numai asimptotic, nu prin suprimare.

Dezorganizarea omului ca "sâmbure" la nivel microscopic se desfășoară numai până la un anumit punct, altfel zis asimptotic. Căci dacă trecerea ar fi totală de la corpul spiritual la corpul fizic, atunci s-ar petrece o ruptură în unitatea materiei și ar apare întrebarea: cum de a putut materia spirituală să facă legătură cu materia vie (biologică), dacă acestea sunt două lumi absolut diferite?

Dacă prelungim firul gândului și admitem că ceea ce a contribuit la apariția omului ca corp fizic, să zicem măcar până la constituirea ADN-ului și ARN-ului, și-a îndeplinit funcția și s-a rupt de el, atunci aceeași soartă a dispariției le așteaptă și pe aceste entități, dar noi știm că lucrul acesta nu se întâmplă, și aceasta datorită legii entropice dual contradictorii. Căci această lege nu poate fi valabilă, să zicem, numai pentru atomi și molecule, iar pentru celule care asigură reproducerea nu, pentru că altfel s-ar relua mereu totul de la început și n-am putea vorbi de ceva concret la nivel macroscopic.

Dar să luăm și altă latură a problemei. Să presupunem că atât universul în totalitatea sa, cât și omul au apărut întâmplător și că totul nu e decât o întâmplare a hazardului.

Așa ceva, după cum arată cercetările științifice, este imposibil. Pentru ca ansamblajul nucleotidelor să conducă, de exemplu, "din întâmplare" la elaborarea unei molecule ARN utilizabile, ar fi trebuit ca natura să multiplice "pe dibuite" încercările de-a lungul a cel puțin

10¹⁵ ani, adică de o sută de mii de ori mai mult decât vârsta totală a universului nostru¹⁹.

Având în vedere cele expuse mai sus, considerăm că materiei îi este inerentă legea unității și că modurile de organizare a materiei sunt la infinit, fie că vorbim de materia minerală, animală sau spirituală.

Universul nostru ca mod de organizare a materiei poate să dispară, dar materia nu va dispărea, ci va trece de la un mod de organizare a sa la altul superior, păstrându-și concomitent și bogăția calităților acumulate pe parcurs. Pentru că ea este nemărginită și nu poate rămâne încătușată de un mod oarecare al ei de a fi.

După cum arată datele științifice din mecanica cuantică putem spune că, de modul de organizare al materiei depinde atât caracterul spațiului, cât și caracterul timpului, căci spațiul și timpul sunt funcții ale materiei și nu există obiectiv în afara ei, și deci suntem îndreptățiți și din această privință să considerăm că, materia este eternă și că pe parcursul evaluării modurilor sale de organizare, își păstrează toată bogăția informațională și calitățile acumulate.

E de ajuns să dăm pentru aceasta, ca exemplu, codul genetic, reprezentat prin ADN-ul din celule, care conține toată informația lumii vii.

Dacă noi susținem că omul este o ființă materială, atunci el nu este altceva decât un mod de organizare a materiei, care ne permite să vorbim despre proprietățile omului ca proprietăți ale materiei. Și dacă materia este veșnică înseamnă că și omul este veșnic, chiar dacă acest univers, după ce-și va îndeplini menirea sa ca o condiție de autodesăvârșire a omului, va dispărea ca mod de a fi.

Vorbim despre autodesăvârșire pentru că omul în condițiile pământești se manifestă ca un corp fizic, având în sine acest mod de a fi ca virtualitate, ca ceva posibil, care se manifestă în anumite condiții. E de ia sine înțeles că nu omul și-a creat aceste condiții pământești, căci de-ar fi putut crea așa ceva, ar fi putut crea și alte ființe, care la rândul lor să aibă libertatea de a crea de sine stătător. Deci puterea de creație a omului în condițiile pământești este limitată și reiese că dacă altcineva a creat universul, înseamnă că este o Ființă superioară omului, care a creat nu numai universul, ci și pe om ca

¹⁹ Jean GUITTON, Grichka BOGDANOV și Igor BOGDANOV, **Dumnezeu și știința**, Harisma, București, 1992, p. 48.

ceva spiritual în germene, ca un corpuscul, care conține în sine în formă latentă (posibilă, virtuală) toate calitățile sale, dar încă nedezvoltate, nedesăvârșite. De aceea era nevoie de anumite condiții ca și calitățile omului să se realizeze prin autodesăvârșire.

Prin urmare, pentru autodesăvârșirea sa, omul conține în sine și posibilitatea manifestării sale ca un corp fizic(biologic), dar omul este mai întâi de toate și în primul rând corp spiritual, care trăiește și se manifestă prin corpul fizic în condițiile pământești. Însă scopul său suprem nu este manifestarea sa ca un corp fizic, ci autodesăvârșirea sa prin intermediul corpului fizic, care îl ajută la formarea facultăților sale și la mărirea gradului său de libertate, până la atingerea libertății depline.

În sprijinul existenței omului ca tip de corp spiritual să urmărim și rezultatele unor experiențe.

Dacă efectuăm electronografia unei frunze, observăm în jurul ei o aură. Să decupăm apoi un fragment din ea și să-i facem din nou electronografia, vom observa că și acolo unde fragmentul de frunză lipsește, aura este prezentă, de o intensitate mai mică, dar ea există. Așa se explică și piciorul fantomă în chirurgie. Se știe că, după cazuri de amputare a piciorului, bolnavii continuă un timp să afirme că îi dor degetele pe care nu le mai au. Aceasta se explică prin prezența corpului subtil al omului, care este cel ce dă senzația de durere și iată confirmarea: dacă se trece o rază de lumină printr-o prismă ea se descompune în cele șapte culori ale spectrului solar. Dacă însă se interpune între prismă și sursa de lumină piciorul fantomă, adică partea care de fapt nu mai există pentru că a fost amputată, nu se obține descompunerea luminii, deci ceva s-a interpus între prismă și sursa de lumină, acesta fiind corpul subtil, electronografia arătându-ne prezența aurei la acest nivel²⁰.

Dacă însă am decupa din mijlocul frunzei, sub forma unei ferestre, o parte din ea, și vom efectua electronografia, vom constata că pe amprenta electronografică din golul acestei ferestre se distinge conturul general al frunzei, redus la dimensiunile micșorate care să-i permită înscrierea în golul ferestrei decupate.

Rezultatele experiențelor de mai sus ne vorbesc elocvent despre legea unității lumii și proprietății materiei de conservare a informației.

²⁰ Aurel POPESCU-BALCEȘTI, **Enigma vieții și a morții**, Editura Larry Cart, București, 1993, p. 64.

Căci altfel nu se poate lămuri, în ce mod poate simți omul durerea degetelor pe care nu le mai are.

Dacă omului i s-a amputat piciorul și el totuna simte durerea degetelor sale, înseamnă că ceea ce a fost amputat este ceva aparent, ceva efemer, altfel spus omul a rămas în continuare în integritatea sa, în posesia piciorului său autentic, fiindu-i amputată numai manifestarea piciorului autentic, adică piciorul ca corp fizic, ca formă de manifestare a entității spirituale umane în condițiile pământești.

Altfel spus, adevărul adevărat îl constituie omul ca corp spiritual, iar rămășițele corpului fizic sunt un reziduu al său, sunt o formă de transformare și reîntoarcere la origini.

S-ar putea reproșa, cum că informația și senzația durerii se află în memoria creierului.

Dar prin aceasta revenim iarăși la problema creierului, pe care noi am abordat-o ceva mai sus, atunci când am ajuns la concluzia că omul nu gândește cu creierul, că nu creierul este creatorul gândurilor, ci corpul spiritual, ca rezultat al manifestărilor sale.

Oare într-adevăr bucuria și durerea să fie numai niște simple excitații ale creierului? Oare într-adevăr omul după moarte nu mai există, nu mai simte durere și nu mai are bucurii, nu se bucură de rodul vieții sale pământești?

Întrebări și iar întrebări, poate că sunt călăuzele noastre spre adevăr și poate că merită să privim mai atent și să medităm asupra unor fapte concrete din viața oamenilor, cum sunt, de exemplu, următoarele: "Încă la începutul carierei sale militare generalul M. I. Kutuzov, în timpul unei încăierări, a fost împușcat în cap, glonte sfărâmând-i creierul, însă, în pofida acestui fapt, el s-a însănătoșit, iar mai apoi a fost în stare să câștige și războiul cu francezii.

În anul 1925 în spitalul Sfântul Vincent din New York s-a născut un copil, care nu se deosebea cu nimic de alți nou născuți: mânca, dormea, plângea etc. Pe neașteptate însă, în cea de-a 28-a zi de la naștere, a murit. În urma cercetărilor efectuate medicii au fost zguduiți: copilul era complet fără creier.

Acest fapt senzațional a fost tratat de către oamenii de știință cu multă bănuială. Această bănuială a durat până în anii cincizeci, când cunoscutul specialist în problemele creierului, profesorul german Hufland, a lansat o informație senzațională, schimbând în mod radical

toate părerile tradiționale despre creier, ca centru de comandă și conducere a vieții fizico-psihiice a corpului omenesc.

Hufland a ținut sub control permanent un pacient lovit de paralizie și a făcut înscriseri amănunțite despre modul de comportare a bolnavului pe întreg parcursul vieții. După cum mărturisesc înscriserile făcute în istoria bolii, pacientul și-a păstrat în mod normal capacitățile sale fizice și psihice până în clipa morții, având discuții pe diferite teme, atât cu medicii, cât și cu rudele sale, și demonstrând o gândire destul de sănătoasă. Însă, când după moarte i-a fost deschisă cutia craniană, mare a fost mirarea profesorului Hufland, pentru că în loc de creier, în cutia craniană, se aflau 11 uncii de apă și mai mult nimic.²¹

Șirul cazurilor senzaționale în privința creierului poate fi prelungit, dar credem că și în urma acestor trei menționate mai sus, ne putem întreba: cum a fost posibilă viața omului în asemenea cazuri? Cum de a fost posibilă gândirea, dacă se consideră creierul organ de gândire al omului?

Credem că cel mai corect ar fi să acceptăm existența omului în calitate de corp spiritual, care este indestructibil și, deci și veșnic; care se manifestă ca gândire, iar în condițiile pământești și ca corp fizic; care se află în legătură directă cu întreg universul, dar care-și păstrează autonomia sa relativă; care simte durere sau plăcere în funcție de modul de racordare a lui la legea unității lumii; care ne îndeamnă să ne cunoaștem pe noi înșine, prelungind cercetările și experiențele schimbând metodele și însăși modalitatea noastră de a fi; care ne îndeamnă să privim omul ca pe o ființă veșnică și ca pe o sinteză a acțiunilor sale sociale; care ne îndeamnă la multe și multe alte fapte. De aceea, răspunzând acestui îndemn, să prelungim firul lucrării noastre.

Existența corpului spiritual al omului poate fi lămurită și prin experiențele făcute de către dr. Dougall, care a efectuat cântărirea pacienților muribunzi, constatând că în momentul exitusului greutatea muribundului scade brusc cu o valoare între 15 și 30 grame, scădere care nu poate fi pusă nici pe seama deshidratării și nici pe cea a greutății volumului de aer rezidual pulmonar al ultimei expirații, toate acestea fiind scăzute din calcul²².

²¹ Ziarul "Ciașnâi detectiv". Nr. 24 (50), p. 5, Minsk, 1993.

²² Eugen CELAN, **Viața după pragul morții**, Editura Teora, București, p. 44.

Deși investigația tanatologică științifică este de dată relativ recentă, literatura tratând direct acest subiect este destul de bogată. Vom lua ca exemplu zguduitoră experiență pe care a trăit-o la limita vieții în spitalul Coral Gables scriitorul Arthur Ford, descrisă într-un pasaj în felul următor: "Pluteam în aer lângă patul meu. Îmi vedeam corpul, dar el nu mă interesa nici măcar cât îmbrăcăminte. Era ca o inconștientă totală, fără de sfârșit ... Apoi realizez că n-are nici un sens să ai un corp. Da, sunt eu însumi. Ven către mine persoane din toate părțile, pe care le cunosc și cred că sunt de asemenea morți.

Într-un punct, un tribunal de ființe superioare îmi cercetează situația. Sunt foarte preocupați să știe dacă sunt informat că pot să-mi îndeplinesc o dorință. Am arătat foarte clar că vreau să mă întorc. Fac o gafa de copil rău și îmi strâng picioarele a luptă, înainte de a fugi. Brusc îmi dau seama că nu are sens să mă arunc în spațiu și realizez că eu însumi mă aflu în spitalul Coral Gables. Am stat în comă două săptămâni."

Să reținem în acest context ceea ce afirma dr. Valeriu Mușatescu, preluând teza susținută încă din 1940 de către Nicolae Porsena: "Omul posedă un «dublu» de o foarte fină substanțialitate, în mod normal invizibil ... un fel de «câmp gravitațional viu», dotat cu subtilitate, în vulnerabilitate, viteză, putere a inconștientului; acesta este dublul, care servește drept sediu al personalității conștiente, și nu soma sau creierul. Acesta este animatorul somei și servește ca un veritabil substrat al sentimentelor, voinței, gândirii ..." ²³

După cum arată rezultatele experiențelor electronografice, corpul fizic al omului este curpins într-o aură luminoasă, care-i reprezintă de fapt corpul subtil la nivel microscopic.

Dacă luăm în considerare faptul că, atunci când interpunem între prismă și sursa de lumină piciorul fantomă, lumina nu se mai descompune, putem spune că moartea corpului fizic este rezultatul organizării și dezvoltării omului ca corp spiritual.

Și reiese că atât apariția, cât și dispariția corpului fizic este însoțită de dezvoltarea omului ca corp spiritual.

După cum se știe, conform legilor termodinamicii, variația entropiei unui sistem neizolat (corpul omului este un sistem neizolat) este rezultanta a doi termeni: o creștere a entropiei datorită proceselor ce au

²³ Ibidem, p. 59-60.

loc în interiorul sistemului și un flux de entropie legat cu schimburile de căldură cu exteriorul. Deoarece schimburile de căldură (energie) ale oricărui sistem pot fi în ambele sensuri, acest proces poate fi atât pozitiv, atunci când sistemul primește căldură din exterior, cât și negativ, atunci când el degajă căldură. Primirea unei cantități de căldură determină intensificarea agitației termice din sistem, deci accentuarea dezordinii moleculelor sale, ceea ce se exprimă prin creșterea entropiei²⁴.

În legătură cu corpul fizic al omului trebuie să remarcăm, că dacă fluxul de energie din exterior ar fi prea mare sau cel puțin energia din interiorul corpului fizic n-ar fi preluată de către autoorganizarea și dezvoltarea corpului spiritual, atunci corpul fizic pur și simplu s-ar dezorganiza, s-ar distruge. Aceasta ne vorbește de faptul că, corpul spiritual al omului îndeplinește și funcția de mediator cu lumea înconjurătoare, funcția de ocrotire și de susținere a funcționării corpului fizic.

Însă pe măsură ce corpul spiritual al omului se dezvoltă și se organizează, corpul fizic este tot mai mult învăluit și izolat de mediul înconjurător, ca într-o mantie de materie subtilă luminescentă care de fapt reprezintă omul ca corp spiritual.

Această materie subtilă luminescentă este de o frecvență vibratorie destul de înaltă ca să protejeze în măsura necesară corpul fizic de radiația cosmică. Dar în același timp pe măsura dezvoltării sale corpul spiritual este în stare să se alimenteze cu o anumită energie necesară existenței sale, direct din radiația cosmică, de aceea ajunge la un anumit moment când nu mai are nevoie de energia furnizată prin intermediul corpului fizic și atunci entropia corpului fizic ajunge la o stare de echilibru. Adică entropia atinge în mod unidirecțional starea sa maximă și în interiorul corpului fizic nu se mai produce nici o transformare, nemaiputând efectua nici un travaliu. Și atunci odată cu aceasta are loc detașarea omului ca corp spiritual de corpul fizic, provocând fenomenul morții.

În urma acestei detașări corpul fizic rămâne în directă legătură cu lumea înconjurătoare și energia mediului ambiant pătrunzând din exterior înăuntrul lui contribuie la dezlănțuirea unui proces de asemenea unidirecțional al entropiei, care duce la dezorganizarea și deci la descompunerea lui.

²⁴ D. G. Mărgineanu, Energetica lumii vii. Casa de Editură "Edimpex-Speranța" SRL, București, 1992, p. 33.

Această stare a omului ca corp fizic în condițiile terestre este una din posibilele sale stări de a fi, care din virtuală devine actuală. Și trecerea de la ea la o altă stare a omului, prin actualizarea acestei alte stări de existență a omului, nu înseamnă suprimarea omului, dispariția lui, ci este o transcendere asimptotică la o altă stare, la un alt mod de organizare a omului, care totodată nu este lipsit de posibilitatea de a reveni din nou la stare inițială de corp fizic, pentru că ea rămâne ca posibilitate, ca proprietate inherentă omului și dacă va fi nevoie, el poate reveni în această stare.

Se poate spune că corpul fizic rămas ca trup neînsuflăit pe pământ, ca rezultat al detașării omului de la el, este reziduul vieții omului pe pământ, este indicatorul eficacității muncii omului în condițiile terestre. Căci omul care atinge treapta desăvârșirii poate să nu lase în urma sa nici un reziduu pe Pământ și să se înalțe (să treacă) în altă sferă de viațuire cosmică folosind toată energia acumulată în corpul său fizic. Cum a făcut, de exemplu, Sfântul Ilie sau Iisus Hristos.

E lesne de înțeles, că existența omului nu se termină odată cu moartea corpului său fizic, căci dacă ar fi așa, ar însemna că aceasta este limita posibilităților de dezvoltare a materiei, ceea ce nu poate fi, pentru că dacă recunoaștem adevărul că nu omul este acela care a creat pământul și viațuitoarele de pe el, înseamnă că este o altă Ființă care a făcut lucrul acesta, deci materia în persoana omului conține în ea posibilitățile necesare pentru desăvârșire și pentru atingerea stării de autoconștiență și de cunoaștere a Creatorului său. Dar cine cunoaște Creatorul, înseamnă că este de aceeași cosubstanțialitate cu El, căci altfel ar fi imposibil să-L cunoști. Și dacă este o Ființă creatoare care a creat această lume, apoi ea nu poate fi diferită ca natură de ceea ce a creat, altfel n-ar fi putut-o crea, fiindcă două lumi absolut diferite una de alta nu pot avea legături între ele.

Omul ca corp spiritual își păstrează individualitatea sa care este rezultatul muncii depuse pentru autodesăvârșire în cadrul vieții sale pământești.

După cum am menționat deja, omul ca corp spiritual reprezintă o materie infraatomică luminiscentă. Această masă luminiscentă conține în sine toate cele șapte culori fundamentale ale spectrului luminii: 1. roșu; 2. portocaliu; 3. galben; 4. verde; 5. albastru; 6. indigo; 7. violet. După cum se știe fiecare culoare are lungimea sa de undă, adică frecvența sa

vibratorie. Se cunoaște de asemenea că frecvența vibratorie este însoțită și de tonalitatea sa sonoră. Deci gama celor șapte culori este însoțită de gama a șapte tonalități sonore. Se mai poate spune că se află și în directă armonie cu cele șapte zile și șapte nopți ale săptămânii.

La drept vorbind suntem în prezența unei unități dual contradictorii de lumină și sunet sau mai bine zis de lumină și muzică, de gând și de cuvânt.

Cât de armonioasă este această muzică și lumină în om depinde de rezultatul muncii depuse de către el pe parcursul vieții sale pământești, în conformitate cu legea unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea. Aceasta nu înseamnă că omul își pierde individualitatea sa, ci dimpotrivă numai în conformitate cu armonia universală poate fi apreciată la justa valoare individualitatea omului.

Se știe că lumina este pur albă, dar acest alb are o infinitate de nuanțe și, pe de altă parte, nu este alb decât în raport cu alte culori.

Așa este și omul și dacă în rezultatul vieții sale pe pământ se alege măcar cu un "bob" cât de mic de lumină armonioasă, atunci nu și-a trăit viața în zadar. La drept vorbind, omul la originea sa, ca esență, nu este decât un "grăunte" de lumină, care conține în stare latentă (virtuală) gama celor șapte culori fundamentale și celor șapte tonalități muzicale. Nu întâmplător Pitagora vorbea de muzica sferelor ca de o armonie cosmică.

Fiecărei sfere cosmice îi corespunde o anumită tonalitate (frecvență vibratorie) a luminii și a muzicii. Și omul, actualizându-se consecutiv prin toate aceste sfere conform forței lor gravitaționale, trece un proces de racordare, purificare cu fiecare din ele, dar rămânând totodată în armonie cu celelalte șase. Așa că ceea ce este în dezaocrd cu frecvența vibratorie actualizată, este înlăturat, detașat de la om, pentru ca el să poată trece în sfera următoare, e ceva asemănător ca în cazul cu corpul fizic. Acest mecanism contradictoriu de actualizare a unei stări de trăire a omului în conformitate cu frecvența vibratorie a sferei date prin virtualizarea celorlalte frecvențe vibratorii din componența sa este specific pentru fiecare sferă cosmică în parte. Și putem spune că sunt în corespondență cu cele șapte culori fundamentale ale spectrului luminii, care sunt și în esența omului, numai că mai întâi în stare latentă.

Deci în fond se desfășoară un proces de înlăturare, dar tot prin trăire, a ceea ce nu corespunde armoniei, desăvârșirii. Și în consecință

după ce omul trece consecutiv fiecare sferă cosmică, rămâne cu acea bogăție a sa, care reprezintă rodul vieții sale pământești.

Ne putem da bine seama că cu cât mai mult a acționat omul în dezacord cu legea unității lumii și principiile armoniei sociale ce derivă din ea, cu atât mai mic este gradul său de cultură în raport cu starea de desăvârșire, cu atât mai mică este bogăția sa ca ființă desăvârșită. Și atunci rușinându-se de sine însuși, de Creatorul său și de semenii săi și necăjit de durerile trăite din cauza nedesăvârșirii sale, se va cere înapoi pe pământ, luându-și reziduul lăsat în fiecare sferă cosmică pentru a se reorganiza, a se cultiva într-o nouă viață pământească, conform legii unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea.

Ceea ce înseamnă formarea unor asemenea facultăți care, în orice împrejurări nu tea-ai afla, te învață să nu ucizi; să nu faci adulter; să nu furi; să nu înșeli; să nu te preamărești; să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși, toate integrându-se, ca sinteză, în facultatea de a putea iubi nepărtinitor în conlucrare directă cu Creatorul acestei lumi, ca semn al desăvârșirii și realizării scopului suprem al vieții pe pământ. Ca semn și ca temelie, în activitatea extraterestră de creație și trăire fericită la nesfârșit.

Faptul că omul există ca corp spiritual și că după moartea sa fizică poate reveni iarăși pe Pământ se confirmă prin rezultatele cercetărilor efectuate în domeniul parapsihologiei și tanatologiei, la care noi am făcut deja unele referiri.

Unul din fenomenele cele mai importante care ne atrage atenția, este cel de "extracorporalitate", adică detașarea omului ca corp spiritual de la corpul său fizic, cunoscut și sub denumirea de "proiecție astrală".

Studii privind voiajele "extracorporale" au fost organizate de mai multe instituții de profil. În anul 1968 un astfel de studiu a fost inițiat de Celia Green, directoare la Institute of Psychophysical Research al Universității Oxford, prin lansarea unui apel în presă și la radio BBC pentru a primi informații de la persoane care au traversat astfel de situații. Au fost expediate chestionare unui număr de 400 de persoane din Anglia, din care 200 au trimis răspunsuri. Cu toată dimensiunea relativ redusă a eșantionului obținut, care nu a fost suficient pentru o analiză statistică, s-a concluzionat totuși că se poate contura, pe baza răspunsurilor primite, un tablou care să modeleze fenomenul. Astfel,

majoritatea răspunsurilor consemnau, fiecare independent unul față de celălalt, faptul că în momentul desfășurării fenomenului subiecții își simțeau prezența alături de corpul fizic, cuprinși fiind de "un anume fel de paralizie". Dominantă apare senzația ocupării unui spațiu definit ca "un duplicat exact" al corpului lor fizic. În mod uzual este raportată și senzația de "flotare aeriană" într-o planare deasupra scenei ambientale. Frecvent este exprimată surprinderea de a-și privi propriul corp fizic, aflat undeva inert dedesubt sau încercând fără a reuși unele manevre, ca de exemplu, răsucirea unui comutator electric sau apăsarea pe clanța ușii pentru a o deschide. Lipsa de finalitate a unor astfel de acțiuni se datorește faptului că mâna trece prin obiecte ca și când acestea ar fi imateriale. Se consemnează de asemenea în multe din răspunsurile acestei anchete **percepția unei luminozități puternice**, ca și persistența unor sentimente stenice de libertate, vitalitate și sănătate.

În urma unei anchete din anul 1982, efectuată de Institutul Gallup din SUA în rândul populației americane, privind problematica vieții după moarte, se ajunge la concluzii extrem de interesante.

Ancheta arată că, din totalul populației Statelor Unite, un număr de 23 milioane de persoane au traversat un episod tangent sau implicând o trăire la limita vieții. Dintre aceștia, pentru 8 milioane de cazuri, episodul respectiv a fost însoțit de trăiri emoționale și psihice ce conturează liniile unui tablou general cunoscut.

Cercetarea a stabilit șapte **grupe de posibilități** pe care investigatorii le-au denumit «ferestre» pentru pătrunderea într-o situație de trăire la limita vieții: 1) accidente fizice; 2) șocuri în momentul nașterilor; 3) operații chirurgicale sau maladii implicând alergeni și anestezice; 4) episoade maladive cu evoluții acute sau supraacute declanșate în afara unor așezăminte spitalicești; 5) atacuri criminale; 6) moarte naturală; 7) investigații implicând analiza stărilor premonitorii, a viselor religioase sau a altor experiențe spirituale.

În această amplă anchetă abordarea statistică a relavat caracteristicile generale ale tabloului pe care cei ce traversează o astfel de stare îl descriu. Profilul procentual al eșantionului este:

- senzația de extracorporalitate - 9% dintre adulți;
- percepția vizuală a unor entități ce-i înconjoară - 8%;
- sunete audibile ale unor voci omenești - 6%;
- senzația copleșitoare de pace și liniște - 11%;

- vederea unei lumini sau a mai multor emisiuni luminoase - 5 %;
- impresia trecerii în revistă sau a reexaminării întregului parcurs al vieții - 11%;
- senzația particulară că se află într-o altă lume - 11%;
- sentimentul că este înconjurat de entități, altele decât persoane care să fi părăsit lumea înainte - 8%;
- senzația de parcurgere a unui spațiu ce poate fi asemănat cu un tunel - 3 %;
- premoniții asupra unor experimente ce se vor produce în viitor - 8%.²⁵

Să urmărim însă și experiența trăită de una din cele 50 de persoane, intervievată în amănunt de către Dr. Raymond Moody și descrisă astfel: «În momentul când s-a întâmplat aceasta, sufeream, ca și azi, de o astmă bronhică gravă. Într-o zi, am început să tușesc tare și aparent mi s-a rupt un disc în partea de jos a coloanei vertebrale. Timp de două luni m-au consultat mai mulți doctori pentru durerea agonizatoare și în final unul din ei m-a recomandat unui neurochirurg, Dr. Wyatt. M-a văzut și mi-a spus că trebuie să mă internez în spital de urgență. Am făcut aceasta imediat și am fost pus chiar atunci în tratament.

Dr. Wyatt știa că aveam o boală respiratorie avansată astfel că a chemat un specialist de plămâni care spunea că anesteziologul Dr. Coleman trebuia întrebat dacă e nevoie să fiu adormit. Astfel s-a ocupat de mine specialistul de plămâni aproape trei săptămâni până ce m-a dus într-un loc unde Dr. Coleman urma să mă adoarmă. A consimțit până la urmă să facă aceasta într-o zi de luni, deși era foarte îngrijorat. Au programat operația pentru următoarea vineri. Luni noaptea am adormit și m-am odihnit până marți de dimineață, când m-am trezit cu o durere mare. M-am răsucit și am încercat să stau mai confortabil și chiar în acel moment **apăru o lumină** în colțul camerei, chiar sub tavan. Era ca o minge de lumină, aproape ca un glob și nu era prea mare, așa spune că nu mai mult decât 12-15 inches (unitate de măsură americană) și, pe când apăru această lumină, am avut o senzație bizară. Nu pot spune că era o senzație sinistă. Era un sentiment de pace desăvârșită și de relaxare deosebită. Am putut vedea o mână întinzându-se spre mine din lumină, iar **lumina spuse**: «Vino cu mine. Vreau să-ți arăt ceva».

²⁵ Eugen CELAN, *Viața după pragul morții*, Editura Teora, București, 1993, pp. 29-30, 61-62.

Astfel fără nici un pic de ezitare, m-am prins imediat de mâna pe care o vedeam. Făcând aceasta, am avut impresia că eram tras în sus și apoi afară din trup, pe care privind apoi în spate, m-am văzut zăcând în pat, în timp ce eu mergeam în sus, către tavanul camerei.

În acest moment, imediat ce mi-am părăsit trupul, am luat aceeași formă ca cea lumină. Aveam senzația că va trebui să folosesc cuvintele mele pentru aceasta, deoarece încă nu am auzit pe nimeni să vorbească despre faptul că această formă era un **spirit**. Nu era un trup, ci doar un rotocol de fum sau de abur. Era aproape ca norii de fum de țigară, atunci când sunt ei iluminați, când se învârt în jurul lămpii. Forma pe care am luat-o **avea totuși culori** (era colorată). Era colorată în portocaliu, galben și o culoare care era foarte neclară pentru mine - o consideram ca fiind indigo sau albăstriu.

Această formă spirituală nu avea formă ca un trup, era mai mult sau mai puțin circulară, dar avea ceea ce eu aș numi mână. Știu aceasta, pentru că atunci când lumina s-a întins spre mine, eu m-am întins spre ea cu mâna. Și totuși, brațul și mâna trupului meu stăteau așezate, pentru că le puteam vedea zăcând pe pat, în jos pe lângă trup în timp ce mă ridicam spre lumină. Dar când nu foloseam această mână spirituală, spiritul se întorcea la forma circulară.

Astfel, am fost tras în aceeași poziție în care era lumina și am început să ne mișcăm înspre coridor și prin coridor în jos, parcă prin podeaua lui înspre un nivel inferior al spitalului. Nu aveam nici o dificultate în a trece prin ușă sau prin pereți. Părea că se dau la o parte atunci când ne apropiam de ele. În acele momente parcă făceam o călătorie. Știam că ne mișcăm și totuși nu era nici o senzație de viteză. Și așa deodată, aproape instantaneu, mi-am dat seama că ajunseseam în sala de reanimare a spitalului. Ei bine, eu nici măcar nu știusem până atunci unde era camera de reanimare din acest spital, dar am ajuns totuși acolo și din nou eram în colțul camerei lângă tavan, mai sus decât toate celelalte din cameră. I-am văzut pe doctori și pe surori mișcându-se în costumele lor verzi și am văzut paturile care erau așezate acolo.

Acea ființă mi-a spus atunci, mi-a arătat: «Aici vei fi în curând. După ce te vor scoate din camera de operație te vor pune în acel pat, dar nu te vei mai scula (trezi) din acea poziție. După ce mergi în sala de operație nu vei mai ști nimic până ce voi veni înapoi să te iau». Nu pot să spun că toate acestea au fost cu cuvinte. Nu era ca orice voce

perceptibilă, pentru că dacă ar fi fost, aş fi aşteptat ca şi ceilalţi pacienţi din cameră să fi auzit vocea, dar nu au auzit-o. Era ca un fel de impresie asupra mea. Dar era într-o formă aşa de vie, încât nu a fost cale pentru mine să spun că nu am auzit-o sau nu am simţit-o. Era limpede pentru mine.

Din ceea ce vedeam era cu mult mai uşor să recunosc lucrurile în timp ce eram în forma spirituală. Mă întrebam cam aşa: «Oare ce este ceea ce încearcă să-mi arate ?». Ştiam imediat ce era, ce avea în minte. Nu era nici o îndoială. Singurul lucru era că acel pat, patul din dreapta, când intri în cameră din coridor, era locul unde urma să fiu şi m-a adus aici fiinţa respectivă cu un scop. Şi atunci mi-a spus de ce. După cate am înţeles eu, motivul era că nu voise să mă tem deloc atunci când urma să sosească timpul ca spiritul meu să iasă din trup, ci voia să cunosc dinainte senzaţia pe care o ai la momentul trecerii. Voia să mă asigur să nu-mi fie teamă, pentru că mi-a spus că nu va fi acolo imediat, că voi trece prin alte lucruri mai întâi, dar că el va urmări totul din urmă şi va fi acolo cu mine la sfârşit.

Am uitat să spun că imediat ce l-am însoţit spre camera de reanimare, devenind eu însumi spirit, am fost oarecum uniţi într-unul. Dar eram şi două forme separate. Şi totuşi, el avea control deplin asupra a tot ceea ce se întâmpla cu mine. Şi chiar şi atunci când mergeam prin pereţi şi prin tavan părea că eram într-o astfel de strânsă **comuniune**, încât nimic absolut nu mă deranja. Din nou, a fost doar o senzaţie de pace, de calm şi de seninătate pe care nu le-ai putea găsi altundeva.

Astfel, după ce mi-a spus aceasta, m-a dus înapoi în camera mea şi întorcându-mă, mi-am văzut din nou trupul, zăcând în aceiaşi poziţie ca atunci când l-am părăsit şi dintr-o dală am fost din nou în trup.

Aş presupune că fusesem în afara trupului aproximativ 5 sau 10 minute, dar trecerea timpului nu a avut nimic de a face cu această experienţă. De fapt, nu-mi amintesc să mă fi gândit vreodată că sunt într-un timp anume.

Această întreagă situaţie m-a uimit, m-a luat complet prin surprindere. A fost aşa de viu şi de real - **mai real decât** o experienţă obişnuită. Dimineaţa nu am fost absolut deloc speriat. Când m-am bărbierit, am observat că mâna nu-mi mai tremura ca în ultimele şase sau opt săptămâni. Ştiam că urma să mor şi nu regretam deloc şi nici

nu-mi era teamă. Nici măcar nu mă gândeam astfel: «Oare ce aş putea face să nu mi se întâmple aceasta?» Eram gata.

Apoi, joia după amiază, ziua de dinainte de operație, eram în camera de spital și eram îngrijorat. Soția mea și cu mine aveam un băiat, un nepot adoptiv, și tocmai avusesem câteva necazuri cu el. De aceea m-am decis să le scriu câte o scrisoare soției și nepotului, în care să aștern câteva din grijile mele și apoi să ascund scrisorile undeva, unde nu puteau fi găsite decât după operație. După ce am scris soției cam două pagini, parcă s-au deschis ușile potopului. Dintr-o dată am izbucnit în lacrimi hohotind. Am simțit atunci o prezență și mai întâi am crezut că poate plânsesem atât de tare încât deranjasem pe vreuna din surori și a venit să mă vadă, să vadă ce se întâmplase. Dar nu auzisem ușa deschizându-se. Și din nou am simțit acea prezență, dar nu era nici o lumină de data aceasta și atunci din nou îmi adresă gânduri și cuvinte ca și mai înainte zicând: «Jak, de ce plângi? Credeam că-ți va plăcea să fii cu mine». Am gândit: «Da îmi place. Vreau foarte mult să merg». Iar vocea spuse: «Atunci de ce plângi?» Eu am răspuns: «Am avut necazul cu nepotul nostru și mă tem că soția mea nu va ști cum să-l crească, încerc să scriu ceea ce simt și ce doresc să facă pentru el. Sunt apoi îngrijorat pentru că simt că, poate, prezența mea l-ar fi putut ajuta să se liniștească (să se așeze) oarecum».

Atunci veni ră câteva gânduri dinspre prezența lui. «Devreme ce ceri aceasta pentru altcineva și te gândești la alții, atunci îți voi dărui ceea ce dorești, Jak. Ve! trăi până-ți vei vedea nepotul că a devenit bărbat în toată firea». Și a dispărut. Nu am mai plâns și am distrus scrisoarea ca să nu o găsească soția mea.

În acea seară, Dr. Coleman mi-a spus că se aștepta la mari dificultăți în legătură cu anestezia mea și-mi cerea să nu fiu surprins trezindu-mă și găsind în jurul meu atâtea fire, tuburi și mașini. Nu i-am spus prin ce trecusem, astfel încât doar am dat din cap și am zis să fie liniștit.

A doua zi operația, deși a durat mult, s-a desfășurat bine și în timp ce-mi reveneam dr. Coleman era cu mine și i-am spus: «Știu precis unde mă aflui». El mă întrebă: «În ce pat te aflui?», iar eu i-am zis: «Sunt în acel prim pat de pe dreapta cum intri din coridor». A râs doar și, desigur, eu vorbeam așa după anestezie.

Am vrut să-i spun ce se întâmplase, dar a intrat chiar în acel moment dr. Wyatt și a zis: «S-a trezit acum. Ce doriți să faceți?», iar dr. Coleman a zis: «Nu este nimic de făcut. Nu am fost așa uimit niciodată

în viața mea. Iată-mă aici cu toate instalațiile mele și el nu are nevoie absolut de nimic». Astfel, când m-am putut scula în pat ca să privesc în jur, am văzut că eram chiar în acel pat pe care mi-l arătase lumina cu câteva zile înainte.

Toate acestea s-au întâmplat cu trei ani în urmă, dar încă sunt la fel de vii ca și atunci. A fost lucrul cel mai fantastic care s-a întâmplat vreodată și a schimbat multe. Dar nu vorbesc despre aceasta. I-am spus numai soției, fratelui, pastorului și acum dumneavoastră. Nu știu cum să povestesc, dar este atât de greu de explicat. Nu încerc să fac o ruptură în viața dumneavoastră. Pur și simplu după toate acestea nu mai am nici o îndoială. Știu că există o viață după moarte».²⁶

Să menționăm, că în universul descris, conversația nu se poartă în mod obișnuit, ci întrebările, formulate mental, își primesc răspunsul instantaneu, în același cadru al configurațiilor mentale. Astfel, dialogul se desfășoară pe calea transcenderii barierei lingvistice. Și actul deplasărilor se face, de asemenea, într-un mod similar, protagonistul formulându-și mental dorința de a ajunge într-un anumit loc, la care accede cvasiinstantaneu. Actul gândirii, după cum am menționat deja analizând și alte date experimentale (cu electroencefalografia), se realizează fără prezența creierului.

Profesorul de fizică Ernest Senkowski a publicat în nr. 3/1982 al revistei *Genzgebiete der Wissenschaft*, editată la Innsbruck de către prof. Andreas Resch de la Universitatea Lantran, un important studiu dedicat transcomunicărilor în particular cu persoane decedate, luând în considerare sistemele acustice denumite "etero-electromagnetice". Făcând un istoric al problemei și trecând în revistă ultimele achiziții, autorul notează că sistemul "Srpircicom" pentru transmisia sunetelor și "Vidicom" pentru transmisia imaginilor au fost realizate ca urmare a unor comunicări stabilite cu entități "de dincolo", în cursul unei conferințe de presă, ținute la Washington la 6 aprilie 1982, inginerul C. W. Meek a făcut în acest sens o comunicare ce poate fi rezumată în trei puncte:

- este pentru prima oară în istoria umanității când sunt publicate rezultatele unei colaborări tehnico-științifice între un pământean viu și entități spirituale;

²⁶ Dr. Raymond MOODY, *Viață după viață*. Editura Larry Cart și Moldo Press, București, 1993, p. 101-107.

- au putut fi stabilite raporturi de comunicare într-o perioadă de patru luni în cursul anului 1982, grație sistemului "Spiricom", cu un savant american, decedat datorită unei crize cardiace în anul 1962;

- există probe că sufletul, memoria și personalitatea supraviețuiesc corpului fizic.²⁷ Persistența omului ca corp spiritual după moartea sa fizică o confirmă și posibilitatea de a intra în legătură cu oameni deja trecuți după pragul morții, prin intermediul substanței somatice a corpului fizic a unor oameni aflați încă în viața pământească.

Astronautul Zollener, inventatorul astrofotometrului și al colorimetrului, autorul unei capodopere asupra cometelor a cerut și a obținut de la spirite ca ele să-și întipărească urma mâinilor și a picioarelor goale pe făină sau pe funingine, pe când mediumul ședea alături încălțat. Mai mult decât atât, acele mâini sau picioare au fost băgate în parafină și au lăsat în ea forma lor întreagă.²⁸

Profesorul Cesare Lombroso descrie foarte amănunțit ședințele sale de spiritism cu mediumul Eusapia Paladino, născută la Murgo, în 1854. La 8 ani tatăl ei a fost omorât de bandiți chiar sub ochii ei. După această întâmplare Eusapia e supusă la fenomene curioase: aude lovituri în mobilele de care se sprijină, își simte hainele sfâșiate în timpul nopții, vede stafii ...

C. Lombroso, împreună cu Aksakoff, Richet, Finzi, Ermacora, Broffiero, Gerosa, Schiaparelli și Du Prel au participat la 17 ședințe desfășurate la Milano în 1892, având ca mediumum pe Eusapia. Din bogatul material rezultat din experiențele efectuate vom reproduce numai câteva date:

- urme pe lut, urme de degete, mâini, picioare, fețe chiar, în profil sau în semiprofil, reprezentând-o parcă pe Eusapia mai bătrână ori pe John King, tatăl ei, în altă viață;

- aducerea obiectelor; dintr-o dată apar pe masă sau în odaie flori, frunze, cuie, monede, pietre și alte obiecte venite de departe, trecând prin ușă și pereți;

²⁷ Eugen Celan, **Viața după pragul morții**. Editura Teora, București, 1993, p. 53. 67

²⁸ A. P. Bălcești, **Enigma vieții și a morții**. Editura Larry-Cart SRL, București, 1992, p. 156. .

- materializări; se creează forme mai mult sau mai puțin organizate, având însușirile fizice ale materiei; rezistență la atingere, lumină, proprietatea de a opri razele luminoase de afară;

- atingeri, pipăiri și strângeri de mâini ascunse;

- apariția de forme întunecate cu caracter nedeterminat; e vorba de materializări incomplete; în lumina ca de amurg, vezi apropiindu-se și împrăștiindu-se sfere negre (capete?), apendice nehotărâte (mâini, brațe), umbre cu profil în linie frântă, bărboase parcă (John King?); și de forme curioase;

- citirea gândurilor, vederea în întuneric și la distanță;

- priceperea de către medium a unor limbi necunoscute lui.

Lombroso mai menționează că fizicianul Crookes a observat, că femeia medium Cook pierdea aproape jumătate din greutatea ei când apărea fantoma și își recăpăta greutatea la dispariția ei. Acest fapt, observat în mai multe rânduri, arată că fantomele se formează chiar din corpul mediumului²⁹.

Din fenomenele relatate mai sus e lesne de înțeles că omul în calitate de corp spiritual poate reveni în stare de corp fizic terestru și că totodată poate trece de la această stare la alte stări subtile, că omul a trăit și alte vieți pământești și că are memorie și gândire. Putem deci concluziona, că gândirea, voința, memoria sunt facultăți ale corpului spiritual al omului și că creierul este numai un instrument necesar funcționării unei inteligențe, unui psihism înăuntrul corpului fizic, că principalul rol în crearea gândurilor îl joacă omul ca corp spiritual, prin voința sa, sprijinit fiind de credință.

Experiențele de yoga și de hipnoză ne demonstrează la rândul lor destul de convingător, că gândurile și corpul spiritual al omului sunt de aceeași natură și au același substrat material, astfel ar fi de neînțeles și cu neputință fenomenul de «regresie în timp» a unor persoane sub influența voinței hipnotizatorului.

Experiențe de regresie în timp au fost făcute de exemplu de A. Dr. Rochas, care în 1904 magnetizează (hipnotizează) o tânără de 18 ani pe nume Iosefina, aceasta era regresată în timp mai întâi la vârsta de 7 ani. Apoi în altă viață este țăran și se numește Jean Bourdon, își

²⁹ Jean FINOT, *Nemurirea sufletului și Cesare LOMBROSO, Hipnotism și spiritism*, Editura Teora, București, 1993, p. 64-65, 71, 73, 87).

povestește întreaga viață din anul 1812 când s-a născut până la moartea sa, în 1892, regresată mai înapoi, este dusă în altă viață de femeie, născută în 1702.³⁰

Această experiență ne vorbește despre veșnicia omului și posibilele încarnări. După cum se vede, omul dacă nu atinge nivelul desăvârșirii sale în perioada unei vieți pământești, se reîntoarce din nou pe Pământ, printr-o nouă reîncarnare.

Amintirea unei alte vieți are loc și în stare naturală, fără ca persoana să fie magnetizată: un copil japonez, Kasugoro, își aduce aminte că a mai fost născut într-o altă localitate, numită Odocuno, în Japonia și că mama lui în viața precedentă se numește Oscizu Șan.

Kasugoro ținea minte că se îmbolnăvise de variolă când avea doi ani, boală care i-a provocat moartea. Dusă în satul unde spunea că a mai avut o viață, aceasta a recunoscut imediat casa și părinții care erau acolo³¹.

Datele relatate de multe persoane despre viața lor precedentă în alte corpuri fizice au fost verificate la fața locului și s-a constatat că sunt adevărate.

Psihologul american Lynn Buess făcea regresii nu prin hipnoză, ci printr-o metodă specială, folosindu-se de acupunctură. Cu ajutorul lui, dna L. B. a trăit o regresie, văzându-se într-o mulțime de vieți.

Într-una din ele se afla în Grecia, unde trăia fericită cu un bărbat. Acest bărbat era foarte interesat de filosofie și, la un moment dat, a trebuit să ia o decizie. Putea intra în comunitatea unui templu, însă soția sa nu avea voie să vină. Spre marea durere și supărare a femeii, el a părăsit-o; în această viață, același om este marea ei iubire. Împreună sunt foarte fericiți. El se interesează încă de probleme filosofice și etice, acum pot face totul împreună. Bărbatul îi acordă foarte multă atenție doamnei L.B., mai ales acum, după ce a aflat ce se întâmplase în trecut.

Aceeși femeie s-a văzut în Egipt într-o scenă foarte liniștită. Desena, fiind înconjurată de vreo 30 de copii. Apoi a venit un bărbat lângă ea, în care l-a recunoscut pe prietenul din prezent.³²

³⁰ A. P. Băiești, **Enigma vieții și a morții**, Editura Larry Cart SRL, București, 1992, p. 238.

³¹ *Ibidem*, p. 238.

³² Paul Liekens, **Reîncarnarea, sensul existenței și al vieții**, Editura Roza Vânturilor, București, 1992, p. 30-31.

Analizând fenomenele regresiei în timp putem spune că toată informația despre viețile precedente ale omului este înscrisă în însuși corpul spiritual al omului sau, ceea ce numim în psihologie, în subconștientul omului și că în noua sa viață pământească omul folosește energia furnizată de corpul său fizic ca pe un substrat material inconștient, pentru ca datorită voinței sale să-i dea cu ajutorul credinței un mod de organizare conștient, contribuind în felul acesta la un nou mod de reorganizare a corpului său spiritual mai evoluat ca cel precedent prin manifestarea acțiunilor benefice și înlăturarea celor malefice. Omul poate prin voința și credința sa influența asupra corpului său spiritual (subconștientului) atât din punct de vedere malefic, cât și benefic, cazurile de felul acesta sunt foarte numeroase. Iată un exemplu: un lucrător de la calea ferată este închis din întâmplare într-un vagon frigorific, el își scrie pe pereții vagonului senzațiile produse de frig, de degerătură, de semiconștiență, după care este găsit mort. Spre surprinderea generală, la deschiderea vagonului complexul frigorific nu funcționa, era defect, iar temperatura din interiorul vagonului era de 13-14 grade. E posibil ca în cazul dat, sub influența propriei sale convingeri, precum că temperatura este joasă, a transformat energia furnizată de către corpul său fizic - numai gândindu-se la aceasta - într-o stare foarte joasă a temperaturii corpului, provocându-și singur moartea.

E un caz evident de autoizolare de armonia universală, de marginalizare a omului. Contrar cazurilor când omul prin puterea sa de credință și voință, în conlucrare cu Creatorul acestei lumi, se vindecă de boli, în fața cărora medicii sunt adesea neputincioși.

Este cunoscută declarația Mariei Tăran din județul Alba, semnată și păstrată la mănăstirea Derwent, din data de 27 septembrie 1991. La această mănăstire, după cum mărturisește lumea, cresc cruci singure din pământ de 2000 de ani. Reproducem fragmentul din declarație: «În această zi am fost la sfânta cruce. În anul 1987 am fost bolnavă foarte rău. Am avut o congestie pulmonară, fiind internată în sanatoriu. Medicii au fost siguri că voi muri, stabilindu-mi diagnosticul de cancer la plămâni. În două săptămâni am slăbit cu 11 kg și am avut febră 39,7°. Am stat așa 9 săptămâni. După ce am venit aici, la sfânta cruce, și m-am rugat o noapte la Dumnezeu, la maica Domnului și la Sfântul Apostol Andrei, am început să mă simt mai bine. M-am dus la sanatoriu, unde am fost tratată cu raze. Când m-au văzut doctorii, au

rămas uimiți. De atunci mă simt foarte bine și nu am rămas cu nici o urmare de la boala aceea». ³³

Un alt caz reluat din *National Enquirer* și redat în *Politica*, săptămânal al Partidului România Mare, nr. 58, anul II, de Bogdan Chetreanu: adolescentul Shawne Clarke nu mai avea decât câteva săptămâni de trăit din cauza unei tumori la șira spinării, de mărimea unei mingi de tenis. Dar, în mod cu totul inexplicabil, tumoarea a dispărut... «Dumnezeu m-a binecuvântat cu un miracol și tumoarea malignă care mă măcina a dispărut - declara adolescentul de 14 ani din Mitchell, Ontario. M-am rugat la Dumnezeu să mă țină în viață măcar până la Crăciun ... Și m-a ținut». Însănătoșirea miraculoasă a lui Shawne i-a lăsat cu gura căscată pe cei mai mari specialiști în boli canceroase. «Tumoarea a dispărut în întregime. Este cel mai mare miracol pe care l-am întâlnit», spune medicul familiei, Mark Diotallevi. «Suntem foarte fericiți pentru Shawne, cu toate că nu putem explica revenirea lui. Nu exista nici măcar o șansă la un milion. Este ceva extraordinar. «

Dar Shawne știe în adâncul sufletului său că s-a vindecat prin rugăciuni. «Am știut că Dumnezeu poate reuși acolo unde doctorii sunt neputincioși, cu toate că eram la un pas de moarte», spune el. «O tumoare malignă de mărimea unei mingi de tenis creștea în măduva spinării, în jurul nervilor. Ea se împrăștia rapid în sistemul nervos și ajunsese până la creier. Atunci mi-au spus că nu mai am nici o șansă».

Pe 9 noiembrie 1990 experții i-au spus lui Shawne că nu va mai apuca Crăciunul ... în acel moment el arăta mai degrabă ca un schelet, decât ca un tânăr de 14 ani ...

«... Știu că Dumnezeu m-a binecuvântat cu un miracol - spune Shawne. Și nu pot să spun decât: Mulțumescu-Ți Ție, Doamne?» ³⁴

Destul de convingător este faptul redat de Sfânta Evanghelie după Luca, când o femeie bolnavă, atingându-se cu credință de Iisus Hristos, s-a însănătoșit.

- Și a zis Iisus: Cine este cel ce s-a atins de Mine? Dar toți tăgăduind, Petru și ceilalți care erau cu El, au zis: învățătorule, mulțimile Te îmbulzesc și Te strâmtorează și Tu zici: Cine este cel ce s-a atins de Mine?

³³ Ziarul Tineretul liber, Anul IV, nr. 806, București.

³⁴ *Politica*, săptămânal al Partidului România Mare, nr. 58, Anul II, București.

- Iar Iisus a zis: S-a atins de Mine cineva. Căci am simțit o putere care a ieșit din Mine.

- Și femeia, văzându-se tămăduită, a venit tremurând și, căzând înaintea Lui, a spus de față cu tot poporul din ce cauză s-a atins de El și cum s-a tămăduit îndată.

- Iar El a zis: Îndrăznește, fiică, credința ta te-a mântuit. Mergi în pace.³⁵

Este evident faptul că atunci când omul, în acțiunile sale binevoitoare, roagă cu credință și cere ajutorul lui Iisus Hristos, pronunțându-I numele cu gândul sau cu cuvântul, atunci corpul său spiritual se organizează în conformitate cu frecvența de undă a armoniei universale, și forța atotcuprinzătoare a Creatorului său pătrunzând în el contribuie prin conlucrare la vindecarea și desăvârșirea lui.

Credința omului trebuie să fie nu numai în propriile puteri, ci și în omnipotența și omniprezența Creatorului acestei lumi Care-și are existența Sa relativ-suverană față de restul lumii create de El și care poate fi cunoscut de orice persoană care vrea să conlucreze în chip armonios cu El.

A fi în armonie cu Creatorul acestei lumi înseamnă a acționa binevoitor, cu gândul, cu cuvântul și fapta, în conformitate cu principiile fundamentale ale armoniei sociale ce decurg din legea Unității lumii. Adică este necesar ca omul să nu se încâtușeze, devenind robul unei patimi, unui lucru; să nu se izoleze din armonia universală, marginalizându-se prin egoismul său vulgar, prin preamărire de sine, prin lipsa de iubire față de semenii săi. Căci toate acestea înseamnă dezbinare, marginalizare, dezacord cu armonia unității lumii, cu însuși Dumnezeu.

Deci omul trebuie să fie binevoitor, să vrea binele și să creadă în el, căci binele e Unul și dacă e Unul o singură cale duce spre El, calea adevărului, adică acțiunea cu gândul, cuvântul și fapta, conform legii unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea.

Să credem binevoitor în acest Unul, căci primul act al gândirii creatoare este credința și cum e credința așa este și conținutul acțiunii ca gând, cuvânt și faptă. Acesta este miracolul docilității, smereniei cuantei de acțiune a lui Plank, ca piatră de zidire la dispoziția omului.

³⁵ Luca 8. 45-48.

De aceea, dacă crede omul și vrea să fie binevoitor, sprijinindu-se în acțiunile sale pe ajutorul lui Iisus Hristos, binele nu va întârzia să apară.

Dar dacă crede în rău și vrea răul, atunci răul nu se va lăsa mult așteptat, sprijinit și amplificat de forțele răului, care împânzesc întreg universul nostru, drept consecință a acțiunilor ființelor răuvoitoare.

Femeia, prin, credință în existența și bunătatea lui Dumnezeu s-a vindecat, de aceea Iisus Hristos a simțit atașarea femeii la divinitatea Sa și spune că o putere a ieșit din El.

Această putere este sursă de creație a armoniei universale, căci pe Iisus Hristos îl îmbulzesc mulți oameni, dar racordarea lor la divinitatea Sa nu este simțită de El pentru că, ei nu cred că bunăvoirea lor de conlucrare cu Creatorul lor îi desăvârșește. Ci așteaptă ca Iisus Hristos să-i desăvârșească deliberat, de parcă Iisus Hristos ar trebui să trăiască în locul lor, să-i lipsească de libertatea lor de a fi cum vor și cum cred că pot fi.

Mulți oameni așteaptă ca să vină cineva să-i vindece, să-i izbăvească de toate relele pe care le fac ei în fiecare zi, fără a-și da seama, că acea energie din care este făcut răul ce iese din ei, acea energie poate fi benefică datorită binevoinței lor, și deci creatoare de viață sănătoasă.

Iisus Hristos și astăzi cheamă oamenii, ca și acum două mii de ani, să creadă în Adevărul universal și etern și să trăiască acest adevăr, promovându-l cu gândul, cuvântul și fapta în fiecare clipă, dacă vor să-L cunoască și să-L înțeleagă. Și se vor convinge că aceasta este calea adevărată, calea de conlucrare fericită a oamenilor cu Creatorul lor la nesfârșit.

Nu trebuie să trecem cu vederea faptul că Iisus Hristos era în același timp și om, iar toate acțiunile Sale le realiza conform legii unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea, le realiza cu iubire nepărtinitoare fără ură și fără să osândească pe cineva. Iar când puterile îi slăbeau, Se adresa cu rugămintă și smerenie la Tatăl Său, Creatorul acestei lumi, și în conlucrare cu El, a dus la bun sfârșit lucrarea Sa de binefacere pentru omenire.

Capitolul 2

Scopul suprem al vieții omului pe pământ

1. Calea spre desăvârșire

După cum am arătat în paginile anterioare, omul este o ființă veșnică și deci existența sa nu se termină odată cu moartea sa fizică.

El este în esența sa un “grăunte” de lumină, inteligență și informație, și prin intermediul forțelor armonios-lucrătoare ale lui Dumnezeu se află în legătură cu toate entitățile ce alcătuiesc universul din care face parte.

După cum ne-am convins, prin analiza datelor din diferite domenii științifice, legea unității lumii este legea de bază a existenței universale și dacă omul vrea să devină desăvârșit trebuie ca acțiunile sale să fie în raport de armonie cu întreg universul și în primul rând cu Creatorul acestui Univers.

Creând specia umană în persoana omului, Creatorul se află de la bun început în legătură neîntreruptă cu omul, ajutându-l, prin intermediul forțelor Sale armonios-lucrătoare în procesul lui de creștere, reproducere și cultivare, conlucrând cu el atât în mod direct, cât și prin intermediul părinților și altor semeni ai lui.

La drept vorbind nici nu poate exista o izolare absolută a Creatorului de creatura Sa, căci în felul acesta nu s-ar mai putea vorbi de unitatea lumii și nici de posibilitatea de a avea relații între noi și de a ne cunoaște reciproc. Căci două ființe fără nici o legătură între ele nu mai au puțința de a se cunoaște. De aceea poate fi vorba numai de o distorsiune sau chiar suprimare a armoniei legăturii omului cu Creatorul său și cu restul lumii înconjurătoare, datorită violării principiilor armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii.

S-ar putea reproșa: la ce-i servește omului existența sa, dacă este de aceeași cosubstanțialitate cu Creatorul său?

Răspunsul este că, dacă omul n-ar fi fost creat, el n-ar fi avut configurația sa spațială relativ autonomă față de Creator și față de semenii săi, n-ar fi dispus de libertate și în principiu n-ar fi existat de fel, pentru că nu s-ar fi diferențiat cu nimic de Creatorul său.

Oamenii fiind creați din geneză ca indivizi, asemenea unor «semințe», ce nu diferă unul de altul în gradul lor de libertate, au premise potențial egale de a crește și a se cultiva fiecare în felul său specific întru desăvârșirea personală, trecând în felul acesta de la calitatea de individ la cea de individualitate.

Omul are posibilitatea de a hotărî în mod liber dacă vrea sau nu să conlucreze cu Creatorul său întru desăvârșirea sa.

Dumnezeu a dat omului un potențial de libertate, care se lărgeste pe măsură ce omul își mărește gradul său de cultură, datorită experiențelor sale zilnice de conlucrare cu Creatorul său și cu semenii săi în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii.

Cu cât mai mult omul își mărește gradul său de cultură trecând de la calitatea de individ la cea de individualitate, apropiindu-se de starea de desăvârșire, cu atât mai mult se lărgeste și gradul lui de libertate, acesta fiind rezultatul muncii sale depuse în conformitate cu legea unității lumii și principiilor armoniei socio-umane ce derivă din ea, întru dezvoltarea facultății de a iubi dumnezeieșete, pe care a primit-o din geneză de la Creatorul său.

Mărețea Creatorului constă în faptul că pe măsură ce omul se desăvârșește, conlucrând cu Creatorul său și cu alți semeni ai săi, el nu se pierde ca individualitate, nu se topește în alți oameni sau în Creatorul său, ci își păstrează tot specificul personalității sale.

Acționînd cu gîndul, cuvîntul și fapta, în conformitate cu cele șapte principii fundamentale ale armoniei socio-umane ce decurg din legea unității lumii, omul își poate urzi, din cele șapte culori și șapte sunete fundamentale pe care le conține în sine, entitatea sa ființială ca personalitate desăvîrșită, fiind mereu conștientă de sine și neconfundată cu altcineva. Ca esență oamenii sunt cosubstanțiali, atît între ei, cît și cu creatorul lor, dar ca individualitate au (frecvența, ritmul) lumina și muzica lor inconfundabilă cu a altcuiva, concomitent de natură dinamică, căci desăvîrșirea nu înseamnă oprire, nu înseamnă sfârșit, nu înseamnă marginalizare, ci posibilitatea de a crea la nesfârșit și posibilitatea de odihnă dacă e nevoie.

Așa că Dumnezeu a știut ce face atunci când a creat omul, pecînd mulți oameni, din ignoranța lor, nici astăzi nu știu că prin

autodesăvârșirea lor trebuie să îndreptățească încrederea care le-a fost acordată și deci să-și îndreptățească existența lor pe pământ.

E lesne de înțeles că pentru a atinge desăvârșirea, omul trebuie să acționeze, sprijinindu-se cu credință și binevoire pe ajutorul Creatorului său, în conformitate cu legea unității lumii și principiile armoniei sociale ce decurg din ea, dar nu în contradicție cu ele, provocând dezarmonia. Căci unde este dezarmonie, este și suferință, este durere, este rău. Iar unde este armonie este fericire, este bucurie, este putere, este libertate, este bine.

Deci, acțiunile omului vor fi benefice atunci când ele vor fi efectuate cu bunăvoință, prin prisma principiilor armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii. Și vor fi malefice atunci când sunt răuvoitoare, când sânt în dezacord cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii.

Orice acțiune de distorsiune sau suprimare a armoniei unității lumii, orice evidențiere excesivă de preamărire - în primul rând în procesul gândirii - îndepărtează omul de la desăvârșirea sa. Adică de la scopul suprem al vieții sale pe pământ, de la cunoașterea adevărată, făcându-l să rătăcească și să-și irosească viața în zadar, asigurându-și totodată necazul și durerea, atât pe pământ, cât și în sferele extraterestre de existență.

Necazul ar fi mai mic dacă existența omului s-ar termina odată cu moartea sa fizică, dar-și aceasta poate spre regretul multora-adevărul constă în faptul că omul e veșnic și va suferi dureri până nu va însuși modul de a fi în acord cu armonia universală, până nu se va smeri și va conlucra direct cu Creatorul acestei lumi, având ca rezultat deplina fericire și nemărginita libertate.

Cineva poate reproșa: ce fel de libertate, dacă trebuie să conlucrez cu Creatorul meu, să mă supun legii unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea?

Răspunsul e că toată înțelepciunea și filosofia vieții constă în faptul, că pentru a dobândi libertatea nemărginită a creației este necesar să însușești, să acționezi conform acestor principii sau altfel spus să-ți formezi facultatea de a iubi nepărtinitor, dumnezeiește. Aceasta este poarta prin care trebuie să treci pentru a dobândi nemărginita libertate în activitatea de creație. Dar aceasta se dobândește numai prin muncă și nu e vorba de o muncă la întâmplare, ci de o muncă ce urmărește un

anumit scop, o muncă care trebuie călăuzită de către cineva care le știe și le înțelege pe toate, iar acel Cineva este Dumnezeu.

Atunci când o persoană sau alta pornește pe această cale, ea va fi numaidecât întâmpinată și susținută în munca sa de către Creatorul acestei lumi, care îi va diriguia pașii, îl va ajuta, îl va mângâia și bucura. Va conlucra cu el și de aceea cel ce nu se va preamări, ci va îndeplini cu smerenie poveștele Lui, își va realiza desăvârșirea.

Nu există mai mare învățător decât Creatorul acestei lumi și de aceea nimeni nu va avea un mai mare povățuitor, îndrumător și ajutor decât pe însuși Dumnezeu.

E firesc să apară întrebarea: de unde avem certitudinea că există Ființa Creatoare a acestei lumi și de ce mai trebuie să conlucrăm direct cu Ea, dacă acționăm în conformitate cu legea unității lumii și principiile armoniei socio-umane ce derivă din ea?

În legătură cu aceasta trebuie menționat că pe lângă slăbiciunile și viciile proprii sale persoane, omul se ciocnește în calea sa spre desăvârșire cu multe alte obstacole ce provin din acțiunile răuvoitoare ale altor entități ființiale, de aceea este nevoie neapărat de a cere ajutorul lui Dumnezeu, căci fără sprijinul și ajutorul Lui desăvârșirea omului este imposibilă.

Pe măsură ce omul, sprijinindu-se pe ajutorul lui Dumnezeu, acționează tot mai consecvent cu gândul, cuvântul și fapta, în conformitate cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii, devine martorul unui fenomen minunat. Prin acest mod de a fi al său, el accede la armonia universală, și prin această armonie i se face cunoscută în mod direct Ființa Creatoare a acestui univers; fie prin miracolul însănătoșirii (dacă e bolnav și se roagă cerând ajutorul), fie prin miracolul unei luminozități de căldură și iubire ce țâsnește dinlăuntrul inimii, fie prin pacea și liniștea sufletească, fie în diferite alte moduri din viața de zi cu zi, pe care dacă am încerca să le descriem am avea nevoie de sute și sute de pagini, căci totul depinde în primul rând de gradul de cultură al omului în raport cu starea de desăvârșire, adică de gradul însușirii de către om a facultăților de a fi în conformitate cu principiile fundamentale ale armoniei socio-umane ce decurg din legea unității lumii și trimise omului spre îndeplinire de către însuși Dumnezeu. Acele persoane care ca rod al credinței și muncii depuse au avut bucuria să li se facă cunoscută Ființa Creatoare a acestui univers,

cunosc pe Dumnezeu nu din auzite, ci din propria lor experiență, din întâlnirea lor directă cu El.

Însă aceasta nu înseamnă că persoana căreia i s-a făcut cunoscut Dumnezeu, a devenit deja desăvârșită, aceasta mai întâi de toate înseamnă că Dumnezeu există și pentru a deveni desăvârșit omul trebuie să ceară ajutorul Lui, căci Dumnezeu nu se implică nechemat în procesul de desăvârșire al omului. Din păcate, una din cele mai mari bariere ce stau în calea omului spre desăvârșire, este nedorința lui de a cere ajutorul Domnului, este orgoliul său că poate face totul singur, este mândria sa excesivă, este lipsa de smerenie. De aceea din această cauză avem nevoie, în primul rând, de a conlucra cu Dumnezeu, pentru a ne învăța să fim smeriți și blânzi la inimă, pentru a ne învăța să iubim dumnezeiește, racordându-ne cu credință și dragoste la puterea de iubire creatoare a lui Dumnezeu. Căci iubirea lui Dumnezeu este cu putere creatoare și cine se racordează la iubirea lui Dumnezeu capătă facultatea de a putea iubi, la rândul său, cu putere, și tot răul care este îndreptat asupra sa din partea celor din jur este topit în focul iubirii sale, răspunzând la rău nu cu rău, ci cu puterea iubirii sale.

Pentru a dobândi facultatea iubirii dumnezeiești, omul trebuie să acționeze, cu gândul, cuvântul și fapta, în conformitate cu principiile armoniei sociale ce deriva din legea unității lumii și să creadă în existența lui Dumnezeu, cerând ajutorul Lui, căci **necrezând în existența lui Dumnezeu**, care este începutul tuturor lucrurilor, omul face prima violare a armoniei unității lumii provocând distorsiune sau chiar suprimarea armoniei legăturii sale cu Dumnezeu. Legea unității lumii nici n-ar exista, dacă n-ar exista un singur Creator al acestei lumi, ce a fost creată de către Dumnezeu prin puterea iubirii Sale creatoare.

Este foarte important ca pe parcursul vieții sale pământești omul să acționeze binevoitor cu gândul, cuvântul și fapta, conlucrând cât mai mult cu Dumnezeu. Anume conlucrând, căci numai datorită muncii depuse omul își poate forma facultățile necesare care îi permit să fie în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii și să-și formeze facultatea de a fi în armonie cu Dumnezeu și a putea iubi dumnezeiește, adică de a putea iubi cu putere binevoitoare atât pe semenii săi, cât și lucrurile necesare vieții sale pământești, fără a face idoli nici din lucruri, nici din semenii săi.

Nu întâmplător când Iisus Hristos a fost întrebat: «Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege?» –, acesta a răspuns:

“Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu toată gândirea ta. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, la fel ca aceasta:

Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.

În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii”.³⁶

Aționând întotdeauna, cu gândul, cuvântul și fapta, prin prisma principiilor armoniei sociale ce deriva din legea unității lumii, prin prisma omniprezenței, omniscienței și omnipotenței lui Dumnezeu, Creatorul acestei lumi, înseamnă a conlucra cu Dumnezeu; aceasta înseamnă a te iubi pe tine însuși cu adevărat; aceasta înseamnă a iubi pe aproapele tău ca pe tine însuși; aceasta înseamnă a iubi pe Dumnezeu; aceasta înseamnă a iubi dumnezeiește cu putere creatoare.

Iubirea este acțiunea creatoare, însoțită de cunoaștere. De aceea, având ca obiect al iubirii pe Dumnezeu, acțiunea iubirii este o cunoaștere a lui Dumnezeu, susținută de însuși Dumnezeu în persoană, care contribuie la autodesăvârșirea și autocunoașterea personală a omului, la mărirea dimensiunii sale libere, ca forță de cunoaștere și de acțiune.

Datorită acțiunii personale îndreptate asupra unui obiect anume, omul îndeplinește funcția de subiect al cunoașterii, fiindcă numai având un obiect al acțiunii sale el îndeplinește funcția de subiect, în caz contrar omul există numai în funcție de obiect.

Dacă privim o piatră la poalele unui munte, scaldată de lumina Soarelui, observăm că piatra stă nemișcată (adică nu creează nimic) și conținutul ei este același din clipa apariției sale. Dacă piatra ar avea libertate de creație, ea ar crea și alte pietre, cel puțin, mult mai mari ca ea, dar așa ceva nu are loc. Înseamnă că piatra a fost obiect de creație a Altcuiva - ca izvor de creație din propria-i lui Ființă.

Omul n-a creat-o, căci nu poate, alte ființe cu un grad de libertate mai mic ca al omului, de asemenea, nu sunt în stare să facă lucrul acesta. Reiese că piatra a fost obiect de creație a unei Ființe cu grad de libertate superior omului.

Dacă piatra a fost obiect de creație, înseamnă că Cel Care a creat-o a îndeplinit funcția de Subiect conștient al creației. Dar conștiința Lui

³⁶ Matei 22. 36-40.

nu este mărginită numai de conținutul și de configurația spațială a pietrei, ci este mai cuprinzătoare, căci muntele de alături și Soarele ce luminează de pe orbita sa, tot obiectul Său de creație au fost, și omul ce admiră măreția Soarelui și a muntelui, de asemenea, a fost obiectul de creație al atotcuprinzătorului și omnipotentului Creator.

Faptul ne demonstrează că dimensiunea Creatorului ca Subiect și ca sursă de creație nu se epuizează și nu este limitată de dimensiunea obiectului creat, ci dimpotrivă, este inepuizabilă și nemărginită, dând dimensiune diferitelor creaturi ce diferă între ele, atât ca mod de organizare, cât și ca configurație spațială.

Dacă dimensiunea Subiectului Creator este de așa natură, apoi suntem îndreptățiți să credem că acest univers al nostru, căruia învățații i-au calculat deja vârsta, este opera de creație a aceluiași Subiect Creator. Iar dacă lucrurile sunt astfel, reiese că dimensiunea omului va fi cu atât mai mare, cu cât mai mult își va racorda modul acțiunilor sale cu sursa vie și inepuizabilă, omnipotentă și omniprezentă a Creatorului său.

Omul trebuie să conlucreze neconținut și direct cu Creatorul său, căci cu ajutorul Lui va putea realiza orice acțiuni binevoitoare, de creație și de ajutorare a semenilor săi. Trebuie să-și formeze facultatea de a gândi, a vorbi și realiza faptele sale în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, căci în acest fel își va croi calea cunoașterii adevărate, avându-L ca obiect al cunoașterii-cât ar părea de necrezut pentru unii-pe însuși Dumnezeu în persoană. Îndeplinind funcția de subiect cunoscător și creator, omul are trăsături comune, asemănătoare cu Cel ce a creat întreg universul acesta. Pentru că el de asemenea, poate să-și cunoască dimensiunea sa (puterea, libertatea) numai în dependență de dimensiunea obiectului pe care o poate cuprinde în frontierele acțiunii sale conștiente de cunoaștere. Principala trăsătură comună dintre om și Creatorul acestei lumi constă în faptul că omul dispune de o conștiință, de facultatea gândirii cu caracter nemărginit. Astfel reiese că dimensiunea omului va fi cu atât mai mare-fie pe verticală sau pe orizontală, fie ca conținut sau ca formă-cu cât mai mult își va organiza, racorda modul acțiunilor sale cu Sursa vie și inepuizabilă, omnipotentă și omniprezentă a Creatorului acestui univers.

Lucrul acesta se poate face, după cum am arătat deja, acționând în conformitate cu legea unității lumii și principiile armoniei sociale ce derivă din ea.

Dacă cineva se îndoiește de adevărul acestor lucruri, are toată posibilitatea, invocînd cu credință ajutorul lui Dumnezeu, să verifice cele spuse mai sus, prin propria sa experiență, pătrunzînd, în felul acesta, esența adevăratei înțelepciuni și înțelegînd că pentru Dumnezeu nu există nedreptate și neadevăr.

Dumnezeu nu susține gândurile, cuvintele și faptele noastre rele, de aceea energia care este convertită în rău, este realmente energie furată de la El, căci Dumnezeu este bunătate și iubire. Atunci când noi acționăm în dezacord cu armonia unității lumii, instantaneu ne răsucim față de El și ne aruncăm în vârtoarea răului care nemilos ne osîndește.

Omul asimilează energia-unicul izvor al căreia este Dumnezeu-atât în mod direct din cosmos, cât și în mod indirect prin consumul produselor alimentare. Însă de el depinde modul de convertire al ei, căci inițial ea este de natură benefică.

Trebuie înțeles faptul că, atunci când omul prin acțiunile sale dă energiei caracter malefic, el săvârșește un act al uciderii, pentru că, primind energie benefică, el o transformă cu gândul, cuvîntul și fapta în forță răufăcătoare.

Aceasta mai înseamnă că omul săvârșește și un act de înșelăciune. Pentru că Dumnezeu, ca unică sursă de energie, dă această energie benefică nu cu intenția de a face rău, dacă ar fi vrut să facă rău, El îi oferea de la bun început un caracter malefic, ci de a face bine. De aceea omul, conferind acțiunilor sale caracter răufăcător, înșeală, trădează buna intenție a lui Dumnezeu, acționează în contradicție cu bunăvoința Lui.

Iar aceasta înseamnă lipsă de iubire; lipsă de fidelitate, de credință din partea omului, pentru că trădează încrederea ce i se acordă de către Dumnezeu, atunci când acțiunile sale cu gândul, cuvîntul și fapta sunt în dezacord cu armonia unității lumii, cu bunăvoința Creatorului său.

Cea mai dezvoltată facultate a omului în copilărie este credința, pe care cei maturi, adesea, nu știu cum s-o cultive. Dacă copilului i s-ar cultiva credința, de la nașterea sa, că lumea reprezintă un întreg și Creatorul lumii este Unul, și de aceea, pentru ca să fie bine, trebuie să conlucrăm cu El, să cerem ajutorul Lui cu credință și să acționăm totdeauna în conformitate cu legea unității lumii și principiile armoniei sociale ce derivă din ea, atunci procesul de cunoaștere, cultivare și desăvârșire al omului ar urma de la bun început calea cea adevărată.

Pentru că el s-ar convinge din propria sa experiență de acest mare și Sfant adevăr.

Dar această credință, din păcate, nu este cultivată nici în familie, nici în școală, adică acțiunile nu sunt realizate conform principiilor armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii, și aceasta în mare măsură-dacă nu chiar în primul rând-din lipsa de conlucrare a părinților cu Dumnezeu, din lipsa de credință a lor și din frica că vor fi lipsiți de apărare copiii lor în relațiile cu semenii lor, învățându-i și deprinzându-i să fie mai mult răutăcioși decât iubitori, barându-le în felul acesta calea spre puterea iubirii și puterea credinței.

Această frică este rezultatul lipsei de cunoaștere a adevărului adevărat, lipsei de cunoaștere a lui Dumnezeu, pentru că acționând cu gândul, cuvântul și fapta în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii și, deci, fiind în conlucrare directă cu Dumnezeu și cerând ajutorului Lui, omul își creează cel mai puternic scut de apărare, imposibil de a fi distrus. Trebuie să se știe că fiecare acțiune de acest fel este «diamantul» din care omul își făurește propriul său «templu», căci este în legătură armonioasă și directă cu însuși Creatorul acestei lumi.

Este o mare rătăcire și tristețe atunci când părinții își educă copiii fără a-i deprinde să conlucreze cu Dumnezeu, punând accentul mai mult pe puterile proprii și crezând că în felul acesta le asigură protecția, pe când în realitate îi lipsește de puterea de ajutorare și apărare.

Părinții crezând că-și salvează copiii, în realitate îi pierd, dar nu numai pe copiii îi pierd, ci și pe ei înșiși se pierd.

Când omul se ocupă în activitatea sa de lucruri rele ce oferă un grad mic de libertate, atunci așa este și dimensiunea omului, adică un gradul mic al puterii sale de libertate. De aceea nu e bine când omul devine robul lucrurilor rele, când își face ca idoli persoane sau lucruri aparente și trecătoare.

Dacă omul își dă seama că lucrurile înconjurătoare au grad de libertate mai mic ca al său, atunci trebuie să-și facă obiect al cunoașterii pe însuși Dumnezeu, și pe măsură ce va înainta pe această cale, adică pe măsură ce acțiunile sale cu gândul, cuvântul și fapta vor fi tot mai mult în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, va observa că dimensiunea obiectului său de cunoaștere este tot mai măreață și odată cu aceasta crește și dimensiunea sa ca subiect al cunoașterii.

Va observa creșterea puterii sale de cunoaștere și gradul său de libertate, iar împreună cu aceasta și gradul său de cultură până la desăvârșire, până la îndumnezeire.

Va înțelege că toate lucrurile și toate acțiunile sale au valoare numai dacă sunt subordonate principiilor armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii.

Va înțelege că față de această lume trebuie să se manifeste prin prisma iubirii dumnezeiești, care nu înseamnă să întorci spatele la ea sau s-o prigonești, ci s-o ajuți întru desăvârșirea ei cu credință și iubire.

Va cunoaște puterea, sprijinul, bunătatea, iubirea lui Dumnezeu așa cum le-a cunoscut și Saul în drum spre Damasc.

Nu există scop mai mareț, mai nobil, mai suprem decât realizarea de către om a desăvârșirii sale, de aceea toate acțiunile sale cu gândul, cuvântul și fapta trebuie să fie în concordanță cu armonia universală, adică în conformitate cu principiile fundamentale ale armoniei socio-umane ce derivă din legea unității lumii.

Dacă scopul suprem al vieții oamenilor și modul lui de realizare ar fi diferit de la om la om, atunci am mai putea vorbi de legea unității lumii?

Dacă n-ar fi existat legea unității lumii și oamenii ar fi fost absolut izolați unul de altul, ar mai fi putut ei să interacționeze și să se cunoască unul pe altul? Ar mai fi fost posibil să fie omul ființă socială?

Dacă există legea unității lumii putem noi să spunem că odată cu moartea sa fizică, omul dispare și nu mai există?

Dacă apariția omului nu se datorează propriei sale voințe și dacă este în directă legătură cu întregul univers și cu Cel care a creat acest univers, atunci putem noi spune că principalul rol în viața omului îl joacă societățile?

Dacă societățile se constituie datorită voinței oamenilor, oare nu e necesar ca acțiunile lor să fie în concordanță cu armonia universală, conform legii unității lumii și principiilor armoniei sociale ce derivă din ea?

Altfel spus, oare nu e necesar și înțelept ca oamenii să se călăuzească în viața de scopul lor suprem, căci toți au același scop suprem și modul lui de realizare e același, numai formele specifice sunt diferite.

Dar anume în aceasta și constă măreția modului de realizare a scopului suprem, căci altfel nici n-ar mai fi putut fi vorba de existența unității lumii și despre existența omului ca ființă socială.

Dacă scopul suprem și modul lui de realizare este pentru toți oamenii același și, dacă datorită realizării scopului suprem, cu ajutorul lui Dumnezeu, omul dobândește desăvârșirea, iar desăvârșirea înseamnă fericire, înseamnă libertate deplină și putință de creație la nesfârșit, înseamnă transcenderea morții și dobândirea vieții nemuritoare, atunci să ne întrebăm: poate exista pentru sociologie un obiectiv mai nobil, mai uman și mai măreț, decât însuși modul de realizare al scopului suprem al vieții omului pe pământ?

După cum demonstrează experiența vieții, nu există un alt obiectiv, pentru că unitatea social-armonioasă, coeziunea, solidaritatea oamenilor și pacea lor, poate deveni reală numai dacă oamenii, cerând ajutorul lui Dumnezeu, vor acționa cu gândul, cuvântul și fapta în conformitate cu principiile fundamentale ale armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, care cu adevărat servesc drept obiect al sociologiei și, care sunt trimise de către însuși Dumnezeu: să nu înșeli; să nu te preamărești; să nu furi; să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși; toate integrându-se în facultatea de a iubi pe Domnul Dumnezeu și cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău, conlucând cu forțele Lui armonios-lucrătoare.

Dacă sociologia ar avea un alt obiectiv decât cel al desăvârșirii omului și un alt mod de realizare a desăvârșirii decât cel indicat mai sus, atunci ar fi un nonsens pentru ea, atunci ar însemna că închidem ochii în fața adevărului unic, ar însemna să ne ascundem capul în nisip ca struțul și să strigăm că nu există lumină, pentru că noi nu o vedem.

2. Obiectul și obiectivul sociologiei

După cum am demonstrat în capitolul anterior, privită prin prisma legii unității lumii, entitatea ființială umană, ca parte componentă a realității universale, dispune de autonomie proprie, însă această autonomie este relativă, căci legătura între om și restul lumii existente, la nivel infraatomic nu dispare, ci este asigurată de forțele armonios-lucrătoare ale lui Dumnezeu.

Datorită legii unității lumii omul nu dispune de autonomie absolută, ci de autonomie relativă, de aceea orice manifestare a omului cu gândul, cu cuvântul și fapta afectează, fie benefic, fie malefic atât propria sa persoană, cât și restul lumii existente.

Acest fapt de interdependență relativă, această proprietate a omului de a afecta prin manifestările sale restul lumii existente, conferă omului calitatea de ființă socială, iar acțiunilor sale cu gândul, cu cuvântul și fapta calitatea de acțiuni sociale.

Omul este ființă socială nu numai datorită faptului că prin acțiunile sale afectează în mod direct alți semeni ai săi, ci și prin faptul că acțiunile sale au efect atât asupra propriei sale persoane, cât și asupra forțelor lucrătoare ale Creatorului său.

Dacă am pune accent pe faptul că din punct de vedere socio-logic pe noi ar trebui să ne intereseze numai acele acțiuni socio-umane care se manifestă prin interacțiunile dintre două sau mai multe persoane, atunci e firesc să ne întrebăm: dar prin ce sau în ce măsură acțiunile individuale ale unui om care se manifestă prin obiectivarea unor valori în mod de sine stătător sunt mai puțin socioumane decât interacțiunile cu alți semeni ai săi? Oare acțiunile individuale umane nu au caracter sociouman odată ce inevitabil afectează restul lumii existente? Nu sunt ele oare rezultatul manifestării omului ca subiect al acțiunii? Nu se răsfrâng ele oare asupra lumii înconjurătoare, precum și asupra propriei persoane a omului care se manifestă?

Omul este o ființă socială mai întâi de toate în raport cu Creatorul său, care, din momentul creației, a acordat omului caracterul de independență relativă.

E de menționat că anume în această relativă independență își are expresia însăși **comunitatea** oamenilor, ca creaturi ale unuia și aceluiași omniprezent, omnipotent și omniscient Creator.

Viața socială a comunității umane își are originile în acțiunile oamenilor și se manifestă prin efectele gândurilor, cuvintelor și faptelor lor. De aceea este firesc ca **obiectul sociologiei ca știință să fie definit de totalitatea acțiunilor sociale ale oamenilor și a efectelor lor din cadrul unei comunități.**

Obiectul sociologiei nu este rigid, autenticitatea sa reprezintă realitatea socială concretă, deoarece dimensiunea și conținutul lui vor fi mereu determinate de manifestările vieții sociale a comunităților

umane concrete, care au dimensiuni mai mult sau mai puțin constante numai din punct de vedere al configurațiilor spațial-geografice, în rest manifestările vieții sociale sunt într-o continuă schimbare și permanentă variabilitate.

Din această cauză, se vede că, numeroasele eforturi depuse pentru definirea obiectului sociologiei, sunt mereu nesatisfăcătoare.

Astfel menționează Boudon Raymond în lucrarea sa "La crise de la sociologie":

"Toți sociologii sau aproape toți au încercat să definească obiectul sociologiei. Ceea ce constituie un alt mod de a spune că nimeni nu a atins acest deziderat ... nici o definiție propusă n-a fost universal acceptată"³⁷.

Nu ne vom opri asupra numeroaselor definiții oferite obiectului sociologiei, ci ne vom strădui, în măsura puterilor noastre, să adăugăm și noi o piatră la temelia acestei mult frământate științe. Cu cât mai mult această piatră își va dovedi valabilitatea și viabilitatea sa, cu atât mai deplină va fi și bucuria noastră.

Luând în considerare faptul că obiectul sociologiei se caracterizează printr-o schimbare dinamică și multivariată, la baza căreia se află manifestările oamenilor, vom căuta să modelăm un instrument de lucru, care să permită atât sociologului profesionist, cât și celorlalți oameni să imprime acțiunilor lor un anumit sens și deci o anumită ordine.

Principala caracteristică a instrumentului trebuie să fie contrară celei a obiectului, adică să dispună de stabilitate și identitate pentru toți oamenii, căci numai așa îl vom putea folosi ca instrument de făurire, și ca instrument de analiză și control.

Dacă un asemenea instrument poate fi găsit și dacă în rezultatul folosirii lui va putea îndreptăți așteptările oamenilor sau cel puțin ale sociologului profesionist, înseamnă că gândurile lor vor fi mereu îndreptate spre el ca ceva valoros, ca ceva de folos, și va deveni ca un obiectiv al lor și al sociologiei ca știință, pentru că adevăratul obiectiv al lor poate fi numai comun.

După cum am menționat, sociologia are ca obiect al său efectele acțiunilor sociale ale oamenilor cu gândul, cu cuvântul și fapta.

³⁷ Mattei Dagan, Robert Pahre, **Noile științe sociale**. Editura Academiei Române, București, 1993, p. 114.

Efectele acțiunilor omului pot avea caracter fie benefic, fie malefic, fie pentru sine, fie pentru semenii săi. De aceea el va fi cointerestat în primul rând de acțiunile cu efect benefic, căci cele cu efect malefic provoacă durere și necaz.

Așa stând lucrurile, fie mai devreme, fie mai târziu, omul se poate întreba: De ce unele acțiuni au efect benefic pentru el, iar altele malefic? Cum pot fi evitate și de ce trebuie evitate acțiunile cu efect malefic, dacă la un moment dat al vieții totuși survine moartea?

Odată cu apariția întrebărilor de acest fel, începe și cunoașterea științifică a omului, și atâta timp cât există persoane care caută răspuns la ele, e de datoria fiecărui om de știință - indiferent de domeniul său de activitate - să experimenteze și să propună răspunsul cuvenit și necesar.

Credem că acest lucru ține în primul rând de datoria sociologului profesionist, care încă și astăzi își dispută locul specific al științei sale în constelația științelor surori.

Analizând istoria sociologiei în lucrarea sa "Comment on écrit l'histoire" Paul VEYNE menționează cu regret că: "... a scrie istoria sociologiei începând cu Comte, Durkheim, trecând pe la Weber, Parsons și Lazarsfeld nu înseamnă a scrie istoria unei discipline, ci aceea a unui cuvânt. De la un autor la altul nu există continuitate în fundamentarea demersului, nici privind obiectul, ipotezele sau metodele; sociologia nu este o disciplină care a evoluat; continuitatea ei nu există decât prin numele care îl poartă, care stabilește o legătură pur verbală între activități intelectuale ce au ca singur punct comun faptul de a se fi stabilit la marginea disciplinelor tradiționale. Intre aceste discipline este vid ... În acest teren vag dintre vechile discipline au venit să se așeze succesiv, în amplasamente diferite, întreprinderi eteroclitice, care își datorează numele de sociologie doar marginalității lor"³⁸.

Credem că această stare de lucruri poate fi depășită prin stabilirea obiectivului sociologiei ca știință, făcând-o în felul acesta cât mai coerentă și mai integratoare în toate subdomeniile ei.

Dacă obiectul sociologiei există numai datorită existenței oamenilor și efectelor acțiunilor lor, atunci e firesc să ne întrebăm: ce sens au acțiunile oamenilor și ce scop urmăresc ei, în ultimă instanță, prin acțiunile lor? În ce direcție se mișcă acțiunile oamenilor? Este oare

³⁸ *Ibidem*, p. 117.

mișcarea lor atât de haotică cum pare la prima vedere? Nu este oare mișcarea lor determinată de un pivot anume și axată pe el?

Privind atent viața socială a omului, putem observa că toate acțiunile lui cu gândul, cuvântul și fapta se răsfrâng asupra propriei persoane. Iar dacă astfel stau lucrurile și dacă omul nu poate evita nicidecum acest fapt, atunci înseamnă că totul constă în aceea cum să facă ca acțiunile lui să fie totdeauna de natură benefică, căci el este și autorul și produsul final al acțiunilor lui. Omul are adesea impresia că orice acțiune a sa semnifică libertatea, dar dacă privim mai atent lucrurile, vom observa că nu e chiar așa, că acțiunile care nu sunt realizate în conformitate cu principiile fundamentale ale armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii reprezintă doar o iluzie a libertății, dar nu libertatea adevărată, ele reprezintă mrejele morții, dar nu aripile libertății, ele provoacă dezarmonia făpturii umane, atât la nivelul spiritual, cât și la nivel fizic.

Se știe că omul nu poate evita cu puterile sale proprii moartea sa fizică, în schimb el poate influența asupra felului său de a muri. Bine, pe unii nu-i interesează acest lucru, dar aceasta nu înseamnă că alții n-au dreptul s-o facă, precum nu înseamnă că n-au dreptul să privească și ce e dincolo de pragul morții fizice.

Dacă unii oameni spun că ei nu pot vedea ce e dincolo de moarte, aceasta nu înseamnă că nu se poate vedea, ci mai degrabă că libertatea lor este limitată în această privință, dar dacă libertatea lor este limitată înseamnă că ei singuri nu vor și nu cred că pot fi mai liberi, pentru că libertatea lor se afla în mâinile lor și este determinată de înfăptuirea acțiunilor conform principiilor armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii și în cererea ajutorului lui Dumnezeu, conlucrând cu forțele Lui armonios-lucrătoare.

Dacă se știe că toate lucrurile și fenomenele sunt supuse legii unității lumii, dacă se știe că atunci când ne aflăm în dezacord cu armonia universală suferim dureri și necazuri, - pentru că legea unității lumii trece prin fiecare din noi și nu ne putem rupe de la ea - dacă se știe că atunci când suntem în concordanță cu armonia universală ne simțim bine și fericiți și dacă se știe că principiile armoniei universale pentru viața socială i-au fost indicate omului de la plămădirea lui de către însuși Dumnezeu pentru îndeplinirea lor, nu reprezintă aceasta firul Ariadnei de care trebuie să ne călăuzim pentru a căpăta libertatea

deplină și prin intermediul ei răspuns la toate întrebările care ne interesează?

Am arătat deja că pentru libertatea și fericirea adevărată a vieții sale sociale, omul este chemat, de către însuși Dumnezeu, să-și realizeze acțiunile cu gândul, cuvântul și fapta prin prisma celor șapte principii fundamentale ale armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii: să nu înșeli; să nu te preamărești; să nu furi; să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși; toate integrându-se în facultatea de a iubi pe Domnul, Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău, conlucrând cu forțele Lui armonios-lucrătoare și dătătoare de viață.

Am arătat că aceasta este calea spre desăvârșire, calea spre libertatea și fericirea deplină, și deci aceasta servește ca scop suprem al vieții omului pe pământ, căci mergând pe ea, omul poate căpăta răspuns la toate întrebările ce-l preocupă, pentru că este calea înțelepciunii dumnezeiești.

Pe noi acum ne interesează care este datoria supremă a sociologiei ca știință? Care este chemarea și obiectivul ei?

Noi credem că datoria ei supremă este să arate, în primul rând, adevărul adevărat; credem că chemarea ei este să-l ajute pe om întru realizarea desăvârșirii lui și deci întru realizarea scopului suprem al vieții lui pământești. Căci omul este o entitate ființială veșnică, fie că știe el sau nu știe de aceasta, și nu e același lucru a fi veșnic în dureri cu a fi veșnic în fericire.

Oare poate exista un obiectiv mai nobil și mai măreț pentru sociologie ca știință decât faptul cum poate fi realizat scopul suprem al vieții oamenilor pe pământ? Oare acest obiectiv al sociologiei nu constă în analiza efectelor acțiunilor sociale ale oamenilor, prin prisma celor șapte principii fundamentale ale armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, ajutând cu îndrumările sale la realizarea desăvârșirii lor?

Oare acest obiectiv, ca mijloc de desăvârșire a oamenilor, nu este pivotul vieții sociale a comunităților umane? Nu este axa ce interpenetreză viața socială, sub toate formele ei de organizare, a tuturor comunităților umane, care au fost, care sunt și care vor mai fi pe Globul Pământesc?

Oare acest obiectiv nu interpenetrează domeniile tuturor științelor socioumane și oare prin obiectivarea lui nu poate fi înlăturat vidul dintre ele?

Oare obiectivarea de către oameni în acțiunile lor, cu gândul, cu cuvântul și cu fapta, a acestui obiectiv ce permite conlucrarea cu însuși Creatorul lumii, nu dă un sens și o ordine vieții lor sociale?

Oare acest obiectiv nu este instrumentul de creație, analiză și control în mâna sociologului profesionist și în mâna oamenilor de toate vârstele, profesiile și etniile?

Noi zicem da, pentru că nu o singură dată și nu de puțini oameni a fost deja experimentat cu credință și smerenie și s-au bucurat de roadele muncii lor. Pentru că vrednic este lucrătorul de munca sa.

Iar cei ce nu cred și nu-l aplică au ca răspuns propria lor viață, manifestată prin calvarul conflictelor și necazurilor de tot felul, ca rezultat al ignoranței și vanității lor proprii.

Miracolul acestui instrument constă în faptul că poate fi folosit de către om, atât împreună cu alți semeni ai săi, cât și în mod individual, însă e mult mai ușor de folosit împreună cu alții și rezultatele sunt remarcabile.

Desăvârșirea omului este scopul suprem la care trebuie să contribuie sociologia ca știință, dar el nu poate fi realizat fără voința și munca proprie a fiecărui om în parte, căci nici un om nu poate trăi în locul semenului său, de aceea omul este manifestarea gândirii, vorbirii și a propriilor sale acțiuni.

Ce poate face atunci sociologia? Poate arăta calea desăvârșirii și poate ajuta prin studiile și recomandările sale, pe cei ce-i solicită ajutorul.

Sociologia este chemată, pe baza datelor culese cu ajutorul metodelor și tehnicilor sale de investigație, să arate prin prisma obiectivului său valoarea obiectului studiat, adică să arate în ce măsură caracteristicile obiectului studiat corespund principiilor fundamentale ale armoniei sociale ce fac posibilă desăvârșirea omului.

Obiectivul sociologiei este constant, căci este perfect și nu cere modificări.

Dacă sunt dubii în privința obiectivului, atunci el trebuie experimentat, căci numai prin experiență poate fi demonstrată perfecțiunea sau imperfecțiunea lui, valabilitatea și eficacitatea lui.

Acest instrument al desăvârșirii este modelat, dăruit și recomandat oamenilor de către Creatorul acestei lumi, care ne-a creat atât pe noi, cât și sămânța de grâu din care mâncăm pâine în fiecare zi.

Și dacă primăvara semănând în pământ grâul, așteptăm cu încredere că toamna tot grâu vom strânge, atunci ce motive avem să credem în sămânța de grâu și să nu credem în obiectivul vieții omului, indicat de către însuși Dumnezeu, și să nu cerem ajutorul Lui întru realizarea desăvârșirii noastre?

Cei care au experimentat principiile fundamentale ale armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, dăruite omului de însuși Creatorul acestei lumi și considerate de către noi drept obiectiv al sociologiei, s-au convins de efectul și eficacitatea lor, și n-au propus nici o schimbare a lor, ci au propus schimbarea atitudinii oamenilor față de principii, atunci când ele sunt violate sau neluate în seamă.

Dacă principiile indicate în obiectivul sociologiei s-ar schimba mereu, atunci n-ar mai fi posibilă nici desăvârșirea omului, nici existența sociologiei ca știință.

Instabilitatea principiilor unei științe și lipsa lor de universalitate, în sensul bun al cuvântului, demonstrează mai degrabă slăbiciunea științei, decât puterea ei de creație.

Stabilitatea obiectivului sociologiei la baza căruia se află principiile corespunzătoare armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii nu înseamnă rigiditatea lui, nu înseamnă că dacă omul le însușește, devine rigid și nediferențiat de semenii săi, nu înseamnă lipsă de libertate, ci dimpotrivă, înseamnă obiectivarea unei individualități cu libertatea sa adevărată și deplină și deci înzestrată cu puterea iubirii creatoare la infinit.

Principiile sunt stabile, dar destul de elastice, ele nu-și schimbă culoarea, în schimb manifestările lor sub diferite forme sunt nesfârșite.

Această stabilitate a obiectivului, consecvent obiectivată în viața pământească, acest curcubeu al luminii, oferă omului facultatea nemuririi, adică a vieții veșnice, căci însușirea celor șapte principii fundamentale ale armoniei sociale cu cele șapte culori ale lor, se integrează armonios în entitatea ființei umane, se reîntorc prin maturizarea, desăvârșirea omului în sânul culorii albe a luminii, în facultatea omului de a iubi dumnezeiește conlucrând cu Creatorul său,

ca o revenire la El, dar fără a se topi în El, precum era înainte de geneză, ci păstrându-și autonomia sa relativă.

Anume acest fapt înseamnă desăvârșirea, îndumnezeirea și deci asigurarea vieții veșnice, adică înfrângerea morții ca fenomen, căci omul nu mai are nevoie să revină pe pământ, pentru o nouă viață pământească, ca apoi iarăși să moară fizic și dacă nu realizează desăvârșirea, să reia ciclul din nou și cu noi suferințe. Ca până la urmă să înțeleagă ceea ce cu destulă claritate este exprimat în versurile lui Mihai Eminescu:

«Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Tu te'ntreabă și socoate;

.....
Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe
Vede-n capăt începutul
Cine știe să le'nvețe;
Tot ce-a fost ori o să fie
În prezent le-avem pe toate,
Dar de-a lor zădărnice
Te întreabă și socoate.»³⁹

Existența omului e veșnică, dar este diferență între existența veșnică și viața veșnică ca nemurire, adică fără fenomenul morții.

Numai Creatorul lumii, în suveranitatea Sa, nu este muritor, adică viața Lui este nemuritoare.

Viața pământească e o școală pentru om, care trebuie însușită bine. Pentru că atâta timp cât omul, având în sine potențialitatea nemuririi, nu o actualizează prin obiectivare, atâta timp el va peregrina în iureșul ciclurilor naștere - moarte.

Într-un anume fel putem spune că stabilitatea obiectivului sociologiei poate fi asociată cu viața nemuritoare, în timp ce instabilitatea obiectului sociologiei reprezintă viața muritoare a comunității socio-umane.

Un om, o societate, o comunitate pot urmări în timpul vieții pământești o multitudine de scopuri secundare: economice, politice,

³⁹ M. Eminescu, **Poezii**. Tipografia Universul, București, 1950, p. 184.

etnice, etc., însă toate sunt subordonate scopului suprem al vieții omului pe pământ, așa că ele au valoare numai în măsura în care sunt realizate conform principiilor obiectivării scopului suprem.

Omul poate efectua obiectivarea valorilor-materiale sau spirituale-fie în mod de sine stătător, fie împreună cu alți semeni ai săi, modelând concomitent atât propria sa persoană, cât și lumea înconjurătoare.

Atunci când omul efectuează obiectivarea valorilor în mod de sine stătător, acțiunile sale au caracter social individual.

Iar când obiectivarea valorilor se realizează datorită eforturilor depuse de mai multe persoane, atunci acțiunile omului pot avea caracter social de conlucrare, colaborare sau cooperare, dar și de conflict, dacă prin acțiunile lor încalcă principiile fundamentale ale armoniei socio-umane.

Posibilitatea oamenilor de a acționa împreună pentru a-și ușura existența, se transformă treptat în facultatea de a se organiza în diferite societăți (forme de socialitate), cu diferite scopuri concrete și cu dimensiuni diferite în spațiu și timp.

Acțiunile, benevole comune dintre două sau mai multe persoane conștient organizate, având ca scop comun obiectivarea unor anumite valori, definesc dimensiunea și conținutul unei societăți concrete din sânul unei comunități umane.

De aceea este incorect atunci când viața socială a unei comunități umane este asociată cu viața socială din cadrul unei societăți. Modul de organizare și de manifestare a oamenilor în cadrul unei anumite societăți poate stimula sau mutila viața socială a unei comunități umane, dar nu o poate substitui și cuprinde în toată plinătatea ei.

Nu toți membrii unei comunități umane sunt în mod inevitabil și membri ai uneia și aceleiași societăți. Disparația unei societăți, după cum se întâmplă foarte frecvent - fie ea și în persoana statului - nu duce în mod inevitabil și la dispariția comunității umane. Pe când dispariția unei comunități umane - în cazul catastrofelor climaterice sau de război - provoacă în mod inevitabil și dispariția tuturor societăților din sânul ei.

Conceptul de «comunitate umană» nu este identic cu conceptul de «societate». Sunt frecvente cazurile când aceste două concepte se confundă, atribuindu-se în mod greșit conceptului de societate întreaga bogăție a tuturor manifestărilor de viață socială ale unei comunități umane.

Istoria omenirii cunoaște destule cazuri când s-a încercat construirea unor societăți totalitare fie la nivel global, fie la nivel de țară, dar care au strivit și mutilat sub ruinele lor milioane de vieți omenești. Nu intenționăm să facem aici o amplă analiză istorică, menționăm numai prăbușirile suferite atât de către fostele imperii, cât și de către fostele regimuri fasciste sau comuniste.

Toate s-au întâmplat numai din cauză că diriguitorii lor au vrut să-i facă pe oameni fericiți, violând principiile fundamentale ale armoniei socioumane, ce decurg din legea unității lumii și sunt trimise omului de către însuși Creatorul acestei lumi.

Legea unității lumii în frunte cu Creatorul ei și principiile fundamentale ale armoniei socio-umane ce derivă din ea, menționate nu o singură dată pe parcursul acestei lucrări, pot stârni în sufletul unor oameni o oarecare nedumerire, reproșându-ni-se cum că aceste principii sunt binecunoscute de mult și de către mulți, și că acestea sunt problemele religiei sau ale eticii, dar nu ale sociologiei.

Pentru a înlătura nedumerirea, propunem să examinăm atent prin acest obiectiv al sociologiei și, deci al **omului social**, al **omului sociolog**, atât problemele din domeniul religiei, cât și problemele celorlalte domenii științifice și vom observa că acest obiectiv interpenetreză orice acțiune a omului cu gândul, cu cuvântul și fapta, din orice domeniu al activității sale, așa că sociologia nu se substituie restului științelor socioumane, ci înlătură vacuumul existent dintre ele.

Noi nu negăm faptul că legea unității lumii și principiile fundamentale ale armoniei socioumane ce derivă din ea sunt arhicunoscute și discutate de către mulți, precum nu negăm faptul discuțiilor ce s-au purtat și se mai poartă în privința existenței sau inexistenței Creatorului acestui univers.

Dar trecând de la discuții la fapte, am formulat obiectivul sociologiei din piese arhicunoscute și-l punem spre experimentare la îndemâna oricui dorește să o facă.

E arhicunoscut faptul că în preajma muntelui, a Adevărului, se mai pot întâlni destul de multe «pietre», dar aceasta încă nu înseamnă că ele în mod automat, fără muncă și voință, se vor încorpora în zidurile unei cetăți a fericirii. Cu toate că potențial fiecare are această posibilitate și obiectivul folosit de către noi ca instrument de lucru

a fost arătat și propus oamenilor de către o Persoană demnă de toată încrederea, de însuși Creatorul lor.

Pe semne că ignoranța, aroganța și rătăcirea sunt cauza orbirii lor și le încurcă să vadă că folosind miraculosul instrument, propus de către noi ca obiectiv al sociologiei, ce constă din cele șase dimensiuni cu sprijinul inevitabil pe ce-a de-a șaptea, care este însuși Creatorul acestei lumi, omul poate mișca nu numai pământul, așa cum nădăjduia Arhimede, ci prin transformarea sa proprie poate schimba spre bine înfățișarea întregului univers.

Datoria omului de știință este să demonstreze Adevărul, nu să-l inventeze. Și să facă ca lumina sfeșnicului său să lumineze măcar cât de puțin și calea celor care mai merg pe dibuite.

Dacă prin prezenta lucrare va pătrunde măcar o rază de lumină în inimile oamenilor dornici de adevăr, aprinzând sau adăugând ulei în candela sufletului lor, înseamnă că munca noastră este rodnică și merită osteneală.

Sperăm că formulările date în această lucrare, conceptului de «obiect» și conceptului de «obiectiv», precum și conceptului de «social» și celui de «societate», nu vor tulbura, ci vor limpezi oarecum lucrurile în sociologie.

Totalitatea acțiunilor sociale ale oamenilor și efectele lor din cadrul unei comunități umane, definesc în mod evident obiectul sociologiei ca știință. Altfel spus, obiectul sociologiei este dat, este oferit de însăși existența reală a oamenilor care se manifestă prin nenumăratele lor acțiuni. Sociologul poate face o analiză destul de scrupuloasă acestor acțiuni și efectelor lor, după cum a demonstrat acest lucru la vremea sa școala monografică de la București.

Dar din momentul în care sociologul își propune ca scop să micșoreze suferințele oamenilor, care au necazuri din cauza propriilor lor acțiuni malefice, din acel moment ia naștere și obiectivul sociologiei, care are menirea să explice prin intermediul investigațiilor sale din ce cauză viața socială a oamenilor este bună sau rea și ce trebuie de făcut, din partea oamenilor, când este necesară îmbunătățirea ei.

În felul acesta sociologia nu se mai mărginește numai la faptul de a demonstra cum este realitatea socială ci, pășind mai departe, poate arăta cum ar fi trebuit să fie viața socială sau cum poate fi organizată

viața socioumană întru realizarea desăvârșirii oamenilor ca scop suprem al vieții lor pe pământ.

Fără a cunoaște scopul suprem al vieții omului pe pământ și fără faptul de a ști modul în care acesta poate fi realizat, sociologia se va limita numai la funcția descriptivă a realității sociale, fără a putea arăta explicit de ce viața socială este așa cum este și cum ar trebui să acționeze oamenii, pentru ca eforturile depuse de către ei să-și găsească obiectivarea în adevărata valoare a vieții. De aceea nu putem fi întru totul de acord cu D. Gusti atunci când acesta menționa: «Cu determinarea tendințelor de evoluție și a perspectivelor sociale se atinge granița științelor de constatare și, prin urmare, preocupările sociologiei ...»⁴⁰

Dacă obiectul sociologiei se urzește numai datorită acțiunilor sociale ale oamenilor, poate oare sociologia să rămână indiferentă față de faptul cum se urzește obiectul ei?

Dacă practic fiecare om este sociolog în felul său și are nevoie de un criteriu de referință întru realizarea desăvârșirii sale, trebuie oare sociologia să se limiteze numai la ceea ce este deja realizat?

Considerăm că nu și recomandăm drept criteriu de referință ceea ce noi numim obiectivul sociologiei, prin obiectivarea căruia se obține desăvârșirea omului și deci realizarea scopului suprem al vieții lui pe pământ.

Obiectivul sociologiei, propus de către noi, reprezintă un eficace instrument de lucru, atât pentru sociologul profesionist, cât și pentru cel neprofesionist, adică pentru omul de rând.

Nu toți membrii unei comunități sau ai unei societăți socioumane și, nu întotdeauna, își realizează acțiunile cu ajutorul acestui instrument miraculos, pentru că nu toți știu de el, nu toți l-au experimentat și nu toți vor și pot să-l mânuiască cu destulă îndemânare, dar cine experimentează cu el, cu credincioșie în mod consecvent, se convinge de eficacitatea lui. Căci indiferent de faptul dacă cei din jur îl folosesc sau nu, cel ce face uz de el totuna își formează facultățile necesare desăvârșirii sale.

Trebuie să înțelegem clar lucrurile, că în felul acesta sociologia nu substituie alte științe socioumane, cu domeniile lor concrete de studiu, cum ar fi teologia, etica, psihologia, dreptul etc.

⁴⁰ D. Gusti, **Opere**, vol. I, Editura Academiei Române, București, 1968-1993, p. 347.

Dacă în cadrul unei societăți au apărut anumite conflicte, sociologia efectuează investigația necesară privind acțiunile oamenilor și efectele lor prin prisma obiectivului său. Și dacă se constată, de exemplu, că conflictele au apărut în urma unor cazuri de furt, sociologul nu va cerceta în locul organelor de drept infracțiunea sau în locul psihologului pentru a potoli spiritele, sau în locul moralistului pentru a ține cursuri de etică.

Sociologul poate să aprecieze situația și să facă anumite recomandări atât pentru membrii societății cu pricina, cât și pentru reprezentanții altor științe socioumane, ajutându-i, dar nicidecum substituindu-i.

Fără conștientizarea de către om a desăvârșirii sale, ca factor al realizării scopului său suprem, viața lui rămâne fără rost.

Fără înțelegerea de către sociologie a obiectivului propus de către noi în această lucrare, sociologia rămâne o știință stearpă pe care oamenii n-o pot folosi în viața lor socială. Rămâne ca un pom cu rădăcină, tulpină, ramuri și multă, multă frunză, dar fără rod. Și în aceste ramificații cu multă frunză ea riscă să se piardă ca o împărăteasă fără împărăție. «Astăzi sociologia este extraordinar de fragmentată ...» Auguste Cumte așeza sociologia pe al doilea loc după filosofie, iar sub influența lui Max Weber, Emile Durkheim și Talcott Parsons, printre alții, sociologia a devenit regina științelor sociale. Sub o formă sau alta, sociologia a invadat toate disciplinele formale din științele sociale.

La rândul său, sociologia a fost atinsă de multiplele valuri succesive în cursul ultimei jumătăți a secolului, prin curente venite din psihologie, antropologie, știință politică și economie, ca să nu mai pomenim schimburile cu istoria.

Termenul de «sociologie» nu prea are sens astăzi, chiar dacă interesează un mare număr de oameni, preocupați de lucruri foarte diferite., Prospectând viitorul disciplinei, Neil Smelser prevede că «probabilitatea ca acest termen să desemneze un domeniu identificabil tinde să se diminueze, chiar dacă există motive evidente care țin de cariera profesională pentru indivizi care au o formație în sociologie; se pare că investiția în disciplină privită în general se va diminua și ea și că subgrupurile vor căuta să se schimbe și să se regrupeze în organizații din interiorul (de exemplu, în secțiuni speciale) sau în exteriorul (de

exemplu, o societate pentru studiul opțiunii publice) Asociației internaționale de sociologie».⁴¹

În felul acesta sociologia ni se prezintă ca o regină fără coroană, căci coroana poate fi alcătuită numai din rodul fructelor sale, care sunt oamenii desăvârșiți, dar din păcate atât ea, cât și celelalte științe sociale încă nu le cunoaște adevăratul gust împărătesc. De aceea dacă sociologia ar reuși obiectivarea obiectivului său (propus în această lucrare), atunci coroana n-ar întârzia să apară, trezind la viață, în felul acesta, atât restul științelor socio-umane, cât și filosofia, care e considerată ca întruchipare a înțelepciunii, dar care în realitate e străină de adevărata înțelepciune.

E lesne de înțeles că rodul final al oricărei științe se cristalizează în persoana omului, de aceea numai privind la viața omului prin prisma obiectivului sociologiei (propus în această lucrare) ne putem da seama de adevărata valoare a realizărilor științifice.

După cum am arătat deja pe parcursul acestei lucrări, omul este o ființă veșnică și scopul suprem al vieții omului pe pământ este realizarea desăvârșirii sale. Toate bogățiile naturale de care dispun oamenii pe pământ, toate realizările lor tehnico-științifice, toate modurile de organizare a oamenilor în diferite societăți sau asociații, toate acestea nu sunt decât mijloace pentru realizarea scopului suprem al omului, fie că este omul conștient sau inconștient. Dar toate nu valorează nimic dacă nu contribuie la desăvârșirea lui.

Structura cea mai elementară și cea mai larg răspândită din cadrul unei comunități umane, în care oamenii intră începând de la nașterea lor, este familia.

În cadrul familiei interacțiunile dintre oameni sunt nemijlocite, adică direct de la om la om, de aceea noi le vom numi acțiuni de conlucrare.

Acțiunile de conlucrare sunt cele mai eficiente și cu cel mai înalt randament întru realizarea desăvârșirii omului. Anume datorită acestor acțiuni omul își poate forma mai ușor facultățile sale în conformitate cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii.

Acțiunile de conlucrare sunt caracteristice pentru astfel de tipuri de societăți sau forme de socialitate precum familia, colectivele artistice,

⁴¹ Mattei Dogan, Robert Pahre, **Noile științe sociale**. Editura Academiei Române, București, 1993, pp. 115-116, 119.

biserica, echipele sportive etc., care joacă un rol tot mai important în viața semenilor, începând de la nașterea și până la moartea lor.

Oricât de bine organizate n-ar fi aceste societăți, dar dacă omul nu cere în mod direct ajutorul lui Dumnezeu și nu conlucrează prin gând, cuvânt și faptă, cu Creatorul acestei lumi, el nu-și va putea forma niciodată în mod desăvârșit facultatea de a iubi dumnezeiește, căci bariera de neînving în calea acesteia va fi mereu propria sa aroganță, propriul său orgoliu, propria sa preamărire de sine, consecință a refuzului său de a conlucra cu Cel ce i-a dăruit viață. Din această cauză va fi lipsit de libertatea deplină, va fi lipsit de starea de pace și fericire deplină, care pot fi căpătate numai prin smerenie și prin conlucrare directă cu Creatorul acestui univers enigmatic și miraculos.

Acțiunile de conlucrare se produc și în cadrul altor tipuri de societăți, care diferă între ele prin finalitatea scopului urmărit. Dar în multe cazuri sunt totuși predominante acțiunile oamenilor, mijlocite de către instrumentele lor de lucru sau altfel spus de către mijloacele de producție. Acest fel de acțiuni le vom numi acțiuni de colaborare.

Dacă analizăm activitatea oamenilor din cadrul unei societăți economice, ce are ca scop final producerea de încălțăminte, vom observa că în procesul de producție toate acțiunile oamenilor ce-și găsesc finalitatea în încălțăminte fabricată, sunt mijlocite de către diferite mijloace de producție.

Această societate își are dimensiunile sale limitate ca număr de membri etc., își are frontierele sale relativ autonome în timp și în spațiu.

Relațiile dintre membrii societății date sunt reglate moral, economic, juridic, etc.

Vom mai observa că pe durata a 24 de ore omul acționează nu numai în cadrul acestei societăți, ci și în familie sau în afara acestora, atunci când se află în drum spre casă, de exemplu, sau când trăiește de unul singur.

Deci chiar și în această perioadă mică de timp omul poate acționa atât în cadrul mai multor societăți, cât și de unul singur, dar în același timp în sânul uneia și aceleiași comunități umane.

Dacă omul, prin intermediul banilor sau în mod natural, face schimb cu produsul muncii sale, la magazin sau la piață, acțiunile sale vor avea caracter de cooperare, pentru că el procură un produs care nu este în

mod direct produsul activității proprii, nici a societății din care face parte.

Acțiunile de cooperare sunt destul de frecvente nu numai între persoanele particulare, ci și între individ și o societate anume, între diferite societăți.

Aceasta nu înseamnă că, în mod automat, toate entitățile sociale care activează în sânul unei comunități umane sunt organizate în cadrul unei singure instituții, cum se consideră de obicei că este statul.

Atunci când două sau mai multe societăți își cooperează acțiunile întru realizarea unui scop comun, ele formează diferite feluri de asociații, - în dependență de scopul urmărit - dar nici ele nu pot cuprinde în cadrul lor toată gama vieții sociale a unei comunități umane.

Societățile se pot organiza la nivel local, la nivel de țară, la nivel continental, la nivel global, dar practic este imposibil și nici nu este necesar să fie organizate societăți absolut totalitare, la orice nivel n-ar fi și orice scopuri n-ar urmări.

Comunitatea umană reunește indivizi cu autonomie relativă din momentul apariției lor, care în nici un fel nu pot fi uniți într-un monolit ce le-ar suprima autonomia și nici nu pot fi rupți unul de altul în mod absolut, fiindu-le dezbinată unitatea.

Această stare de lucruri este condiția inițială a unei libertăți cu adevărat depline și nemărginite, condiția care mai devreme sau mai târziu duce la destrămarea oricăror societăți totalitare de orice culoare ar fi.

Dacă oamenii vor într-adevăr să fie fericiți, dacă vor într-adevăr să pună capăt războaielor și conflictelor interetnice etc., atunci trebuie ca toți indivizii și toate societățile organizate de către ei să-și axeze acțiunile în concordanță cu armonia universală, conform legii unității lumii și celor șapte principii fundamentale ale armoniei socioumane ce derivă din ea. Faptul e posibil și nu e greu de înfăptuit, atunci când omul cere ajutorul Creatorului său și conlucrează cu El, în caz contrar totul va rămâne numai o încercare nereușită.

Dacă membrii societăților își realizează intențiile în conformitate cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii și reușesc obiectivarea lor reală în infinitatea posibilă a cazurilor concrete de viață, atunci societățile formate de către ei capătă caracter de **comuniune**.

Astfel umanitatea își realizează trecerea, prin intermediul societăților, de la starea de comunitate întâmplătoare la cea de comunitate armonioasă sau, altfel spus, de comuniune. Factorul acesta este de primă importanță, căci libertatea oamenilor în comunitatea haotică este mărginită de acțiunile lor ce provoacă dezarmonia și au un grad mic de cultură, pe când în comunitatea armonioasă libertatea oamenilor se lărgeste pe măsura creșterii gradului de cultură, adică pe măsura însușirii facultăților de a acționa cu gândul, cuvântul și fapta, conform principiilor armoniei sociale și apropierii de starea lor de desăvârșire și deci de starea de libertate deplină.

Fenomenul merită atenția cuvenită din partea oamenilor, căci prin experiențele lor de zi cu zi, în conlucrare armonioasă cu Dumnezeu și, deci, în conlucrare armonioasă cu tot restul lumii existente, fără a-și schimba sfera de activitate ci numai schimbându-și modul de a fi, ei pot deveni deținătorii și martorii propriei lor desăvârșiri, adică deținătorii adevărului lui Dumnezeu, expus în aceste rânduri pe măsura puterii noastre de expresie.

Așa dar, e posibil ca tot mai mulți oameni, lipsiți de credința față de Adevăr, să devină credincioși Lui și să ajungă la convingerea că libertatea și pacea adevărată nu pot fi dobândite prin ură și cu arme distrugătoare, ci prin puterea dragostei, consecință a conlucrării armonioase cu Dumnezeu.

Relații de comuniune a omului cu Dumnezeu și totodată cu restul lumii înconjurătoare putem întâlni atât în cadrul unor familii, cât și în cadrul unor societăți artistice, sportive sau chiar economice. Însă în cadrul societăților economice este necesar să se urmărească în permanență ca produsul lor final să fie subordonat scopului suprem al omului și nu invers, cum adesea se întâmplă, de parcă nu societatea ar exista pentru om, ci omul pentru societate.

Trebuie să avem o înțelegere clară că în procesul de obiectivare a produsului economic - sau a oricărei altei valori - are loc concomitent obiectivarea lăuntrică a omului la nivel spiritual, altfel spus are loc formarea autentică a entității ființiale umane, care datorită acțiunilor sale cu gândul, cu cuvântul și cu fapta, se află mereu în transformare și e foarte important ca toate acțiunile omului să fie în conformitate cu principiile armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii și în conlucrare cu Creatorul său, care mereu îl va ajuta și-l va sprijini.

Sociologia e cointereseată ca acțiunile oamenilor, fie în cadrul societății, fie în mod individual, să corespundă celor șapte principii fundamentale ale armoniei sociale, ca în felul acesta să poată avea loc conlucrarea omului cu Creatorul său, iar pe măsura însușirii facultăților de a fi în conformitate cu principiile armoniei sociale, să aibă loc trecerea omului de la individ la persoană și de la persoană la personalitate, semnificând desăvârșirea lui, care e posibilă și e necesară aici pe pământ.

Gradul de cultură al omului este cu atât mai înalt, cu cât este mai aproape de desăvârșire, de îndumnezeire, manifestându-se ca formă concretă în toate domeniile sale specifice de activitate.

Sociologia, ca disciplină științifică, nu studiază zilnic toată bogăția variabilă de cazuri în care-și pot găsi realizarea principiile armoniei sociale menționate mai sus, pentru că ea le are mereu sintetizate în persoana omului sub forma facultăților lui. De aceea e de ajuns ca ea să efectueze periodic asupra obiectului său investigații concrete pentru culegerea informațiilor prin metodele și tehnicile sale și să le privească prin prisma obiectivelor sale, pentru a putea aprecia fără mare greutate gradul de cultură a indivizilor și a întregilor societăți.

Astfel sociologia poate face recomandări și poate acorda informațiile necesare persoanelor cointereseate și tuturor celorlalte științe sociale, pregătindu-le terenul de lucru, fără a-și asuma funcțiile lor.

Pe lângă toate acestea sociologia poate să țină sub control permanent, să îndrumeze și să aprecieze procesul de dezvoltare culturală a obiectului său, adică a unei anumite comunități umane sau a unei societăți concrete din sânul ei, având în mâinile sale trecutul, prezentul și viitorul.

Sociologia e cointereseată ca acțiunile oamenilor, din orice domeniu de activitate, să aibă caracter umanist, adică să fie benefice pentru om, să nu-i știrbească gradul de cultură, altfel spus gradul de sociabilitate.

Cu cât membrii unei societăți sau unei comunități vor avea gradul de cultură mai aproape de starea de desăvârșire a omului, cu atât acea societate sau comunitatea dispune de un grad de cultură mai înalt sau, altfel spus, de un grad de sociabilitate mai înalt.

Gradul de cultură a unei comunități umane, a unei comunități etnice, a unei națiuni dintr-o țară anume sau a unei generații este în directă legătură cu gradul de cultură a membrilor din componența lor.

Obiectivarea cât mai eficientă a **obiectivelor sociologiei** înseamnă obiectivarea cât mai înaltă a umanismului social, obiectivarea realizării scopului suprem al vieții omului, obiectivarea libertății lui depline, căci obiectivul sociologiei format din cele șapte principii fundamentale ale armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii, este puntea - curcubeu a adevăratei libertăți a omului și semnifică trecerea lui din starea de dezarmonie față de restul lumii existente în stare de armonie față de ea și în primul rând față de Creatorul său.

Astfel se poate atinge desăvârșirea, adică însușirea de a fi conform principiilor armoniei sociale ce derivă din legea unității lumii și totodată transcenderea lor, adică transcenderea caracterului de sancțiune a legii și (actualizarea) obiectivarea modalității de a fi prin iubire, de a fi cu gândul, cuvântul și fapta în corespundere cu armonia universală, de a fi în comuniune cu Creatorul acestei lumi, ceea ce înseamnă viață nemuritoare cu **putere** și forme nemărginite de creație prin iubire.

Cel ce cu credință realizează obiectivarea obiectivului sociologiei acela se convinge de adevărul afirmației de mai sus, acela gustă din rodul muncii sale, acela întruchipează adevăratul fruct al sociologiei ca știință făuritoare, ca înțelepciune cu putere de creativitate.

Încheiere

Suntem conștienți de faptul că modul de expunere a materialului în cadrul lucrării noastre putea fi mai reușit, de aceea rugăm cititorul, ce și-a dat osteneala parcurgând toate hățșurile ei, să fie iertător față de deficiențele întâlnite.

Utilizând modul personal de cunoaștere, am apelat și la rezultate din alte domenii științifice, cea ce creează probabil principalele dificultăți pentru cititor, însă nefolosirea lor, de asemenea, ar fi creat dificultăți, pentru că ar fi însemnat să neglijăm legea unității lumii și principiile armoniei sociale ce decurg din ea.

Cauza principală a greutăților, necazurilor și durerilor omului constă în atitudinea sa față de realitatea unității lumii, în refuzul său de a cere ajutorul lui Dumnezeu și de a acționa cu gândul, cuvântul și fapta în concordanță cu armonia universală, conform principiilor armoniei sociale de derivă din legea unității lumii, principii ce vin de la însuși Dumnezeu: să nu înșeli, să nu te preamărești, să nu furi, să nu săvârșești adulter, să nu ucizi, să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși – toate integrându-se în facultatea de a iubi pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău.

Dacă oamenii în mod consecvent pe parcursul vieții lor pământești și-ar însuși modul de a fi în concordanță cu armonia universală, ei ar putea evita toate necazurile lor, căci fericirea lor se află în conlucrarea armonioasă cu Creatorul lor.

Modul de a fi, menționat mai sus, este calea omului spre desăvârșire și, deci, calea realizării libertății și fericirii depline; calea nemuririi, adică calea transcenderii fenomenului morții. Omul are șansa trecerii în veșnicie din momentul genezei sale, dar nemurirea se dobândește prin munca sa în conlucrare cu Dumnezeu, altfel spus, atingând desăvârșirea, omul evită fenomenul morții.

Desăvârșirea omului constituie scopul suprem al vieții sale pe pământ. Ea constă în formarea facultăților conform celor șapte principii fundamentale ale vieții social-armonioase, ce derivă din legea unității lumii, care odată însușite semnifică integrarea lor în facultatea primordială a omului de a putea iubi dumnezeiește în conlucrare și comuniune cu Creatorul său și ieșirea sa de sub sancțiunea legii, adică

trecerea sa de la viața social-dezarmonioasă la viața social-armonioasă, de la dezarmonia legăturii sale cu semenii săi la armonia legăturilor sale cu ei, ca o consecință a legăturii sale de comuniune cu Creatorul său.

Toate dubiile în privința acestor principii dispar ca ceața în fața Soarelui, dacă sunt aplicate de către om în mod consecvent, cu gândul, cu cuvântul și fapta, în toată integritatea lor și dacă omul nu refuză a cere ajutorul lui Dumnezeu, atunci când nu le poate îndeplini.

Toți oamenii au același scop suprem, cu aceleași principii de realizare și, deci, n-au motive de vrajbă, căci realizarea lui poate avea loc numai în concordanță cu armonia universală conform legii unității lumii. Însăși modalitatea realizării desăvârșirii oamenilor este în concordanță cu armonia universală și Creatorul acestei lumi, iar desăvârșirea odată atinsă, conferă omului fericirea deplină, libertatea deplină și puterea de creație infinită.

E o mare diferență între faptul de a fi veșnic în dureri și faptul de a fi în starea de beatitudine eternă și viață nemuritoare.

Omul dispune de autonomia sa relativ independentă atât față de semenii săi, cât și față de Creatorul său; de aceea realizarea scopului suprem nu înseamnă omogenizarea oamenilor, ci înseamnă că toți au aceeași posibilitate de manifestare, sub diferite forme specifice, care sunt infinite; toți dispun de adevărata libertate, de puterea deplină întru realizarea vieții social-armonioase, de starea de fericire deplină.

Dacă oamenii n-ar fi avut același scop suprem cu aceleași principii fundamentale și invariabile de realizare, atunci ei n-ar mai fi avut parte de liniște și pace, căci fiecare ar fi tras în părți diferite și nu s-ar mai fi înțeles nimic bun din viața lor, odată ce lumea este unitară în esența ei. Iar dacă lumea n-ar fi unitară și fiecare om și-ar realiza viața sa absolut izolat de ceilalți semeni ai săi, atunci oamenii n-ar trebui să știe nimic unul de altul, atunci n-am mai fi vorbit despre viața socială a oamenilor.

Dar lumea este unitară și se manifestă prin legea unității ei, de aceea cauza principală a tuturor necazurilor și nenorocirilor în viața socială a oamenilor o constituie refuzul de a acționa, cu gândul, cuvântul și fapta, în conformitate cu principiile armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii și de a cere cu credință ajutorul lui Dumnezeu.

Omul de știință care conlucrează cu Dumnezeu poate să arate, - în primul rând pe baza propriei sale experiențe - să îndrumeze și să ajute semenii săi în realizarea desăvârșirii lor, dar să trăiască în locul lor nu poate, deoarece libertatea lor nu-i permite așa ceva. De aceea este necesar ca fiecare om, care vrea să-și realizeze desăvârșirea și vrea să se convingă de veridicitatea și eficacitatea modului de realizare a vieții social-armonioase expus pe paginile acestei lucrări, să experimenteze personal acest mod de a fi; cunoscând Adevărul din propria sa trăire.

Sociologul de origine română Basarab Nicolescu spunea: «Dacă am ști că fiind violenți contra altora, această violență va fi resimțită realmente fizic de către noi înșine, atunci am face să dispară dintr-un elementar egoism această violență. Dacă am ști că făcând război, aceasta se traduce fizic prin propria noastră moarte, atunci am face să dispară din același elementar egoism, războiul. Dacă am ști că separabilitatea, dualitatea subiect-obiect, cauzalitatea locală, nu sunt realmente decât aproximații, iluzii hrănite prin ignoranța noastră și vanitatea noastră, atunci am înceta să inventăm dogme, sisteme ideologice ferme, utopii care cad inexorabil în distrugere și suferință

...

În definitiv toate societățile trecute sau prezente sunt fondate pe iluziile realismului clasic ...»⁴²

Din păcate astăzi încă mulți oameni trăiesc cu iluzia că bunăstarea vieții lor nu constă în conlucrarea lor armonioasă cu Dumnezeu conform principiilor indicate de către El, ci în născocirea unui model de societate care să funcționeze de la sine aducându-le tuturor fericirea, iar ei să prelungească să se înșele unii pe alții și să trăiască mereu cu iluzii.

Dar pentru ce atâta rătăcire și iluzie? Pentru ce atâta vanitate și ignoranță din partea omului față de Adevărul vieții?

Dacă scopul suprem al vieții și modul lui de realizare este pentru toți oamenii același, și dacă cu ajutorul lui Dumnezeu, datorită realizării scopului suprem, omul dobândește desăvârșirea, iar desăvârșirea înseamnă fericirea adevărată, înseamnă libertate deplină și putința de creație la infinit, înseamnă transcenderea morții și dobândirea vieții

⁴² Dumitru-Constantin Dulcan, **Sociologie et mecanique quantifique**. Editura Teora, București, 1992, p. 283.

nemuritoare, atunci să ne întrebăm: poate exista pentru sociologie un obiectiv mai nobil, mai uman și mai măreț decât însuși modul de realizare a scopului suprem a vieții omului?

Dacă sociologia ar avea un alt obiectiv decât cel al desăvârșirii omului, atunci existența ei ca știință ar fi un nonsens.

Sociologia trebuie să studieze și să analizeze acțiunile oamenilor și efectele lor prin prisma principiilor armoniei sociale ce decurg din legea unității lumii, altfel spus, prin prisma scopului suprem al vieții omului. Contribuind prin recomandările și îndrumările sale la cunoașterea de către oameni a modului în care-și pot realiza scopul suprem al vieții lor pe pământ, căci scopul este același, neschimbat de când au luat ființă și oamenii, numai că acest scop, ori nu este cunoscut, ori este neglijat de către ei.

Rezultatele experienței demonstrează destul de relevant că bunăstarea vieții omului depinde de rezultatul obiectivării scopului suprem al vieții sale pe pământ, altfel spus, de rezultatul obiectivării obiectivului sociologiei, care cere ca acțiunile omului, cu gândul, cuvântul și fapta, să fie realizate în conformitate cu principiile armoniei vieții sociale ce decurg din legea unității lumii stabilite și indicate de către însuși Dumnezeu: să nu înșeli; să nu te preamărești; să nu furi; să nu săvârșești adulter; să nu ucizi; să iubești pe semenul tău ca pe tine însuși, toate integrându-se în facultatea de a iubi pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Iar când apar greutăți în realizarea acțiunilor conform principiilor de mai sus, este necesar a cere ajutorul lui Dumnezeu, căci fără ajutorul Lui nu se poate face nimic.

Acestea am avut a spune cititorului cointerestat cu adevărat de armonia vieții socioumane și de rostul vieții omului pe pământ, însă nu numai a spune, ci și a realiza în mod practic cele spuse.

Dacă cineva consideră că aceasta e prea puțin din partea unui om, atunci e bine a ști că de la om nici nu se cere mai mult, decât faptul de a fi în raport de armonie cu Creatorul său și totodată cu restul lumii existente din care fac parte semenii săi, căci dacă fiecare om matur ar face lucrul acesta ar fi asigurată deja preponderent viața social-armonioasă a comunității umane și am avea posibilitatea de a vorbi nu numai despre comunitatea oamenilor, ci și despre comuniunea lor.

Bibliografie selectivă

- ANDREI, P., **Opere sociologice**, 4 vol., Editura Academiei Române, București, 1975-1983.
- BĂDESCU, I., **Istoria sociologiei**, Editura Porto-Franco, Galați, 1994.
- BĂDESCU, I., **Sincronism european și cultură critică românească**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984.
- BĂLCEȘTI, A. P., **Enigma vieții și a morții**, Editura Larry Cart, București, 1993.
- BĂLCEȘTI, A. P., **Spirit și suflet, reîncarnarea**, Editura Larry Cart, București, 1993.
- BERCEA, R., **Cele mai vechi upanișade**. Traducere din limba sanscrită, Editura Științifică, București, 1993.
- BHAKTIVEDANTA SWANI PRABHUPĀDA, A. C., **Origini, dimensiuni superioare în știință**, Editura Govinda, Oradea, 1993.
- BHAKTIVEDANTA SWANI PRABHUPĀDA, A. C., **Dincolo de naștere și moarte**. Editura Govinda, Oradea, 1993.
- Biblia sau Sfânta Scriptură**, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1991.
- BRIA, I., **Iisus Hristos**. Editura Enciclopedică, București, 1992.
- CELAN, E., **Viața după pragul morții**, Editura Teora, 1993.
- CELAN, E., **Războiul parapsihologic**, Editura Teora, 1993.
- CHATTERJI, J. C., **Filozofia ezoterică a Indiei**, Editura Princeps, București.
- CHELCEA, S., **Chestionarul în investigația sociologică**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
- DELAVRANCEA, B. B., **Premize pentru judecată destinul**, Editura Transcendent, Brașov, 1993.
- DEWEY, J., **Fundamente pentru o știință a educației**, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.
- DULCAN, D. C., **Inteligența materiei**, Editura Teora, București, 1992.
- DUMITRIU, A., **Philosophia mirabilis**, Editura Fundației Culturale Române, București, 1992.
- DURKHEIM, E., **Regulile metodei sociologice**, Editura Științifică, București, 1974.
- DOGAN, M. și PAHRE, R., **Noile științe sociale, interpretarea disciplinelor**, Editura Academiei Române, București, 1993.

- ELIADE, M., **Sacrul și profanul**, Humanitas, București, 1992. ELIADE, M., **Tratat de istorie a religiilor**, Humanitas, București, 1992.
- ELIADE, M., **Nașteri mistice**. Publicație periodică a Editurii XII, Târgu-Mureș, 1991.
- ELIADE, M. și CULIANU, I. P., **Dicționar al religiilor**, Humanitas, București, 1993.
- EMINESCU, M., **Poezii**, Tipografia «Universul», 1950.
- EMINESCU, M., **Publicistică. Referiri istorice și istoriografice**. Chișinău. Cartea moldovenească, 1990.
- FINOT, J. și LOMBROSO, C., **Nemurirea sunetului. Hipnoză și spiritism**, Editura Tine, București, 1993.
- FLORIAN, M., **Misticism și credință**. Editura Minerva, București, 1993.
- FREUD, S., **Introducere în psihanaliză, prelegeri de psihanaliză, psihopatologia vieții cotidiene**. Editura Didactică și Pedagogică, București, 1992.
- GUIOTON, J., BOGDANOV, G. și BOGDANOV, I., **Dumnezeu și știința**, Harisma, București, 1992.
- GUȘTI, D., **Opere**, 7 volume, Editura Academiei R.S. România, București 1968-1993. HAȘDEU, B.P., **Sic Cogito**, Editura Evenimentul, 1990.
- IONEL, N., **Cartea morților tibetană**, Traducere din limba germană. Editura Moldova, Iași, 1992.
- IONESCU, N., **Curs de istorie a logicii**, Humanitas, București, 1993.
- ISAC, V., **Abecedarul politic. Pentru judecată dreaptă și conduită demnă**. Editura Princeps, București, 1993.
- KRISHNANANDA, S., **Yoga, meditația și japa sadhana**, Editura Lotus, București, 1992.
- LIEKENS, P., **Reîncarnarea. Sensul existenței și al vieții**, Editura Roză Vânturilor, București, 1992.
- LE BON, G., **Psihologia mulțimilor**, Editura Anima, București, 1990.
- LOSSKY, V., **Introducere în teologia ortodoxă**, Editura Enciclopedică, București, 1993.
- LUPAȘCU, S., **Experiența microfizicii și gândirea umană**, Editura Științifică, București, 1992.
- MĂRGINEANU, D.G., **Energetică lumii vii**. Casa de Editură «Edimpex-Speranța», București, 1992.
- MONCHABLON, A., **Cartea cetățeanului**, Humanitas, București, 1991.
- MOODY, R., **Viață după viață**. Editura Larry Cart și Moldo Preș, București.
- NEGURENU, C., **Lumi paralele. Supranaturalul de la mit la știință**. Tipografia F.E.D., București, 1994.

- NOICA, C., **Pagini despre sufletul românesc**, Humanitas, București, 1991.
- NOICA, C., **Carte de înțelepciune**, Humanitas, București, 1993.
- PLATON, **Dialoguri**, Editura «Agora» SRL, Iași, 1993.
- PETRESCU, N., **Principiile sociologiei comparate**, Editura Științifică, 1994.
- POP, A., **Patru eseuri de introducere în nomism**, Editura «Cogito», Oradea, 1992.
- POPPER, K. R., **Societatea deschisă și dușmanii ei**. Vol. 1 și 2, Humanitas, București, 1993.
- PORTELLI, C., **Dialectica informațională a naturii**, Editura Științifică, București, 1992.
- PRIGOGINE, I., **De la existență la devenire**, Editura Științifică, București, 1992.
- RĂDULESCU, S. N., **Homo Sociologicus. Raționalitate și iraționalitate în acțiunea umană**. Casa de Editură și presă «Șansa» SRL, București, 1994.
- SCOTT, C., **Ocultismul modern**. Editura Princeps, București, 1993.
- SHIVANANA, S., **Puterea gândului**, Comentarii de DOBOȘ, S., Editura Criș Book Universal, București, 1992.
- SPINOZA, B., **Etica**, Editura Antet XX Press, București, 1993.
- STEINER, R., **Știința ocultă**. Editura Princeps, Iași, 1993.
- STEINER, R., **Treptele inițierii**. Editura Princeps, Iași, 1992.
- STEINER, R., **Filozofia libertății**. Editura Princeps, Iași, 1993.
- STEINER, R., **Reîncarnarea și Karma**, Editura Princeps, Iași, 1993.
- STEINPACH, R., **Cum de trăim după moarte**. Editura Stiftung Gralsbotschaft, Stuttgart, 1992.
- STĂNILOAE, D., **Din istoria isihasmului în ortodoxia română**, Editura Scripta, București, 1992.
- STĂNILOAE, D., **Ascetica și mistica ortodoxă**, Vol. 1 și 2, Editura Deisis, Alba Iulia, 1993.
- STĂNILOAE, D., **Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului**, Editura Anastasia, București, 1993.
- TREBICI, V., **Demografia**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
- TURCU, C. N., **O.Z.N. Istorie stranie și adevărată**, Editura Elit Comentator, 1992.
- UNGUREANU, I. și COSTEA, S., **Introducere în sociologia contemporană**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
- UNGUREANU, I., **Idealurile sociale și realități naționale**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988.

UNGUREANU, I., **Rațiunea umană și raționalitatea socială**. Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1990.

UNGUREANU, I., **Paradigme ale cunoașterii societății**, Humanitas, București, 1990.

VLĂSCEANU, L., **Metodologia cercetării sociologice. Orientări și probleme**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.

VLĂSCEANU, L., **Metodologia cercetării sociale: metode și tehnici**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.

VLĂSCEANU, L., **Dimensiunea românească a existenței**, Editura Fundației Culturale Române, București, 1991.

WALLERSTEIN, I., **Sistemul mondial modern**, Vol. 1 și 2, Editura Meridiane, București, 1992.

ZAMFIR, C. și VLĂSCEANU, L., **Dicționar de sociologie**, Editura Babel, București, 1993.

ZELETIN, S., **Burghazia română**, Humanitas, București, 1991.